

Irak

Säkerhetssituationen 2019–2020 och dess påverkan på särskilda grupper

MIGRATIONSVERKETS FUNKTION FÖR LAND- OCH OMVÄRLDSANALYS

Den 1 maj 2019 inrättade Migrationsverket en ny funktion för land- och omvärldsanalys. Funktionen benämns Migrationsanalys och finns inom Migrationsverkets Nationella operativa avdelning. Migrationsverkets system för landinformation, Lifos, fortsätter att vara den plats där rapporter publiceras.

LANDINFORMATION FÖR HANDLÄGGNING AV MIGRATIONSÄRENDEN

Denna rapport är framtagen av Migrationsverket i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation](#) (2008). Rapporten innehåller landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Rapporten bygger på noggrant utvalda informationskällor. Alla källor refereras med undantag för beskrivning av allmänt kända förhållanden.

Informationen i rapporten återspeglar inte Migrationsverkets ståndpunkt i en viss fråga och Migrationsverket har inte för avsikt att genom rapporten göra politiska eller rättsliga ställningstaganden.

Landinformation: Irak – Säkerhetssituationen 2019–2020 och dess påverkan på särskilda grupper

2021-03-22, version 5.0

Rapporten är utgiven av Nationella operativa avdelningen, Migrationsanalys – Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys. Rapporten har publicerats i Migrationsverkets databas för landinformation, Lifos, © Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2021.

Publikationen kan laddas ner från <http://lifos.migrationsverket.se>

Innehåll

1	Inledning	6
2	Det politiska läget.....	6
2.1	Turbulent läge efter valet 2018 pressar till ny regeringsbildning 2020	6
2.2	Maktkamp mellan Iran och USA.....	7
2.3	Ovisst vägval för Irans proxymiliser	9
2.4	Vedergällningar efter mordet på al-Muhandis – en enande eller splittrande kraft?	9
2.4.1	Al-Kadhimis utmaning – politiskt nederlag eller möjlig reform?	10
2.5	Det politiska läget i den kurdiska regionen i Irak (KRI)	12
2.6	Covid-19 och konsekvenserna för civilbefolkningen och samhällsfunktionerna	13
3	Säkerhetsläget under 2019 och 2020	14
3.1	Bakgrund	14
3.2	Civila offer	15
3.3	Centrala och norra provinser som tidigare legat under IS-kontroll	15
3.3.1	Anbar	18
3.3.2	Diyala.....	20
3.3.3	Kirkuk.....	22
3.3.4	Ninewa	24
3.3.5	Salah al-Din.....	26
3.4	Bagdadprovinsen	28
3.4.1	IS: stadig närvaro med vaksam återhämtning	28
3.4.2	Ökad polarisering och politisering av gatuprotesterna	29
3.4.3	Iranstödda milisers vedergällningsaktioner fortsätter	30
3.4.4	Mordet på Hisham al-Hashemi.....	31
3.5	Södra provinserna	32
3.6	Kurdiska regionen i Irak – KRI	34
4	Påverkan på civilbefolkningen –särskilda grupper	37
4.1	Bakgrund – den humanitära situationen 2020.....	37
4.2	Särskilda grupper	39
4.2.1	Aktivister och demonstranter	39
4.2.2	Internflyktingar och återvändare	41
4.2.3	Presumptiva IS-medlemmar och deras anhöriga (s. k. IS-familjer)	43
4.2.4	Journalister och andra förespråkare av yttrandefriheten	44
4.2.5	Minoritetsgrupper	45

4.2.6	Palestinier	47
4.2.7	Kvinnor och barn	48
5	Sammanfattande analys	50
	Summary.....	51
	Källförteckning.....	53

1 Inledning

Denna rapport syftar till att ge en aktuell lägesbild över den politiska och säkerhetsmässiga situationen i Irak under 2019 och 2020 och dess påverkan på särskilda grupper. Vidare ger rapporten en överblick av maktdynamiken bland ledande aktörer och deras inverkan på händelseutvecklingen i landet framöver.

2 Det politiska läget

2.1 Turbulent läge efter valet 2018 pressar till ny regeringsbildning 2020

Det turbulenta och fragmenterade politiska läget som präglat landet sedan 2018 kvarstår, om än med fördjupade motsättningar mellan de olika politiska aktörerna. De allmänna valen som hölls i juni 2018 följdes av en långdragen och komplicerad förhandling, innan parlamentet kunde uppnå en kompromiss över nomineringen av premiärministern Adel Abd al-Mehdi i oktober 2018.¹ Läsningarna mellan partierna försenade regeringsbildningen som så småningom kom igång i början av 2019.² I oktober samma år drog en ny våg av våldsamma demonstrationer fram i Bagdad och de södra provinserna (se 3.3 och 3.4). I likhet med 2018, uttryckte demonstranterna sin vrede över den utbredda korruptionen, hög arbetslöshet och missnöjet med politikerna som inte lyckats råda bot på den vanskötta infrastrukturen.³ En annan bakomliggande orsak hänförs till det växande missnöjet mot det utländska inflytandet i landet, särskilt Iran, som stödjer flera av de shiitiska miliserna. Miliserna pekas ut för att ligga bakom övergreppen mot demonstranterna.⁵

Det eskalerade läget och det växande antalet dödade och skadade under demonstrationerna (de flesta demonstranter) föranledde primärministern Abdl Mehdi att lämna in sin avskedsansökan i slutet av november 2019.⁶ Först i maj 2020, efter flera misslyckade försök att bilda regering, kunde partierna enas över valet av underrättelsechefen Mustafa al-Kadhimi som regeringschef.⁷ Nominering av al-Kadhimi ses som en positiv väg mot välbehövliga systemförändringar. Premiärministern och dennes regering åtnjuter gott nationellt, regionalt och internationellt stöd i förhållande till tidigare föregångare. Kort efter sitt tillträde gav al-

¹ Aljazeera, Iraq: Adel Abdul Mahdi named prime minister, 2018-10-03, [url](#) (Hämtad 2020-06-29)

² Reuters, Iraq's parliament confirms cabinet ministers, but divisions remain, 2018-12-18, [url](#) (Hämtad 2020-06-29)

³ Human Rights Watch (HRW), Iraq: Lethal force used against protesters, 2019-10-11, [url](#) (Hämtad 2020-06-30)

⁴ BBC News, The Iraq protests explained in 100 and 500 words, 2019-12-02, [url](#), (Hämtad 2020-06-30)

⁵ New York Times (NYT), Iraqis rise against a reviled occupier: Iran, 2019-11-04, [url](#) (Hämtad 2020-06-30)

⁶ New York Times (The), Iraqi prime minister resigns in deepening political crises, 2019-11-30, [url](#) (Hämtad 2020-07-02)

⁷ BBC News, New Iraq prime minister after five months of deadlock, 2020-05-07, [url](#), (Hämtad 2020-07-02)

Kadhimi order om frigivningen av demonstranter som fått lindriga domar för sin inblandning i protesterna. Därtill begärde al-Kadhimi översyn av den länge debatterade vallagen.⁸ I juli 2020 lämnade premiärministern förslag om att hålla tidigare val i juni 2021.⁹ Datumet sköts därefter fram till oktober 2021.¹⁰

En annan viktig åtgärd som al-Kadhimi vidtog var att återanställa biträdande chefen för kontraterrorenheten – *Counter Terrorism Service* (CTS) – general Abdul-Wahab al-Saadi.¹¹ Al-Saadi, en hyllad krigshjälte i offensiven mot den Islamiska staten (härefter IS), entledigades i september 2019. Avsättandet anges som en av de antändande gnistorna bakom demonstrationerna 2019.¹²

Den nya regeringen står nu framför stora utmaningar, inte minst till följd av covid-19-pandemin och en redan stagnerande ekonomi som förvärrats av sjunkande oljepriser på grund av pandemiutbrottet. Växande arbetslöshet och sinande samhällstjänster, orsakad av masskorruption och årtal av vanskötsel av statsfinanserna, förväntas sätta den nytillträdde administrationen på prov. Därtill tillkommer utmaningen att konfrontera och tygla de Iranstödda shiamiliserna och det politiska etablissemang som står bakom dem (se 2.3).¹³

2.2 Maktkamp mellan Iran och USA

Spänningarna mellan USA och Iran ställdes på sin spets i början av januari 2020 efter att en amerikansk drönarattack dödade Qasem Soleimani, ledaren för iranska revolutionsgardets internationella gren al-Qudsstyrkan, och Abu Mahdi al-Muhandis, milisledaren för den irakiska Kataib Hezbollah (KH) och biträdande chef för de populära mobiliseringsstyrkorna (*Popular Mobilization Forces*, PMF). Attacken väckte starka reaktioner i Irak och världen över.¹⁴

Shiipartierna i parlamentet gick till starkt angrepp mot USA:s agerande som de betraktade som en attack mot Iraks suveränitet. Den 5 januari 2020 antog parlamentet en icke-bindande resolution¹⁵ med krav på ett tillbakadragande av utländska trupper från landet,¹⁶ där bland annat drygt 5 000 amerikanska soldater ingår i den internationella koalitionen som bjöds in i landet 2014 för att bekämpa IS.¹⁷ Resolutionen yrkar också på annulleringen av säkerhetsavtalet mellan USA och Irak från 2008. Den extrainsatta sessionen, som huvudsakligen kom att företräddas av shiitiska ledamöter, bojkottades av den övergripande majoriteten av kurdiska och sunnitiska ledamöter. Dessa motsatte sig resolutionen, som de menade går ut på att

⁸ Middle East Institution (MEI), Iraq special briefing: The challenges facing Prime Minister Mustafa al-Kadhimi, 2020-05-12, [url](#) (Hämtad 2020-07-03)

⁹ Reuters, Iraq PM calls early election for June 6, 2021, 2020-07-31, [url](#) (Hämtad 2020-09-02)

¹⁰ Reuters, Iraq delays general elections to Oct. 10: state media, 2021-01-19, [url](#) (Hämtad 2021-01-25)

¹¹ Middle East Institution (MEI), Iraq special briefing: The challenges facing Prime Minister Mustafa al-Kadhimi, 2020-05-12, [url](#) (Hämtad 2020-07-03)

¹² Al-Monitor, Iran's influence seen in transfer of Iraqi war hero, 2019-10-04, [url](#) (Hämtad 2020-07-03)

¹³ Middle East Institution (MEI), 2020-05-12

¹⁴ Guardian (The), US kills Iran general Qasem Suleimani in strike ordered by Trump, 2020-01-03, [url](#) (Hämtad 2020-07-03)

¹⁵ Al-Monitor, Iraqi parliament takes nonbinding decision to end US troop presence, 2020-01-06, [url](#) (Hämtad 2020-07-06)

¹⁶ New Arab (The), Iraq parliament demands foreign troops expulsion after Soleimani killing, 2020-01-05, [url](#) (Hämtad 2020-07-06)

¹⁷ BBC News, Qasem Soleimani: Iraqi MPs back call to expel US troops, 2020-01-05, [url](#) (Hämtad 2020-07-06)

blidka Iran.¹⁸ Oppositionssidan framhöll vidare att upphävandet av säkerhetsavtalet strider mot konstitutionen som saknar lagrum för att annullera internationella överenskommelser.¹⁹ Ett tillbakadragande av den internationella koalitionen riskerar att äventyra den fortsatta kampen mot IS, där den USA-ledda koalitionen bidragit till att hålla tillbaka terrororganisationen. Resolutionen utgör därtill ett växande hot för den politiska sammanhållningen, som redan hänger på ett skört tråd.²⁰

Irak har i och med mordet på Soleimani och al-Muhandis förvandlats till en stridslinje för Washington och Teheran. Amerikanska baser och den amerikanska ambassaden har till följd av drönerattacken utsatts för upprepade attacker av Iranstödda miliser.²¹ I ett led att dämpa det spända läget mellan Irak och USA i efterverkningarna av mordet på Soleimani och al-Muhandis, gick parterna med på att hålla en bilateral dialog i syfte att hitta nya samarbetsformer inom ramen för säkerhetsavtalet från 2008.²² Samtalen fick direkt stöd av de sunnitiska och kurdiska blocken, medan det shiitiska blocket stod splittrat i frågan. Motståndarsidan inom shiablocket, uppbackad av företrädesvis ledarna för *Dawlat al-Qanun- och Sairounblocket*, Nouri al-Maliki respektive Muqtada al-Sadr, vill se ett slutgiltigt amerikanskt tillbakadragande och anser att en fortsatt dialog kommer att fördröja detta. Andra framträdande shiitiska krafter, som Ammar al-Hakim och förra premiärministern Haidar al-Abadi, ser samtalen som en vidare utveckling i relationerna länderna emellan. Intressant i sammanhanget var reaktionerna från vissa Iranstödda miliser som visade en mer förbehållsam inställning till den amerikanska närvaron, men som ändå aviserade en eventuell avträd. Ledaren för Asaib Ahl al-Haq (härefter AAH), Qais al-Khazali, framhöll att samtalen bör inkludera krav om en tidsram för ett amerikanskt tillbakadragande.²³

Tillbakadragande av amerikanska trupper stod på agendan när samtalen återupptogs i Washington i augusti 2020.²⁴ I september meddelade den amerikanska militärledningen CENTCOM att man reducerar truppnärvaron i landet till 3 000 man. Beslutet som ansågs prematurt lär ha påskyndats med anledning av dels pandemiutbrottet, dels de uppdrivna attackerna mot amerikanska mål i Irak.²⁵

¹⁸ Al-Monitor, Iraqi PM urges Kurds to help rid Iraq of US troops, 2020-01-15, [url](#) (Hämtad 2020-07-06)

¹⁹ Al-Monitor, 2020-01-06

²⁰ Atlantic Council, Consequences of Iraq's vote to end coalition troop presence, 2020-01-16, [url](#) (Hämtad 2020-07-06)

²¹ Al-Monitor, US, Iraq look to continue strategic dialogue in Washington next month, 2020-06-12, [url](#) (Hämtad 2020-07-08)

²² U.S. Department of State (USDOS), Joint Statement on the U.S.-Iraq strategic dialogue, 2020-06-11, [url](#) (Hämtad 2020-07-08)

²³ Al-Monitor, US-Iraq Strategic talks launched with increasing national, regional support, 2020-06-11, [url](#) (Hämtad 2020-07-08)

²⁴ Al-Monitor, Trump, Kadhim discuss new phase in US-Iraq strategic relationship, 2020-08-21, [url](#) (Hämtad 2020-09-03); Arab Weekly (The), 'Strategic dialogue', to bring Kadhim, Trump together later this month, [url](#) (Hämtad 2020-09-03)

²⁵ Al-Monitor, More than 2,000 US troops to leave Iraq in September, CENTCOM says, 2020-09-09, [url](#) (Hämtad 2020-09-30)

- 2.3 Ovisst vägval för Irans proxymiliser
- 2.4 Vedergällningar efter mordet på al-Muhandis – en enande eller splittrande kraft?

Qasem Soleimani och dennes närmaste bundsförvant, Abu Mahdi al-Muhandis, är att betraktas som de främsta arkitekterna bakom Irans strategi i Irak, gestaltad i ett nätverk av proxymiliser, som till stor del är integrerade i Iraks populära mobiliseringsstyrkor PMF.²⁶ Iran har sedan 2003 successivt arbetat med att integrera miliserna i det politiska etablissemanget.²⁷

Al-Muhandis ledande ställning gjorde honom till en central aktör för Irans regionala maktspel i Irak. Men han var också en enande kraft bakom milisernas sammanhållning, som annars präglas av interna stridigheter mellan rivaliserande grupper,²⁸ som konkurrerar om allt från höga tjänster till provisionerna från illegala nätverk – t.ex. oljesmuggling.²⁹

Mordet på al-Muhandis riskerar att trigga nya interna maktstridigheter som lär försvaga milisernas inflytande framöver, menar flera bedömare som nyhetssajten Al-Monitor talat med.³⁰ Efterträdarna till al-Muhandis och Soleimani står således inför en stor utmaning i att upprätthålla ordningen i leden och samtidigt täppa igen sprickorna av rivaliserande intressen inom milisnätverket.³¹

Likväl, har den dödliga attacken på Soleimani och al-Muhandis haft en enande effekt på milisnätverket, om än tillfälligt. Attacken provocerade en våg av vedergällningsattacker mot amerikanska mål, med avsikt att öka det politiska trycket på den utländska truppen närvaron i landet.³²

Drönarattacken i januari gav upphov till uppkomsten av fler fristående Iranstödda milisgrupper, med ändamålet att hämnas mordet på al-Muhandis och Soleimani. Nyhetssajten Al-Monitor identifierar fem olika grupper: *Tha'r al-Muhandis Brigade*, *Osbat al-Tha'irin*, *Ghabdhat al-Huda*, *Kata'ib Thour al-Ishrin* och *Ashab al-Kahf*. De namngivna som drivit hämndkampanjer på sociala medier uppges ha tagit på sig ansvaret för flera attacker mot amerikanska mål i Irak, rapporterar Al-Monitor. Al-monitor rapporterade i juni 2020 att man tidigare känt till de namngivna grupperna, men att det saknas konkret bevisning om att grupperna skulle agerat på egen hand eller i egenskap av fristående förband. Istället finns det uppgifter som visar på koppling till Iranstödda miliser, och särskilt Kata'ib Hezbollah. En grafisk designer som Al-Monitor låtit granska videoinslaget menade att klippen var konstruerade.³³

²⁶ Brookings Institute, What will happen to Iraqi Shiite militias after one key leader's death?, 2020-03-03, [url](#) (Hämtad 2020-07-09)

²⁷ Ibid

²⁸ Al-Monitor, What is in store for Iraq's PMU after the death of top commander?, 2020-01-21, [url](#) (Hämtad 2020-07-09)

²⁹ Middle East Eye, Exclusive: Iran tasked Nasrallah with uniting Iraqi proxies after Soleimani's death, 2020-01-14, [url](#) (Hämtad 2020-07-10)

³⁰ Al-Monitor, , 2020-01-21

³¹ Brookings Institute (The), 2020-03-03

³² Institute for the Study of War (ISW), Iran's proxies accelerate Soleimani's campaign to compel US withdrawal from Iraq, 2020-04-02, [url](#) (Hämtad 2020-07-10)

³³ Al-Monitor, Pro-Iran militias in Iraq wage 'fake news' campaigns against the US, 2020-06-02, [url](#) (Hämtad 2020-07-21)

Ovannämnda kampanjer är en tidigare beprövad mörkläggningstaktik som bedrivits av Iran-stödda miliser för att minimera direkta bakslag från vedersakare som USA och Ayatollah Ali al-Sistani, menar Irakexperter som Al-Monitor talat med.³⁴ Nyttjandet av fristående grupper (som av vissa beskrivs som spökmiliser) bidrar också till att rentvå PMF, en per definition statlig institution, från eventuella misstankar som kan skada irakiska intressen framöver, uppgav Irakexperten Michael Knights i en intervju med Al-Monitor.³⁵

I december 2020 meddelades att fyra al-Sistani-lierade brigader, s. k. helgedomsmiliser (*Shrine militias*), lämnar PMF-styrkorna och ställs under försvarsmaktens ledning. De fyra brigaderna inbegriper följande grupper: *Liwa Ansar al-Marjaiya*, *Liwa Ali al-Akbar*, *Firgat al-Abbas al-Qataliya* och *Firgat al-Imam Ali al-Qataliyah*. Tillbakadragandet tolkas som en markering mot Irans inflytande inom PMF.³⁶

2.4.1 Al-Kadhimis utmaning – politiskt nederlag eller möjlig reform?

I maj 2020 greps fem medlemmar i *Thaer Allah*-milisen (Guds hämnd) i Basra för att ha öppnat eld mot demonstranter. Gripandet, som hyllats både på hemmaplan och internationellt, sågs som en maktdemonstration från den nytillträdde premiärministern al-Kadhimi mot den iranska influensen i landet. Agerandet är också en markering mot det rådande klimat av straffrihet som miliser länge åtnjutit med Irans stöd. Men skeptikerna menade att gripanden inte skulle resultera i konkreta förändringar eller hämma de betydligt mäktigare Iranstödda miliserna, som AAH, Badr-brigaderna och KH.³⁷

I juni genomförde irakiska antiterrorstyrkan CTS en omfattande razzia mot Iranstödda KH:s huvudkontor i Bagdad. Ett tiotal KH-medlemmar greps vid tillfället, misstänkta för förberedelse till en attack mot den gröna zonen.³⁸ Razzian var avsedd som en markering mot milisernas upptrappade attacker mot gröna zonen, enligt Al-Monitor.³⁹ Läget eskalerade när hundratals KH-miliser och deras anhängare hotade att storma CTS:s kontor i den gröna zonen.⁴⁰ De gripna släpptes några dagar senare i brist på bevis.⁴¹

Frikännandet blev ett politiskt bakslag för al-Khadhimi. Om något, visar händelserna på premiärministerns begränsade utrymme att tygla miliserna och samtidigt upprätthålla stöd från USA.⁴² Vissa analytiker framhåller att premiärministerns val att konfrontera en tongivande

³⁴ Ibid.

³⁵ Al-Monitor, 2020-06-02

³⁶ Al-Monitor, shiite factions close to Sistani move to separate from Iran-Backed militias, 2020-12-06, [url](#) (Hämtad 2021-01-13)

³⁷ New Arab (The), The Iraq Report: Mustafa al-Kadhimi takes aim at pro-Iran militias, 2020-05-15, [url](#) (Hämtad 2020-07-17)

³⁸ Arab Weekly (The), Kadhimi loses first round of showdown with Iran-backed militias, 2020-07-02, [url](#) (Hämtad 2020-07-20)

³⁹ Al-Monitor, Iraqi security forces raid militia headquarters, 2020-06-26, [url](#) (Hämtad 2020-07-17)

⁴⁰ Al-Monitor, 2020-06-26

⁴¹ New Arab (The), Iraq frees militia fighters holed over rocker fire, 2020-06-30, [url](#) (Hämtad 2020-07-20)

⁴² New Arab (The), The Iraq Report: Pro-Iran militias reassert dominance over Mustafa al-Kadhimi, 2020-07-03, [url](#) (Hämtad 2020-07-20)

grupp som KH, så kort efter hans tillsättning, var en förhastad missbedömning. Andra bedömare menar att premiärministerns agerande var ett tydligt budskap till andra Iranstödda milisgrupper om regeringens inställning, uppger nyhetssajten The Arab Weekly.⁴³

Detta till trots, fortsätter al-Kadhimi att utmana miliserna. I juli 2020 lanserade han en anti-korrupsionskampanj för att säkra intäkterna vid landets samtliga gränsövergångar. Detta gjordes i samband med återöppnandet av landets gränser som tidigare hållits stängda med anledning av coronapandemin. Gränsövergångarna har länge varit en lukrativ inkomstkälla och centrum för smuggling för de Iranstödda miliserna som till stor del kontrollerat övergångarna längs den iranska gränsen. Kampanjen innebär att samtliga gränsövergångar i fortsättningen bemannas av reguljära irakiska respektive kurdiska (peshmerga) säkerhetsstyrkor.⁴⁴

I slutet av september 2020 skärptes tonen ytterligare efter att amerikanska utrikesdepartementet hotade att stänga sin ambassad i Bagdad, om inte regeringen vidtog hårdare åtgärder mot milisgrupperna. USA:s agerande lär ha ställt frågan på sin spets. Företrädare längs hela det politiska spektrumet, inklusive shiiternas andliga ledare Ayatollah Ali al-Sistani, har samtliga ställt sig bakom regeringen i fördömandet av attackerna. Regeringen har upprättat en kommitté för att få bukt med attackerna. Iran och Irak har utväxlat delegationer för att finna en gemensam väg att tygla miliserna. USA:s uttalande har också satt hård press på PMF, som i viss mån börjat ta avstånd från milisgrupper som tidigare agerat under deras beskydd.⁴⁵ Men inte alla miliser tycks rätta sig i leden, utan snarare valt att utvidga sin hetskampanj mot regeringen och andra opponenter, via sociala medier eller genom mindre stödgrupper. Särskilt uppmärksammade är grupper med kopplingar till KH, rapporterar Al-Monitor. En grupp som går under namnet *Rab Allah* (guds liga) hotade t.ex. premiärministern med att bränna ner underrättelsehögkvarteret i Bagdad, om han inte frigav gruppmedlemmar som gripits misstänkta för att ha satt eld på KDP:s lokaler i Bagdad den 17 oktober (se 3.3).^{46 47}

Framtida konfrontationer med miliserna riskerar att destabilisera säkerhetsläget, samtidigt som ett passivt agerande från al-Kadhimis håll riskerar att undergräva hans politiska trovärdighet, både på hemmaplan och internationellt. Det bräckliga politiska klimatet som förde al-Kadhimi till premiärministerposten kan med det politiska stödet miliserna åtnjuter likaledes avsätta honom, menar MENA-analytikern Jacob Lees Weiss vid tankesmedjan The Jamestown Foundation.⁴⁸ Flera ledande milisgrupper har starka band med mäktiga shiitiska partier, t.ex. Fatahkoalitionen, som utgör det största koalitionsblocket inom parlamentet.⁴⁹ I ett uttalande i slutet av juni 2020 uttryckte ledaren för Fatahkoalitionen (och tillika ledare för

⁴³ Arab Weekly (The), 2020-07-02

⁴⁴ Arab Weekly (The), Militias wary of anti-smuggling drive by Iraqi army, Peshmerga, 2020-07-14, [url](#) (Hämtad 2020-07-21)

⁴⁵ Al-Monitor, Following US warning, Iraq steps on outlawed militias, [url](#) (Hämtad 2020-09-30)

⁴⁶ Ibid.

⁴⁷ Al-Monitor, Iraq TV station attacked by mob charged with insulting Shiite Muslims, 2020-09-03, [url](#) (Hämtad 2020-10-20)

⁴⁸ Jamestown Foundation, Terrorism Monitor: How will Kadhimi confront Kataib Hezbollah?, 2020-07-15, [url](#) (Hämtad 2020-07-20)

⁴⁹ Ibid.

Badr-organisationen), Hadi al-Ameri, sitt stöd för al-Kadhimi, men betonade att stödet var villkorligt och kunde återkallas.⁵⁰

Milisernas oberoende lär fortsättningsvis utmana den nya regeringens ambitioner att pressa tillbaka Irans politiska agenda i Irak. Det som Iran har byggt upp de senaste decennierna kan inte nedmonteras inom loppet av några månader, uppger MENA-analytikern Jacob Lees Weiss.⁵¹ Och för al-Kadhimis del gäller det att hitta en balans mellan att tygla Irans hegemoniska ambitioner och samtidigt återställa allmänhetens förtroende för det politiska systemet samt reda ut de socioekonomiska missförhållanden som länge plågat landet.^{52 53}

2.5 Det politiska läget i den kurdiska regionen i Irak (KRI)

I likhet med centralregeringen i Bagdad kantades även den kurdiska regionen av politisk turbulens i samband med regeringsbildningen efter regionvalet i september 2018. Motsättningarna kom i huvudsak från de ledande politiska partierna: Kurdiska demokratiska partiet (KDP), Patriotiska unionen i Kurdistan (PUK) samt Goran (förändringsrörelsen) som erhöll de flesta platserna av regionparlamentets 111 sätten. Först i juli 2019 kunde parlamentet enas om en ny regering under ledningen av Masrour Barazani (KDP), son till förra presidenten Masoud Barazani. Masrour ersatte sin kusin Nerchirvan Barazani, som tillträdde presidentposten två månader tidigare.⁵⁴

Folkomröstningen om kurdisk självständighet 2017 var ett svårt nederlag för den kurdiska regeringen (Kurdista Regional Government, KRG). Omröstningen olagligförklarades av Iraks högsta domstol. En Bagdadledd militäroffensiv mot Kirkuk i oktober 2017 tvingade fram ett tillbakadragande av de kurdiska styrkorna (peshmerga) från alla kurdiskkontrollerade områden utanför KRI. I och med detta förlorade KRG kontrollen över oljefälten i Kirkuk, och därmed en för regionen central inkomstkälla.⁵⁵ De ansträngda relationerna mellan KRG och Bagdad har gradvis luckrats upp, men en del ouppklarade frågor kvarstår, främst vad gäller fördelningen av olje- och gasintäkter, KRG:s anslag av statsbudgeten samt den utdragna uppgörelsen kring de omstridda områdena.⁵⁶

Det ekonomiska läget, frambringad av utbredd korruption och årtal av ekonomisk vanskötsel, är den största utmaning som regeringen står inför, särskilt efter pandemiutbrottet och med de fallande oljepriserna till följd. Läget försämrades ytterligare i april i 2020 efter att

⁵⁰ Arab Weekly (The), 2020-07-02

⁵¹ Jamestown Foundation, 2020-07-15

⁵² Ibid.

⁵³ Atlantic Council, Challenges for Iraq's new government under Mustafa al-Kadhimi, 2020-04-22, [url](#) (Hämtad 2020-07-22)

⁵⁴ The Washington Institution for Near East Policy (TWI), Iraqi Kurdistan's new government, 2019-07-11, [url](#) (Hämtad 2020-07-23)

⁵⁵ Deutsch Welle (DW), Kurdish independence referendum: Iraq court rejects results, 2017-11-06, [url](#) (Hämtad 2020-07-24)

⁵⁶ Middle East Media Research Institution, (MEMRI), Between Baghdad and Erbil: Some outstanding challenges for the government of Iraqi prime minister al-Kadhimi in its relations with the Kurdish Regional government, 2020-07-01, [url](#) (Hämtad 2020-07-24)

centralregeringen beslutade att dra in regionens andel av de federala utbetalningarna,⁵⁷ detta sedan KRG brutit mot oljebudgetavtalet⁵⁸ om att överföra sin andel av regionens oljeintäkter till den federala budgeten.⁵⁹ Indragningarna har drabbat löneutbetalningarna för regionens cirka 1,2 miljoner offentligt anställda.⁶⁰ I augusti 2020 gick hundratals personer ut på gatorna i Sulaimaniyaprovinsen i protest mot nerdragningarna och det försämrade läget.⁶¹

De politiska rivaliteterna mellan KDP och PUK fortsätter att polarisera det politiska klimatet, som nu tagit en mer komplex vändning i och med pandemiutbrottet och den allvarliga ekonomiska utvecklingen. Samarbetet mellan parterna har i det närmaste brutit samman, upp gav Irakexperten Michael Knights i en artikel i den Erbil-baserade tankesmedjan Middle East Research Institute (MERI) i juli 2020.⁶²

Turkiet och Irans upptrappade militära operationer mot PKK respektive iransk-kurdiska motståndsgupper under 2020 har komplicerat det politiska klimatet.⁶³ Även här har partierna olika synsätt. KDP som har långtgående multilaterala intressen med Turkiet (ekonomiska, politiska och militära) lär även i fortsättningen sätta det samarbetet i främsta rum,⁶⁴ framför relationen med PKK som alltid varit ansträngd.⁶⁵ Sulaimaniya, som styrs av PUK, har sedan länge försatts med sanktioner av Turkiet på grund av partiets mer flexibla hållning till PKK. Partiet har på senare tid försökt normalisera relationerna med Turkiet, men utan någon nämnvärd framgång. Bland annat stängde partiet ner flera organisationer med kopplingar till PKK.⁶⁶ Mer information om Iran och Turkiets militära intrång i regionen återges i, avsnitt 3.5.

2.6 Covid-19 och konsekvenserna för civilbefolkningen och samhällsfunktionerna

Irak räknas till de länderna med hög sårbarhet vad gäller statens vilja och kapacitet att upprätthålla centrala funktioner, enligt den s. k. *State Fragility Index*, som mäter staters sårbarhet i förhållande till konflikter eller sammanbrott.⁶⁷

⁵⁷ Al-Monitor, Iraq cuts federal budget from KRG, Kurds defy it as political, 2020-05-05, [url](#) (Hämtad 2020-09-04)

⁵⁸ Avtalet mellan KRG och centralregeringen i februari 2020 avser integreringen av KRG:s oljeintäkter i den federala budgeten, och som i reella termer motsvarar 250 000 fat/dag. Se bl.a. Reuters [url](#).

⁵⁹ Middle East Monitor (MEMO), Economic crisis threatens stability of Kurdistan region, 2020-08-24, [url](#) (Hämtad 2020-09-03)

⁶⁰ Middle East Eye, Independence for Iraq's Kurdish region has proved a costly mistake, [url](#) 2020-08-14, (Hämtad 2020-09-03)

⁶¹ Middle East Monitor (MEMO), 2020-08-24

⁶² Middle East Research Institute (MERI), Iraqi Kurdistan: Priority issues for international mediation, 2020-07-10, [url](#) (Hämtad 2020-09-07)

⁶³ Washington Institution for Near East Policy (The) (TWI), Divisions in Kurdistan are costing the United States a reliable partner, 2020-07-24, [url](#) (Hämtad 2020-09-03)

⁶⁴ Al-Monitor, Iraqi Kurds fear Turkey's military campaign aims beyond PKK, 2020-7-20, [url](#) (Hämtad 2020-09-04)

⁶⁵ Ibid.

⁶⁶ Middle East Online (MEO), The Kurdish parties and the PKK, 2019-10-01, [url](#) (Hämtad 2020-09-04)

⁶⁷ MEI, 2020-12-08

I Irak bekräftade myndigheterna det första covid-fallet i februari 2020.⁶⁸ I mars beslutade regeringen om nedstängning av samtliga 18 provinser.⁶⁹ Beslutet hävdades i juli, trots fortsatt spridning.⁷⁰ Enligt den amerikanska webbsidan *Worldmeters*⁷¹ har totalt 611 407 fall registrerats per den 21 januari 2021, varav 12 977 avlidit.⁷² Svårast drabbad är huvudstaden Bagdad samt landets södra och västra delar, uppger Middle East Institute (MEI).⁷³ I den kurdiska regionen – KRI – har 105 608 fall registrerats per den 25 januari 2021, varav 3 456 individer avlidit sedan mars 2020, rapporterar hälsoministeriet i KRI.⁷⁴

Läget i landet beskrivs som allvarlig av *Medecins San Frontieres (MSF)*, med närmare 4 000 registrerade fall och 500 dödsfall per dag. Sjukvården och sjukvårdspersonalen är hårt ansatta, och oftast saknas adekvat utrustning (skyddsutrustning, respiratorer m.m.). Rädsla för stigmatisering gör att många undviker att söka vård i tid, vilket givet de bristande resurserna bidrar till de ökade dödstaten.⁷⁵

Pandemin och fallande oljepriser har slagit hårt mot den redan sargade ekonomin. Nedstängningen har också försämrat levnadsförhållandena för stora delar av civilbefolkningen, och särskilt de allra svagaste grupperna, som är beroende av dagsarbeten för sin försörjning.⁷⁶ Mer information om pandemins påverkan på särskilda grupper återges i kapitel 4.

3 Säkerhetsläget under 2019 och 2020

3.1 Bakgrund

Säkerhetsläget i Irak har i senare års rapportering huvudsakligen dominerats av den långtgående militäroffensiven mot IS, som pågick mellan juni 2014 och december 2017, då organisationen förlorade territoriell kontroll över landets centrala och norra delar. Säkerhetsläget under 2018 fortsatte att präglas av militära insatser mot kvarvarande IS-element, som istället

⁶⁸ Reuters, Iraq reports first coronavirus case in Baghdad, sixth overall, 2020-02-27, [url](#) (Hämtad 2021-01-21)

⁶⁹ Al-Arabiya, Iraq imposes nation-wide lockdown to contain coronavirus, 2020-03-22, [url](#) (Hämtad 2021-01-21)

⁷⁰ National (The), Coronavirus: Iraq eases restrictions despite lack of respite from covid-19, 2020-07-19, [url](#) (Hämtad 2021-01-21); Middle East Institute (MEI), Iraq's fragile state in the time of covid-19, 2020-12-08, [url](#) (Hämtad 2021-01-22)

⁷¹ Worldometers är en statistisk webbsida, publicerad av det USA-baserade medieföretaget Dadax. Företaget består av en internationell grupp utvecklare och researchers med mål att tillhandahålla uppdaterad och relevant statistik i realtid från hela världen rörande bl.a. befolkning, hälsa, ekonomi, media, mat och energi.

⁷² Worldometer, Iraq: Coronavirus cases, [odaterad], [url](#) (Hämtad 2021-01-21)

⁷³ MEI, 2020-12-08

⁷⁴ Kurdistan Regional Government, Situation update Coronavirus (Covid-19), [odaterad], [url](#) (Hämtad 2021-01-25)

⁷⁵ Medecins San Frontieres (MSF), Covid-19 outbreak in Baghdad is "very alarming", 2020-09-24, [url](#) (Hämtad 2021-01-22)

⁷⁶ EASO, Iraq: Key Socio-economic indicators, September 2020, s. 34, [url](#) (Hämtad 2021-01-25)

anammatt en asymmetrisk gerillataktik. Därtill tillkom ett nytt inslag av oroligheter i form av våldsamma gatuprotester, triggade av ett växande missnöje mot maktapparaten och den obotliga korruptionen och straffriheten. Mer information om säkerhetsläget i Irak under 2018 återges i EASO-rapporten [Iraq: Security Situation](#), publicerad i mars 2019.⁷⁷

Säkerhetsläget under 2019 och 2020 visar på en betydligt mer diversifierad utveckling än vad som rapporterats tidigare. Från att ha enbart fokuserat på IS fortsatta återhämtning efter 2017 har två händelseförlopp kommit att spela en central roll för stabiliteten framöver: de våldsamma protesterna under 2019 samt vedergällningsattackerna från Irans proxymiliser mot utländska mål [främst amerikanska] efter mordet på Soleimani och al-Muhandis.⁷⁸ IS operationer utförs huvudsakligen i områden som befriats från IS, d.v.s. landets centrala och norra provinser (se 3.2), medan demonstrationerna har sitt epicentrum i Bagdad (se 3.3) och de södra provinserna (se 3.4).⁷⁹ Vedergällningsattackerna, som började eskalera redan i mitten av 2019, har haft som mål att driva ut den internationellt ledda anti-IS-koalitionen. Attackerna har i huvudsak riktats mot militärbaser som hyser koalitionsstyrkorna och konvojer där koalitionen ingår, men även utländska besiktningar.⁸⁰

Kapitlet kommer att beröra säkerhetsutvecklingen i landet under 2019 och 2020, med fokus på fyra regioner: tidigare IS-kontrollerade områden (härefter kallad befriade områdena), Bagdadprovinsen, södra provinserna och den kurdiska regionen KRI.

3.2 Civila offer

Under 2019 rapporterade Iraks inrikesministerium 534 civila dödsfall med kopplingar till IS under 2019, vilket är betydligt färre än året innan, då antalet dödsfall var omkring 900.⁸¹ FN:s legation i Irak - *United Nations Assistance Mission to Iraq* (härefter UNAMI) - har efter förfrågan från EASO sammanställt data över antal civila offer under 2019 och till och med juli 2020. Enligt UNAMI har totalt 907 civila offer rapporterats under 2019, varav 341 dödsfall. Antalet civila offer för perioden januari till och med juli 2020 var 305, varav 121 dödsfall.⁸² För mer information om civila offer rekommenderas EASO senaste säkerhetsrapport [Iraq: Security Situation](#).⁸³

3.3 Centrala och norra provinser som tidigare legat under IS-kontroll

IS framryckningar som började i Fallujah i Anbarprovinsen, i december 2013,⁸⁴ spred sig snabbt till andra delar av landet. I juni 2014 utropade Abu Bakir al-Baghdadi den Islamiska

⁷⁷ EASO, Country of Origin Information Report, Iraq: Security Situation, mars 2019, [url](#) (Hämtad 2020-09-07)

⁷⁸ Migrationsanalys kommentar.

⁷⁹ Ibid.

⁸⁰ Atlantic Council (The), How attacks on US forces in Iraq became the new normal, 2020-08-28, [url](#) (Hämtad 2020-10-26)

⁸¹ USDOS, 2020-06-24

⁸² EASO, Iraq: Security Situation, oktober 2020, s. 39, [url](#) (Hämtad 2021-03-01)

⁸³ Ibid

⁸⁴ Knights, M., Combating Terrorism Center at West Point (CTC), ISIL's Stand in the Ramadi-Fallujah Corridor, vol. 7, nr 5, maj 2014, s. 8, [url](#) (Hämtad 2020-09-09)

staten i Mosul.⁸⁵ Områdena som föll under IS kontroll omfattade i huvudsak provinserna Anbar, Diyala, Kirkuk, Ninewa och Salah al-Din.⁸⁶

Våldsinslaget minskade märkbart efter att de irakiska styrkorna (*Iraqi Security Forces*, ISF) återtog kontrollen 2017. IS har till skillnad från tidigare modus övergått till asymmetrisk gerillaliknande attacker, skriver EASO i sin rapport om säkerhetsläget i Irak 2018.⁸⁷ IS-celler har under 2018 omlokaliserats till i huvudsak elva områden i norra och västra Irak, där IS tidigare haft territoriell kontroll, rapporterar The Institute for the Study of War (ISW) i sin rapport om IS återkomst från juni 2019: *ISIS Second Comeback*.⁸⁸

Irakiska styrkorna fortsätter kontrollera områden som befriats av IS. Dock utgör IS närvaro ett hot för stabiliteten i dessa områden, skriver U.S. Department of State (USDOS) i sin landrapport om terrorism i Irak under 2019.⁸⁹ Uppemot 10 000 IS-kombattanter förflyttar sig mellan Irak och Syrien, uppgav FN:s chef för kontraterrorism inför FN:s säkerhetsråd i augusti 2020.⁹⁰ IS vidhåller även kapacitet att utföra dödliga attacker, men med färre dödsfall i jämförelse med tidigare år, uppger USDOS 2019. Trots det förhållandevis låga dödstalet har säkerhetsläget gradvis trappats upp under andra kvartalet 2019, uppger Irakexperten Michael Knights och säkerhetsanalytikern Alex Almeida i en artikel i *Combating Terrorism Center* (CTC), vid militärakademin West Point. Attackerna som varit omkring 300 i snitt under 2018 och fram till första kvartalet 2019, har gradvis eskalerat till att omfatta drygt 560 attacker under första kvartalet 2020.⁹¹ Experterna underströk en ökning i antalet vägbomber och attacker mot vägspärrar och baser tillhörande de irakiska säkerhetsstyrkorna, inklusive PMF-miliserna. Attackerna visar också på ökad självsäkerhet, samordning och precision hos IS. Incidenterna är koncentrerade till landsbygden, och inkluderar stora delar av provinserna Diyala, Kirkuk, Salah al-Din och den kurdiska regionen KRI, tillägger International Crisis Group (ICG) i en rapport om IS återhämtning i maj 2020.⁹²

Därtill rapporteras en minskning i vissa områden av antalet dödliga attacker mot lokala ledare, som t.ex. klanledare, by äldste (s.k. *Mukhtar*).⁹³ Istället har IS vidgat sin skrämseltaktik genom att bränna sädesfält och driva in skatter respektive beskyddarpengar (s. k. *protection*

⁸⁵ BBC News, ISIS declare 'Islamic State' in Iraq and Syria, 2014-06-20, [url](#) (Hämtad 2020-09-09)

⁸⁶ EASO, mars 2019, s. 16

⁸⁷ Ibid., s. 18

⁸⁸ Institute for the Study of War (ISW), ISIS Second Comeback, juni 2019, s. 20–21, [url](#) (Hämtad 2020-09-10)

⁸⁹ U.S. Department of State (USDOS), Country Reports on Terrorism 2019: Iraq, 2020-06-24, [url](#) (Hämtad 2020-09-10)

⁹⁰ Associated Press (AP), UN: Over 10,000 Islamic State fighters active in Iraq and Syria, 2020-08-25, [url](#) (Hämtad 2020-10-02)

⁹¹ Knights, M., Almeida, A., Remaining and Expanding: The Recovery of Islamic State Operations in Iraq in 2019-2020, Combating Terrorism Center at West Point (CTC), vol. 13, nr 5, maj 2020, s. 2, [url](#) (Hämtad 2020-09-10)

⁹² International Crisis Group (ICG), When Measuring ISIS's "Resurgence" Use the Right Standard, s. 3, [url](#) (Hämtad 2020-10-23)

⁹³ Knights, M., Almeida, A., CTC, maj 2020, s. 2

money)),⁹⁴ som tvingat lokalbefolkningen i internflykt.⁹⁵ Personer som av IS uppfattas som avfällingar eller kollaboratörer, t.ex. shiamuslimer och kurder, är särskilt utsatta för IS hämndaktioner.⁹⁶

Det bräckliga politiska läget i landet och det eftersatta återuppbyggnadsarbetet i de befriade områdena, är bidragande faktorer till instabiliteten som råder idag, uppgav KRI:s premiärminister Masrour Barazani i en intervju med den amerikanska tidningen *The Atlantic*, i februari 2020.⁹⁷ Mordet på IS-ledaren al-Baghdadi i en amerikanskledd attack i Idlib i oktober 2019,⁹⁸ tycks inte heller minska eller försvaga IS återhämtning, rapporterar amerikanska försvarsdepartementet (USDOD) till kongressen i sin sista kvartalsrapport för 2019 (oktober–december) om USA:s militära kampanj mot IS i Irak – s. k. *Operation Inherent Resolve* (härefter OIR).⁹⁹ IS fortsätter att utföra attacker från säkra "kontrollzoner" i den oländiga terrängen som sträcker över de provinser som tidigare drabbats av IS härjningar, bortom räckhåll för de irakiska och kurdiska styrkorna. Kapacitetsbrist och ineffektiv hantering av underrättelseinhämtning är andra orsaker bakom de irakiska styrkornas oförmåga att säkerställa fullständig kontroll över territoriet, framhåller OIR-rapporten.¹⁰⁰

De våldsamma protesterna som bröt ut under senare halvan av 2019 tvingade regeringen att mobilisera styrkorna till Bagdad och de södra delarna av landet.¹⁰¹ Pandemiutbrottet i sin tur föranledde ytterligare fördröjning av rensningsoperationer, då irakiska styrkor kommanderades ut på gatorna för att upprätthålla ordningen i samband med nedstängningen. Antalet IS-ledda attacker har till följd ökat i flera provinser, t.ex. i Diyala, Kirkuk och Salah al-Din.¹⁰² Militärens samtliga ledningscentraler återupptog sina operationer under andra kvartalet, men med viss reducerad kapacitet, uppgav USDOD 2020.¹⁰³ Oktober och november 2020 vittnar också om en fortsatt uppgång i IS attacker, rapporterat Al-Monitor¹⁰⁴

Protestvägen som drabbat landets södra delar fick inte samma genomslag i de befriade områdena. Detta kan bland annat hänföras till den framträdande sunnitiska befolkningen som

⁹⁴ Al-Monitor, IS exploits disputed areas, sets Iraqi fields on fire, 2019-05-29, [url](#) (Hämtad 2020-09-23); Rudaw, ISIS burns corps fields in Makhmour after farmers refuse to pay tax, 2019-05-14, [url](#) (Hämtad 2020-09-23)

⁹⁵ U.S. Department of Defense (USDOD), Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve (OIR): Quarterly Report to the United States Congress. April 1, 2019 – June 30, 2019, [odaterad], s. 42, [url](#) (Hämtad 2020-09-10)

⁹⁶ U.S. Department of Defense (USDOD), Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve (OIR): Quarterly Report to the United States Congress. April 1, 2020 – June 30, 2020, [odaterad], s. 22, [url](#) (Hämtad 2020-10-02)

⁹⁷ Atlantic (The), The inconvenient truth about ISIS, 2020-02-12, [url](#) (Hämtad 2020-09-17)

⁹⁸ BBC News, Abu Bakr al-Baghdadi: IS leader 'dead after US raid' in Syria, 2019-10-28, [url](#) (Hämtad 2020-09-17)

⁹⁹ U.S. Department of Defense (USDOD), Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve (OIR): Quarterly Report to the United States Congress. October 1, 2019 – December 31, 2019, [odaterad], s. 17, [url](#) (Hämtad 2020-09-17)

¹⁰⁰ Ibid., s. 19–20

¹⁰¹ Ibid., s. 19

¹⁰² Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI), The resurgence of the Islamic State in Iraq: Political and military responses, 2020-06-09, [url](#) (Hämtad 2020-09-17)

¹⁰³ U.S. Department of Defense (USDOD), Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve (OIR): Quarterly Report to the United States Congress. April 1, 2020 – June 30, 2020, s. 29

¹⁰⁴ Al-Monitor, Islamic State increases attacks in Iraq's Sunni areas, 2020-12-02, [url](#) (Hämtad 2021-01-13)

valt att hålla en låg profil i rädsla för repressalier för presumtiva kopplingar till IS.¹⁰⁵ Därtill riskerar protesterna att ytterligare destabilisera det redan bräckliga säkerhetsläget i området, som i sin tur kan ge incitament för IS återkomst, menar bedömare vid tankesmedjan Atlantic Council.¹⁰⁶

3.3.1 Anbar

Anbar är Iraks största provins till ytan (cirka en tredjedel av landet), samtidigt som den är en av de minst befolkade – drygt 1,7 miljoner¹⁰⁷ av landets cirka 40 miljoner innevånare¹⁰⁸ – eftersom stora delar av provinsen består av öken. Den övergripande majoriteten av befolkningen är sunniaraber.¹⁰⁹

Trots IS territoriella förluster i Anbar i slutet av 2017, kunde IS-celler återetablera sig i provinsens vidsträckta ökenområden, i Jazeera- respektive Anbaröknen, rapporterar ISW i sin rapport om IS återkomst, från juni 2019.¹¹⁰

Säkerhetsläget i provinsen under 2018 vittnar om asymmetriska attacker, om än i reducerad skala. Attackerna har i första hand varit riktade mot ISF (t.ex. vid vägspärrar), men också i viss omfattning civila mål (t.ex. lokala ledare).¹¹¹ Läget var oförändrat fram till andra kvartalet 2019, då antalet incidenter gradvis ökade. Särskilt noteras en ökning av attentat med stort antal offer (s. k. *mass-casualty*), som bl.a. drabbade städerna Ramadi och Hit.¹¹² Attacker och trakasserier mot civila fortsätter, t.ex. kidnappningar samt krypskyttsattentat mot bönder¹¹³ och lokala ledare, d.v.s. *Mukhtar*.¹¹⁴ Första kvartalet 2020 vittnar om en fortsatt ökning i våldsinslaget som börjar tänga läget i provinsen under 2012, då IS var i sin linda.¹¹⁵ Attackerna uppges mer avancerade och storskaliga, omfattande större grupper tungbeväpnade kombattanter, rapporterar experterna Knights och Almeida i sin artikel i CTC, från maj 2020.¹¹⁶

Säkerhetspådraget vid gränsövergången till Syrien tycks inte heller minska IS aktiviteter, som fortsätter åtnjuta fri rörlighet i området. Omkring 1200 IS-kombattanter passerade gränsen under de första nio månaderna 2019. Förflyttningen sker i mindre grupper, oftast med hjälp

¹⁰⁵ Atlantic Council, Why Arab Sunnis are disengaged from Iraq's protests, 2020-02-07, [url](#) (Hämtad 2020-09-22)

¹⁰⁶ Ibid.

¹⁰⁷ NGO Coordination Committee for Iraq (NCCI), NCCI Governorate Profile: Anbar, 2004-03-31, s. 2, [url](#), (Hämtad 2020-09-18)

¹⁰⁸ Worldmeter, Population: Iraq, [odaterad], [url](#) (Hämtad 2020-09-18)

¹⁰⁹ NCCI, 2004-03-31, s.2

¹¹⁰ ISW, juni 2019, s. 21

¹¹¹ EASO, mars 2019, s. 65–66

¹¹² Knights, M., Almeida, A., CTC, maj 2020, s. 4

¹¹³ Iraqi News, Islamic State kills two Iraqis, kidnaps another in Iraq's Anbar, 2019-01-28, [url](#) (Hämtad 2020-09-17)

¹¹⁴ Knights, M., Almeida, A., CTC, maj 2020, s. 4

¹¹⁵ BBC News, ISIS I Iraq: Militants 'getting stronger again', 2019-12-23, [url](#) (Hämtad 2020-09-18); Atlantic (The), ISIS never went away in Iraq, 2018-08-31, [url](#) (Hämtad 2020-09-19)

¹¹⁶ Knights, M., Almeida, A., CTC, maj 2020, s. 4–5

av lokala smuggeltnätverk, men även i samarbete med korrupta medlemmar av säkerhetsstyrkorna.¹¹⁷

Utrengningsoperationerna mot IS fortsätter. Tillslag som genomförts mot vapengömmor vid gränsen till Syrien,¹¹⁸ visar på cellernas rörelsefrihet, men också deras obehindrade tillgång till vapen.¹¹⁹ I mars 2019, förklarade ISF större delar av västra provinsen som militärzon, längs med gränsen till Jordanien, Saudiarabien respektive Syrien. Civilbefolkningen uppmanades att evakueras området.¹²⁰ I februari 2020 lanserade dåvarande premiärminister, Adel Abdl Mehdi, en operation i tre faser under namnet "Iraks hjältar" i syfte att trappa upp kampen mot IS. Första fasen omfattar Anbarprovinsen, inklusive gränsområdena till Jordanien respektive Syrien.¹²¹ Operationens andra och tredje fas avser gränsområdet mellan provinserna Kirkuk och Salah al-Din¹²² respektive Diyala.¹²³ En liknande operation – "Operation ökenlejon" – lanserades under maj, i provinserna Anbar, Ninewa och Salah al-Din.¹²⁴ I september 2020 utförde säkerhetsstyrkorna ett flertal räder mot IS-element i flera delar av landet, inklusive Anbar, där bland annat en IS-ledare och finansär greps respektive dödades.¹²⁵

Anbarprovinsens strategiskt viktiga gränsövergång, och tillika huvudled mellan Irak och Syrien (al-Qaim respektive Albukamal), öppnades officiellt i oktober 2019, efter att ha varit stängt sedan 2012.¹²⁶ Gränsområdet har till följd av den långtgående IS-kampanjen förvandlats till en militärzon. Zonen inkluderar idag en hybrid av statliga, parastatliga och ickestatliga väpnade grupper, inklusive Iranstödta PMU-miliser, som mobiliserats på båda sidor gränsen för att säkerställa Irans geostrategiska korridor till Damaskus och Beirut.¹²⁷ Al-Qaim, en gång ett bördigt och dynamiskt jordbruks- och industridistrikt, totalförstördes under IS valde. Återuppbyggnadsarbetet kom aldrig igång efter 2017. Istället har området omvandlats till ett centrum för smuggling och indrivning, som i sin tur lett till våldsamma rivaliteter mellan väpnade grupper, vilket slår hårt mot den redan marginaliserade lokalbefolkningen.¹²⁸ Det upptrappade läget mellan USA och Iran har också satt press på lokalbefolkningen som nu hamnat i kläm mellan IS operationer och milisernas vedergällningsattacker mot amerikanska mål i området.¹²⁹ I december 2019 dödades 27 milissoldater och 51 skadades i en amerikansk drönarattack mot flera PMF-mål i Syrien och Irak. Attacken var en respons på KH:s tidigare attack mot en amerikansk bas i Kirkuk, som dödade en amerikansk entreprenör och skadade

¹¹⁷ Carnegie Middle East Center, 2020-03-31

¹¹⁸ Al-Monitor, Iraq, counter –IS coalition kill, capture Islamic state figure, 2020-09-15, [url](#) (Hämtad 2020-09-17)

¹¹⁹ Knights, M., Almeida, A., CTC maj 2020, s. 4

¹²⁰ New Arab (The), العراق يعلن أجزاء من صحراء الأنبار "منطقة عسكرية" بحثاً عن متسللين لـ"داعش", 2019-03-04, [url](#) (Hämtad 2020-09-21)

¹²¹ Iraqi News Agency (INA), Iraqi heroes operation launches in Anba province, 2020-02-18, [url](#) (Hämtad 2020-09-21)

¹²² National (The), Iraq launches military operation in the north to combat remaining ISIS militants, 2020-06-02, [url](#) (Hämtad 2020-09-21)

¹²³ Diyaruna, Iraq launches 3rd phase of 'Heroes of Iraq' campaign, 2020-06-23, [url](#) (Hämtad 2020-09-21)

¹²⁴ Middle East Consultancy (MECS), Covid-19 & Iraq: Continued instability, 2020-05-29, [url](#) (Hämtad 2020-09-21)

¹²⁵ Al-Monitor, 2020-09-15

¹²⁶ Reuters, Iraq reopens Syria crossing in win for mutual ally Iran, 2019-09-30, [url](#) (Hämtad 2020-09-21)

¹²⁷ Carnegie Middle East Center, The transformation of the Iraqi-Syrian border: From a national to a regional frontier, 2020-03-31, [url](#) (Hämtad 2020-09-21)

¹²⁸ Ibid.

¹²⁹ Al-Monitor, Qaim residents fearful following conflict between US, Iran-backed militias, [url](#) 2020-01-27 (Hämtad 2020-11-02)

flera amerikanska militärer.¹³⁰ I januari 2020 utsattes militärbasen i Ain al-Asad, som hyser amerikanska och danska trupper, för raketbeskjutning efter USA:s drönarattack som dödade Soleimani och al-Muhhandis.¹³¹

Även om protesterna uteblivit i provinsen har många uttryckt solidaritet med demonstranterna i Bagdad och södra Irak.¹³² I oktober 2019 greps två personer i Anbar för att via sociala medier ha uttryckt solidaritet med demonstranterna. Vidare rapporteras om personer som blivit föremål för utredning för sina inlägg på sociala medier, enligt HRW.¹³³

3.3.2 Diyala

Diyalaprovinzen består till stor del av en brokig sammansättning av Iraks tre största etniska grupper – araber, kurder och turkmener – som samtliga företräds av både sunni- och shiamuslimer. Därtill tillkommer mindre grupper av kristna, yazidier och Ahl al-Haaq.¹³⁴

Provinzen hör till de första orterna där extremistiska grupperingar fick fotfäste i landet (2004) – först med al-Qaida i Irak (AQI) och därefter IS. Detta till trots, har IS territoriella erövringar i provinsen varit förhållandevis begränsade. Provinzen var också ett av de första IS-områdena som befriades, i januari 2015.¹³⁵ IS återetablerade sig i provinsen redan under 2017, i samband med slutoffensiven mot Mosul.¹³⁶ Hamrinbergen och Diyaladalen är de två primära tillhållen för IS inom provinsen, rapporterar ISW. Hamrinbergen utgör en viktig kontrollzon för IS, då bergskedjan sprider sig in i provinserna Kirkuk och Salah al-Din. Den kuperade terrängen underlättar IS rörelsefrihet mellan provinserna. Deras sedan tidigare utbredda tunnelnätverk utgör också ett logistiskt centrum för organisationens fortsatta operationer.¹³⁷

Säkerhetsläget i provinsen växlade i intensitet under 2018, men med färre våldsincidenter i jämförelse med 2017. IS-celler fortsatte att utföra operationer, som företrädesvis omfattat asymmetriska attacker mot militära mål (t.ex. vägspärrar), men även civila mål, framhåller EASO i sin rapport om säkerhetsläget för 2018.¹³⁸ Attackerna utförs på landsbygden, där IS-celler sedan tidigare etablerat kontrollzoner i den svåråtkomliga terrängen kring Hamrinbergen med omnejd.¹³⁹ Våldsinslaget ökade i Diyala efter andra kvartalet 2019.¹⁴⁰ Antalet attacker mot vägspärrar fyrdubblades vid början av andra kvartalet 2019, jämfört med 2018.

¹³⁰ U.S. Department of Defense (USDOD), Statement from Assistant to the Secretary of Defense Jonathan Hoffman, 2019-12-29, [url](#) (Hämtad 2020-11-02)

¹³¹ Aljazeera, Where did Iran attack US forces in Iraq?, 2020-01-08, [url](#) (Hämtad 2020-11-02)

¹³² Atlantic Council, 2020-02-07

¹³³ Human Rights Watch (HRW), Iraq: Arrests for voicing protest solidarity, 2019-11-04, [url](#) (Hämtad 2020-09-22)

¹³⁴ NGO Coordination Committee for Iraq (NCCI), Diyala Governorate Profile, January 2016, s. 2, [url](#) (Hämtad 2020-09-23)

¹³⁵ Flood, D., Combating Terrorism at West Point (CTC), From Caliphates to Caves: The Islamic State's Asymmetric War in Northern Iraq, September 2018, vol. 11, nr 8, s. 32, [url](#) (Hämtad 2020-09-23)

¹³⁶ Ibid.

¹³⁷ ISW, juni 2019, s. 21

¹³⁸ EASO, mars 2019, s. 91–92.

¹³⁹ Ibid., s. 89

¹⁴⁰ Knights, M., Almeida, A., maj 2020, s. 9

Även antalet vägbomber ökade under samma period, uppger experterna Knights och Almeida i sin artikel i CTC, från maj 2020.¹⁴¹ IS stridskapacitet växte under andra kvartalet 2019 i takt med ISF:s utrensningsoperationer i området. Den svåråtkomliga terrängen ger IS oinskränkt rörelsefrihet mellan provinserna, och därmed möjlighet att omgruppera,¹⁴² bortom de reguljära styrkornas räckhåll.¹⁴³

Diyala rapporterade en märkbar ökning i IS-attacker, både i frekvens och komplexitet under första och andra kvartalet 2020.¹⁴⁴ Områden kring Baquba och Khaniqin tillhör de med högst antal dödsoffer, rapporterade USDOD-OIR i sin rapport från första kvartalet 2020.¹⁴⁵ I januari 2020, kidnappades sju civila i en falsk vägspärr som upprättats av IS. En av de kidnappade påträffades död dagen efter av en sökpatrull.¹⁴⁶ Även attacker mot säkerhetsstyrkorna, ISF och PMF, uppges ha ökat. Den 19 och 20 april dödades tre polismän respektive fyra ISF-soldater i attacker i provinshuvudstaden Baquba. Dagen efter dödades två civila av en improviserad sprängladdning (*Improvised Explosive Device*, IED) i utkanten av Baquba. Kidnappningar och mord fortsatte öka under andra kvartalet 2020, framhåller USDOD i sin periodrapport OIR.¹⁴⁷ Det eskalerade läget utlöste protester i maj 2020, i distrikten Baquba, Muqdadiya och Khaniqin, mot säkerhetsstyrkornas misslyckande att skydda civilbefolkningen.¹⁴⁸

Frekvensen och omfattningen på attackerna, som numera i allt större utsträckning sker även dagtid, visar på en växande självsäkerhet hos IS.¹⁴⁹ Det finns också indikationer på att IS utvidgat sin rekryteringsbas till att omfatta kurdiska kombattanter, bland annat medlemmar av Karwi-klanen i Jawlala, men även iranska kurder som tagit sig över gränsen från Iran, rapporterar nyhetssajten Al-Monitor.¹⁵⁰

Delar av provinsen inbegriper även de s. k. omstridda områdena, som KRG gör anspråk på. De långdragna, och växelvis strandade, förhandlingarna mellan KRG och centralregeringen

¹⁴¹ Ibid.

¹⁴² U.S. Department of Defense (USDOD), Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve (OIR): Quarterly Report to the United States Congress. April 1, 2019 – June 30, 2019, [odaterad]

¹⁴³ U.S. Department of Defense (USDOD), Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve (OIR): Quarterly Report to the United States Congress. July 1, 2019–October 25, 2019, [odaterad], s. 49, [url](#) (Hämtad 2020-09-25)

¹⁴⁴ U.S. Department of Defense (USDOD), Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve (OIR): Quarterly Report to the United States Congress. January 1, 2020–March 31, 2020, s. 23, [url](#) (Hämtad 2020-09-25); U.S. Department of Defense (USDOD), Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve (OIR): Quarterly Report to the United States Congress. April 1, 2020 – June 30, 2020, [odaterad], s. 22–23, [url](#) (Hämtad 2020-09-28)

¹⁴⁵ U.S. Department of Defense (USDOD), Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve (OIR): Quarterly Report to the United States Congress. January 1, 2020–March 31, 2020, s. 23–25

¹⁴⁶ Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), Iraq security and Humanitarian Monitor (ISHM): ISHM: January 30–February 6, 2020, 2020-02-06, [url](#) (Hämtad 2020-09-25)

¹⁴⁷ U.S. Department of Defense (USDOD), Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve (OIR): Quarterly Report to the United States Congress. April 1, 2020 – June 30, 2020, s. 23

¹⁴⁸ Institute for the Study of War, Iraq Situation Report: May 20–26, 2020 [odaterad], [url](#) (Hämtad 2020-09-28)

¹⁴⁹ Al-Monitor, Islamic State conducts attacks near Iraq's Syrian and Iranian border, 2020-04-28, [url](#) (Hämtad 2020-09-25)

¹⁵⁰ Ibid.; Al-Monitor, Iran wakes up to Salafi recruitment in Kurdish regions, 2017-06-2017, [url](#) (Hämtad 2020-10-08)

över fördelningen av oljeinkomsterna och de omstridda områdenas status, undergräver säkerhetssamarbetet mellan de irakiska och kurdiska styrkorna, vilket ger IS större manöverutrymme.¹⁵¹

Provinsens säregna etnisk-sekteristiska demografi, och tillika shiamilisernas tongivande och provocerande retorik, gör den till en särskild måltavla för IS "rensningskampanjer", jämfört med andra provinser som tidigare legat under IS-kontroll. Attacker mot shiitiska, kurdiska och turkmenska byar uppges ha ökat¹⁵² och även mot folkgruppen Kakai.¹⁵³ Byarna har utsatts för raketattacker, egendomar och jordbruk har bränts ner och boskap slaktats i syfte att driva ut lokalbefolkningen.¹⁵⁴

I oktober 2020 sågs en upptakt i IS attacker, både i antal men också i våldsinslag. Den 27 oktober påträffades en shiitisk klanledare från Kaabklanen halshuggen i Muqtadiya. Kroppen som var försåtminerad dödade fyra klanmedlemmar som kom till undsättning. IS uppges ha spridit videoinslaget på "avrättningen" via sociala medier. Vidare rapporteras krypskytteattacker mot flera byar i Jawlaladistriktet, samt attacker mot sunniklanmiliser och ISF.¹⁵⁵

3.3.3 Kirkuk

Kirkukprovinsen kännetecknas av en mångfald av etnisk-religiösa minoritetsgrupper: araber, kurder och turkmener (både sunni- och shiamuslimer) samt kristna och Shabak.¹⁵⁶ De omstridda områdena som inbegriper delar av provinsen har sedan upptäckten av oljan på 1920-talet varit epicentrum för mellanhavanden mellan kurderna och centralregeringen i Bagdad.¹⁵⁷ Provinsen framställs oftast som ett mikrokosmos av Irak, med sin etnisk-religiösa mångfald¹⁵⁸, men också för att den återspeglar rivaliteterna mellan Iraks mångfasetterade sammansättning.¹⁵⁹

IS framfart 2014 kom att innefatta det arabiskdominerade distriktet Hawija och det etniskt blandade Daquqdistriktet, som till stor del befolkas av shiaturkmener och till viss del kurder och kakai. IS fortsatta framryckningar mot provinshuvudstaden Kirkuk hejdades av kurdiska peshmergastyrkor, som snabbt ersatte de federala styrkorna som tvingades i reträtt efter nederlaget i Mosul och Tikrit.¹⁶⁰ Området var bland de sista som befriades av IS, den 5 oktober

¹⁵¹ Kurdistan 24, ISIS attacks villages in Iraq's disputed Khanaqin, kills 2 civilians, 2020-02-07, [url](#) (Hämtad 2020-09-25)

¹⁵² Kurdistan 24, 2020-02-07

¹⁵³ Knights, Almedia, CTC, maj 2020, s. 10

¹⁵⁴ Knights, Almedia, CTC, maj 2020, s. 10

¹⁵⁵ Al-Monitor, Islamic state resurfaces with attacks in Iraq's Diyala province, 2020-11-04, [url](#) (Hämtad 2020-11-09)

¹⁵⁶ EASO, mars 2019, s. 97

¹⁵⁷ International Crisis Group (ICG), Reviving UN Mediation on Iraq's Disputed Internal Boundaries, 2018-12-14, s. 4, [url](#) (Hämtad 2020-09-28)

¹⁵⁸ International Crisis Group (ICG), Iraq: Fixing Security in Kirkuk, 2020-06-15, s. 1, [url](#) (Hämtad 2020-09-29)

¹⁵⁹ NGO Coordination Committee for Iraq (NCCI), Kirkuk: NCCI Governorate Profile, [odaterad], s. 3, [url](#) (Hämtad 2020-09-28)

¹⁶⁰ Global Public Policy Institute (GPPI), Iraq after ISIS: Kirkuk, 2017-08-30, [url](#) (Hämtad 2020-09-28)

2017, i en gemensam irakisk–kurdisk offensiv.¹⁶¹ Det kurdiska nederlaget efter folkomröstningen om självständighet i september 2017 nödsakade ett tillbakadragande av de kurdiska styrkorna från Kirkuk kort därefter (den 16 oktober), som ersattes av de irakiska styrkorna.¹⁶²

Kirkuk är också den provins där IS visat en stark återhämtning under 2018, och där attackerna efter IS nederlag varit förhållandevis fler, menar experten Michael Knights i en tidigare artikel för CTC i december 2018.¹⁶³ IS etablerade kontrollzoner finns huvudsakligen i Hawija och Hamrinbergen där bergskedjan fortsätter in i Diyala och Salah al-Din-provinserna.¹⁶⁴ Operationerna har under 2018 präglats av gerillaliktade attacker mot säkerhetsstyrkorna, men även mot civila. Attacker mot civila präglas av lönnmord och kidnappningar, oftast vid falska vägsprårr.¹⁶⁵ Attackerna minskade under 2019 och fortsatte att göra så även under första kvartalet 2020, rapporterar Knight och Almeida i CTC i maj 2020. Därtill har attackerna blivit mer aggressiva, omfattande flera vägbomber i urbana miljöer samt hämndattacker, kidnappningar och utpressning mot bybor.¹⁶⁶

Läget 2020 vittnar om en uppgång i antalet attacker under årets andra kvartal, och särskilt i Hawija och de angränsande distrikten Dibis och Daquq, uppger en analytiker för International Crisis Group (ICG) i en rapport om säkerheten i Kirkuk, publicerad i juni 2020. Attackerna som utförts i mindre grupper är förvisso småskaliga men visar ändå bättre precision än tidigare. Modus omfattar vägbomber som riktas mot säkerhetsstyrkorna, men även civila, där byar och mindre städer utsätts för raketattacker.¹⁶⁷

IS operationer i Kirkuk visar tecken på ökade självsäkerhet. Flera attacker sker dagtid. Den 28 april skadades fyra tjänstemän när en självmordsbombare försökte ta sig in i underrättelse-tjänstens lokaler i provinshuvudstaden Kirkuk.¹⁶⁸ Tidigare samma månad skedde två attacker mot säkerhetsstyrkorna på landsbygden, bland annat i Hawijaområdet.¹⁶⁹ Upptrappningen i attackerna kan tillskrivas bland annat de frekventa rensningsoperationerna som genomförs av säkerhetsstyrkorna på marken, vilka har triggat en mer aggressiv motoffensiv från IS håll.¹⁷⁰ Därtill har ISF i Kirkuk förbättrat sin stridsduglighet i att ensamt utföra operationer mot IS-mål, framhåller USDOD i sin OIR-rapport för första kvartalet 2020.¹⁷¹

I slutet av december 2019 utsattes den amerikanska K1-basen i Kirkuk för en raketattack. En amerikansk militärentreprenör dödades och sex skadades vid attacken. Ingen grupp tog på

¹⁶¹ BBC News, Iraq forces retake town of Hawija, 2017-10-05 (Hämtad 2020-09-28)

¹⁶² BBC News, Iraq Kurds: Army claims full control of Kirkuk province, 2017-10-20, [url](#) (Hämtad 2020-09-28)

¹⁶³ Knights, M., Combating Terrorism Center at West Point (CTC), The Islamic State Inside Iraq: Losing Power or preserving Strength, vol. 11, nr 11, december 2018, s. 6, [url](#) (Hämtad 2020-09-28)

¹⁶⁴ ISW, juni 2019, s. 21

¹⁶⁵ EASO, mars 2019, s.106

¹⁶⁶ Knights, M., Almeida, A., CTC, maj 2020, s. 7–8

¹⁶⁷ ICG, 2020-06-15, s. 15

¹⁶⁸ Kurdistan 24, ISIS claims suicide attack targeting Kirkuk's intelligence headquarters, 2020-04-28, [url](#) (Hämtad 2020-09-29)

¹⁶⁹ Al-Monitor, Iraqi Intelligence building bombed in Kirkuk, 2020-04-28, [url](#) (Hämtad 2020-09-29)

¹⁷⁰ Knights, M., Almeida, A., CTC, maj 2020, s.18

¹⁷¹ U.S. Department of Defense (USDOD), Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve (OIR): Quarterly Report to the United States Congress. January 1, 2020-March 31, 2020, s. 26

sig ansvaret för attacken. USA beskyller attacken på KH, medan irakiska officiella källor vidhåller att IS kan ha legat bakom attacken då KH saknar närvaro i Kirkuk, rapporterar The New York Times. Attacken blev upprinnelsen till växlande attacker mot Iranstödda miliser respektive amerikanska mål, som slutligen kulminerade i en amerikansk drönarattack som dödade Soleimani och al-Muhandis i januari 2020.¹⁷² Händelseutvecklingen som följde därefter och det skärpta tonläget mot USA:s truppnärvaro, föranledde ett amerikanskt tillbakadragande från K1 i maj 2020.¹⁷³

3.3.4 Ninewa

Ninewaprovinnsen är landets tredje största provins till ytan och näst största i landet sett till befolkningsmängd.¹⁷⁴ Provinsen är en central trafikled, som dels sammanlänkar söder med norr (Bagdad-KRI), och dels en genomfartsled till Turkiet respektive Syrien.¹⁷⁵

Ninewa är också Iraks mest diversifierade provins, då den inbegriper majoriteten av landets etnisk-religiösa minoriteter. Förutom en relativ stor arabisk befolkningen, finns även kurder, assyrier, kaldaner, yazidier, turkmener och shabak, samt andra mindre religiösa minoritetsgrupper.¹⁷⁶

Provinshuvudstaden Mosul erövrades av IS i juni 2014. Organisationens fortsatta framryckningar västerut omfattade Sinjar, Zummar och den s. k. Ninewaslätten.¹⁷⁷ I slutet av 2016 påbörjades IS-offensiven för att återta Mosul. Offensiven, som pågick i drygt nio månader, resulterade i seger för de irakiska styrkorna som återtog kontrollen om provinshuvudstaden.¹⁷⁸ IS aktiviteter i provinsen minskades drastiskt därefter och under större delar av 2018. Attackerna började öka gradvis vid slutet av 2018 –särskilt omkring Tigrisdalen¹⁷⁹, där Tigrisfloden rinner från norr, genom Mosul och stora delar av Salah- al Din direkt ner till centrala Bagdad. Dalen är sedan länge en central proviantled och kontrollzon för extremistiska grupper, som t.ex. AQI och senare IS.¹⁸⁰ Antalet attacker ökade från drygt 17 attacker per månad 2018 till omkring 34 attacker per månad det andra kvartalet 2019. Därefter har antalet attacker varit ganska konstant, rapporter experterna Knights och Almeida i sin analys om IS återhämtning i CTC i maj 2020. Den noterade ökningen är koncentrerad till landsbygden.¹⁸¹ Särskilt märkbart är sista kvartalet 2019, då man noterade 144 attacker. Detta var mer än en fördubbling från föregående kvartal, då antalet attacker var totalt 61. Siffrorna reducerades det första kvartalet 2020 till 47.¹⁸² IS kontrollzoner i Ninewa omfattar i huvudsak Tigrisdalen, Tel Kayf norr om Mosul, Makhoulbergen i sydost samt Badushbergen i nordväst. Sistnämnda bergskedjor

¹⁷² New York Times (The), Was U.S. wrong about attack that nearly started a war with Iran, 2020-02-06, [url](#) (Hämtad 2020-11-02)

¹⁷³ Al-Arabiya, US-led coalition withdraws from Iraqi K1 base where US contractor killed, 2020-05-29, [url](#) (Hämtad 2020-11-02)

¹⁷⁴ NGO Coordination Committee for Iraq (NCCI), Ninewa: NCCI Governorate Profile, december 2010, , s. 2, [url](#) (Hämtad 2020-10-02)

¹⁷⁵ EASO, mars 2019, s. 113.

¹⁷⁶ NCCI, december 2010, s. 2

¹⁷⁷ EASO, mars 2019, s. 113

¹⁷⁸ Ibid., s. 114

¹⁷⁹ Knights, M., Almeida, A., CTC, maj 2020, s. 6

¹⁸⁰ Institute for the Study of War (ISW), Tigris River Valley, [odaterad], [url](#) (Hämtad 2020-10-02)

¹⁸¹ Knights, M., Almeida, A., CTC, maj 2020, s. 6

¹⁸² Ibid., s. 10

sträcker sig in i Salah al-Din-provinsen respektive KRI, rapporterar ISW i sin rapport från juni 2020. Zonerna ligger dessutom i nära anslutning till flera läger som hyser IS-fångar, t.ex. Hammam al-Alil, Qayyarah och Shirqat.¹⁸³

Flera öppna källor Migrationsanalys konsulterat¹⁸⁴ om säkerhetssituationen i Ninewa visar färre rapporterade incidenter inom provinsen, jämfört med provinserna Diyala, Salah al-Din och Kirkuk, där merparten av IS-aktiviteter rapporterats.¹⁸⁵ Irakiska tankesmedjan EPIC:s (*Enabling Peace in Iraq Center*) veckobevakning av säkerhetsläget och den humanitära situationen, *ISHM (Iraq Security and Humanitarian Monitoring)*, rapporterar om IS-attacker mot ISF¹⁸⁶ och lokala klanmiliser.¹⁸⁷ Vidare rapporteras fortsatta kidnappningar, skjutningar och bombattacker mot civila runt om i provinsen, och särskilt vid gräsen till Syrien.¹⁸⁸ Även om de flesta rapporterade attackerna sker ute på landsbygden, har attacker också rapporterats i urbana centrum. I september 2020 dödades en officer i en bombattack mot en militärpatrull i Makhmour.¹⁸⁹

Sinjardistriktet blev scenen för det värsta folkmordet i modern tid när IS massmordskampanj ödelade stora delar av distriktet 2014 och tvingade hundratusentals yazidier på flykt.¹⁹⁰ Distriktet har sedan dess varit skådeplats för en hybrid av [lokala] eliter och säkerhetsaktörer – statliga, parastatliga och icke-statliga – som växelvis konkurrerat om att fylla säkerhetsvakuumet efter IS och samtidigt flytta fram sina positioner. Det instabila läget har som följd hindrat återvändandet av yazidiska internflyktingar (se 4.2.5).¹⁹¹ Samma gäller för biståndsorganisationer som med anledning av det rådande läget inte kunnat påbörja återbyggnadsarbetet i distriktet.¹⁹²

Drygt tio olika säkerhetsgrupper uppges operera i Sinjardistriktet idag. De omfattar kurdiska samt irakiska reguljära och irreguljära styrkor.¹⁹³ Två väpnade grupper som sticker ut i sammanhanget är det terrorstämplade kurdiska arbetarpartiet *Partiya Karkerên Kurdistanê* (PKK) och PMF:s Iranstödda miliser. Båda grupper saknar anknytning till området, men har med stöd av olika lokala milisgrupper fått fäste efter IS territoriella förluster. En utveckling som haft negativa konsekvenser för säkerhetsläget i distriktet sedan 2017.¹⁹⁴

¹⁸³ ISW, juni 2020, s. 20

¹⁸⁴ Granskade källor omfattar irakiska tankesmedjans *Enabling Peace in Iraq Centers* (EPIC) veckobevakning av säkerhetsläget och den humanitära situationen i *Iraq Security and Humanitarian Monitoring (ISHM)*, nyhetssajten *Iraqi News*, USDOS kvartalsrapporter, *Report on Operation Inherent Resolve (OIR)*, samt lokala nyhetssajter.

¹⁸⁵ Migrationsanalys kommentar.

¹⁸⁶ Iraq Security and Humanitarian Monitor (ISHM), ISHM: November 21 - December 5, 2019, 2019-12-05, [url](#) (Hämtad 2020-10-05); ISHM, ISHM: December 19, 2019- January 2, 2020, 2020-01-02, [url](#) (Hämtad 2020-10-05)

¹⁸⁷ ISHM, ISHM: September 26- October 3, 2019, 2019-10-03, [url](#) (Hämtad 2020-10-05)

¹⁸⁸ Shafaq News, مقتل مدنيين بهجوم لداعش جنوب الموصل, 2019-12, 28, [url](#) (Hämtad 2020-0-05)

¹⁸⁹ Iraqi News, Bomb explosion kills Iraqi major in Mosul city, 2020-09-22, [url](#) (Hämtad 2020-10-22)

¹⁹⁰ BBC, IS Yazidi attacks may be genocide, says UN, 2015-03-19, [url](#) (Hämtad 2020-11-05)

¹⁹¹ ICG, Winning the Post-ISIS Battle for Iraq in Sinjar, 2018-02-20, s. 1–2, [url](#) (Hämtad 2020-11-04)

¹⁹² Al-Monitor, Yazidis react to Sinjar accord amid growing KRG-PKK tensions in Iraq, 2020-10-28, [url](#) (Hämtad 2020-11-04)

¹⁹³ Civilians in Conflict, Caught in the middle, October 2020, [url](#), s. 22 (Hämtad 2021-01-14)

¹⁹⁴ Al-Monitor, 2020-10-28; ICG, 2018-02-20, s. 12–13

Turkiets militära agenda att eliminera PKK-faktioner vid gränsen till KRI (se 3.5) ser ut att spilla över även i Sinjardistriktet, där turkisk militär flygbombat PKK-mål¹⁹⁵ och likaså mål tillhörande den PKK-stödda yazidiska milisgruppen *Sinjar Resistance Units (Yekineyên Brexwedana Sengalê, YBS)*.¹⁹⁶ I juni 2020 attackerade turkiskt stridsflyg ett flyktingläger i Makhmour (50 km sydost om Erbil) som hyser omkring 10 000 etniska kurder som flytt undan våldet i sydöstra Turkiet under 1990-talet.¹⁹⁷ Attackerna stoppade återvändandet för hemvändande yazidier som flytt under 2014 och 2015.¹⁹⁸

Säkerhetsvakuumet i de omstridda områdena efter peshmergastyrkornas tillbakadragande, banade vägen för PMF som övertog kontrollen av stora delar av området efter IS nederlag. PMF:s växande inflytande ligger bakom en del av spänningarna längs skiljelinjen till KRI där Iranstödda miliser kunnat agera med stor straffrihet.¹⁹⁹ I augusti 2020 beslutade premiärministern al-Kadhimi att underställa säkerhetsansvaret i Mosul och andra områden inom Ninewaprovinnsen till de reguljära styrkorna inom armén och polisen, något man hoppas ska få ner kriminaliteten som många milisgrupper bedrivit i området de senaste åren.²⁰⁰ I oktober 2020 nådde KRG och centralregeringen en överenskommelse (som går under beteckningen oktoberöverenskommelsen) med målet att samordna säkerhetsarbetet i Sinjardistriktet. Bland annat enades parterna om att överlåta säkerhetsansvaret i distriktet till de federala styrkorna inom polisen samt säkerhets- och underrättelsetjänsten.²⁰¹

3.3.5 Salah al-Din

Salah al-Din-provinsen, belägen i centrala Irak, var hemprovins till landets förra diktator Saddam Hussein.²⁰² Den övergripande majoriteten av provinsens befolkning är araber och tillika sunnimuslimer (ca 99 procent). Andra etniska grupper företräds i huvudsak av turkmener och en mindre andel kurder.²⁰³ I likhet med Diyala, tillhör Salah al-Din de första provinserna som befriades från IS, redan i mars 2015.²⁰⁴

¹⁹⁵ New Arab (The), *قصف علي مواقع لـ"حزبالعمال" في سنجار و اعلان تركي عن عمليات بالعراق*, 2020-06-15, [url](#) (Hämtad 2020-11-05)

¹⁹⁶ Al-Monitor, *Turkey bombs Yazidi militia in Iraq affiliated with PKK*, 2020-01-28, [url](#) (Hämtad 2020-11-05); Al-Monitor, *Turkey bombs PKK targets in northern Iraq as government's rating sag*, 2020-06-15, [url](#) (Hämtad 2020-10-27); Al-Monitor, *Turkey targets Yazidi militia in Iraq over PKK links*, 2020-10-07, [url](#) (Hämtad 2020-11-05)

¹⁹⁷ Al-Monitor, 2020-06-15

¹⁹⁸ Al-Monitor, 2020-07-10

¹⁹⁹ Al-Monitor, *Kidnapping continue in Iraq's disputed areas*, 2020-09-30, [url](#) (Hämtad 2020-10-29)

²⁰⁰ New Arab (The), *Mosul officials, residents hopeful after Iraqi PM issues order to expel militias*, 2020-08-08, [url](#) (Hämtad 2020-10-29)

²⁰¹ Al-Monitor, *Baghdad, Erbil reach security, administrative agreement on Sinjar district*, 2020-10-13, [url](#) (Hämtad 2020-10-29)

²⁰² BBC News, *Tikrit: Iraq's city of palaces*, 2015-03-13, [url](#) (Hämtad 2020-10-05)

²⁰³ International Organization for Migration (IOM), *Kirkuk, Ninewa & Salah al-Din, Governorate Profile*, juni 2008, s. 3, [url](#) (Hämtad 2020-10-05)

²⁰⁴ Global Public Policy Institute (GPPI), *Iraq after ISIL: Tikrit and Surrounding Areas*, 2017-08-29, [url](#) (Hämtad 2020-10-05)

IS återhämtning efter 2017 har varit mindre omfattande i Salah al-Din. IS stridskapacitet var betydligt mer begränsad inom provinsen, rapportera EASO i sin säkerhetsrapport för Irak under 2018.²⁰⁵ Detta beror till stor del på den särskilt påtagliga närvaron av PMF inom provinsen.²⁰⁶ IS kontrollzoner omfattar områden som angränsar till provinserna Anbar, Diyala och Ninewa, såsom Tigrisdalen, Hamrinbergen²⁰⁷ och Jallamöknen.²⁰⁸

IS aktiviteter har till stor del omfattats av attacker mot säkerhetsstyrkorna, men också civila mål.²⁰⁹ I juni 2019 dödades tre personer och fyra skadades när deras bostad stormades av okända män i al-Mazare'-distriktet.²¹⁰ I början av augusti samma år halshöggs en polisofficer i en by söder om Samarra. Kroppen lämnades därefter på släktens ägor. Andra poliser i området uppges ha mottagit dödshot för att få dem att lämna ämbetet, rapporterar The New York Times.²¹¹ Samtida attacker och vägbomber mot vägspärrar, bemannande av ISF- och PMF-styrkor, rapporterades runt om i provinsen under två dagar i maj 2020. Attackerna resulterade i ett tiotal döda och skadade.²¹² Liknande koordinerade attacker ägde rum även i juni månad, bland annat dödades en milisman ur PMF och tre skadades när en vägbomb detonerade i de sydöstra delarna. Dagen efter attackerades en PMF-bas i södra provinsens underdistrikt Mukyashafa. Två milismän ur PMF dödades och fyra skadades i samband med attacken.²¹³ I september dödades viceguvernörens son och brorson när en IED utlöstes i bostaden. Samma månad dödades brodern till en överste i en liknande attack i Yarib-distriktet.²¹⁴

I oktober 2020 påträffades åtta lemlästade kroppar nära Balad, Farhatiyadistriktet. Kropparna tros ha kopplingar till tolv sunnitiska unga män som kidnappats några dagar innan. Dådet utlöste sektaristiskt vredesmod hos lokalbefolkningen som anklagar PMF:s shiamiliser för att ligga bakom mordet.²¹⁵ Händelsen har satt press på regeringen att få bukt med den utbredda straffriheten inom PMF-leden. Lokala ledare har bland annat krävt en liknande överenskomst som den som träffades i Sinjar i oktober, med krav på ett tillbakadragande av milisstyrkorna från provinsen.²¹⁶

²⁰⁵ EASO, mars 2019, s. 139, 142

²⁰⁶ Danish Immigration Service/Landinfo, Iraq: Security situation and the situation for internally displaced persons (IDPs) in the disputed areas, incl. possibility to enter the Kurdistan Region of Iraq, 2018-11-08, s. 18, [url](#) (Hämtad 2020-10-05); EASO, mars 2019, s. 142

²⁰⁷ ISW, juni 2019

²⁰⁸ Knights, M., Almeida A., CTC, maj 2020

²⁰⁹ Ibid., s. 142–143

²¹⁰ Iraqi News, 3 people dead and 4 wounded in armed attack in Iraq's Salah al-Din, 2019-05-08, [url](#) (Hämtad 2020-10-07)

²¹¹ New York Times (The), ISIS is regaining strength in Iraq and Syria, 2019-08-11, [url](#) (Hämtad 2020-10-07)

²¹² ISHM: ISHM: April 30- May 7, 2020, 2020-05-07, [url](#) (Hämtad 2020-10-07)

²¹³ Information Management and Mine Action Programs (iMMAP), iMMAP-Humanitarian Access Response. Weekly Explosive Hazard Incidents Flash News (18 -24 June 2020), [odaterad], [url](#) (Hämtad 2020-10-07)

²¹⁴ iMMAP, iMMAP-Humanitarian Access Response. Weekly Explosive Hazard Incidents Flash News (24-30 September 2020), [odaterad], [url](#) (Hämtad 2020-10-07)

²¹⁵ Al-Monitor, Killing of Sunni youths prompts calls for end of impunity in Iraq, 2020-10-19, [url](#) (Hämtad 2020-11-09)

²¹⁶ Al-Monitor, Sunni agreement to expel Popular Mobilization Units from liberated Iraqi cities, 2020-10-20, [url](#) (Hämtad 2020-11-09)

I januari i år dödades tolv milismän ur PMF, varav ett befäl, i en attack i provinshuvudstaden Tikrit. Myndigheterna ser attacken som en upptrappning av IS aktiviteter.²¹⁷

3.4 Bagdadprovinsen

Bagdadprovinsen räknas till landets minsta sett till ytan, men har landets högsta befolkningsmängd. Huvudstaden och provinsens övriga distrikt består av en blandning av sunni- och shiamuslimer samt en mindre kristen befolkning.²¹⁸

Det bräckliga och turbulenta säkerhetsläget som präglat huvudstaden Bagdad, och provinsen i övrigt, i snart två decennier efter Saddamregimens fall 2003 – ser nu ut att gå in i en ny fas i efterdyningarna av IS-offensiven. Den långsamma återhämtningen efter IS-kampanjen och vanskötseln av ekonomin och infrastrukturen, grundad i årtal av korruption och straffrihet, gav upphov till en våg av gatuprotester 2018. Protesterna som till en början var någorlunda återhållsamma fick en våldsamt vändning under 2019. Situationen eskalerade ytterligare efter mordet på ledarna Soleimani och al-Muhandis; milisernas maktdemonstrationer och vedergällningar resulterade i raketattacker mot amerikanska och västerländska mål, men även civilbefolkningen drabbades.²¹⁹

3.4.1 IS: stadig närvaro med vaksam återhämtning

Bagdadprovinsen var under IS framfart huvudmål för intensiva attacker, som främst bestod av improviserade sprängladdningar och bilbomber, med ett stort antal civila offer till följd. Provinsen var också skådeplats för sekteriskt våld, särskilt mot sunnimuslimer, där shiitiska milisgrupper under en lång tid haft ett starkt inflytande i huvudstaden.²²⁰

Våldsinslaget har påtagligt reducerats under och efter IS-offensiven 2016–2017. Huvudstaden och de angränsande distrikten, som utgör det s. k. [Bagdadbältet](#), har sedan dess präglats av låg IS-aktivitet, men med fortsatt närvaro, rapporterar EASO i sin rapport om säkerhetsläget i landet under 2018.²²¹

IS aktiviteter under 2019 och 2020 fortsatte i minskad omfattning. I likhet med andra urbana miljöer har IS svårt att etablera sig i huvudstaden, framhåller ICG i en rapport om IS återkomst – [Averting an ISIS Resurgence in Iraq and Syria](#).²²² I oktober 2020 greps två misstänkta självmordsbombare för att ha planerat en attack mot shiapilgrimer, inför minneshögtiden av imam Husseins död i Krabala (*Arabaen*).²²³ I november dödades elva personer, varav sex ci-

²¹⁷ National (The), Eleven Iraqi fighters killed ISIS in Iraq, 2021-01-24, [url](#) (Hämtad 2021-01-28)

²¹⁸ NGO Coordination Committee for Iraq (NCCI), Baghdad Governorate Profile, December 2015, [url](#) (Hämtad 2020-10-08)

²¹⁹ Migrationsanalys kommentar.

²²⁰ Lifos, Temarapport: Irak-Säkerhetsläget från slutet av 2014 till början av 2016, 2016-03-15, s. 11–12, [url](#), (Hämtad 2020-10-08)

²²¹ EASO, mars 2019, s. 76

²²² ICG, Averting an ISIS Resurgence in Iraq and Syria, 2019-10-11, s. 7, [url](#) (Hämtad 2020-10-12)

²²³ ISHM: ISHM: October 1-October 8, 2020, 2020-10-08, [url](#) (Hämtad 2020-10-14)

vila, i en IS-väpnad attack mot en PMF-postering i al-Radwaniya, en förort sydväst om Bagdads flygplats.²²⁴ Samma månad utlöstes en annan attack mot byn al-Basimah, även den i al-Radwaniya-området. Fyra personer dödades och tre skadades.²²⁵

Den 21 januari i år dödades över 32 personer och 110 skadades i en självmordsattack mot en klädmarknad vid Tayaranorget i centrala Bagdad. Attacken är den dödligaste i Bagdad på tre år. IS uppger ha tagit på sig ansvaret för dådet som organisationen tillkännagav var riktad mot shiamuslimer, rapporterar BBC.²²⁶ Det är i dagsläget svårt att bedöma efterverkningar av attacken på säkerhetsläget i huvudstaden och IS aktiviteter framöver. Migrationsanalys följer utveckling.

Bagdadbältet noterar en stadig ökning av IS aktiviteter sedan tredje kvartalet 2019, men ändå på en förhållandevis låg nivå i jämförelse med 2017, rapporterar experterna Knights och al-Meida i sin rapport om IS återhämtning.²²⁷ Bland annat rapporteras en ökning i antalet vägbomber och attacker mot vägspärrar. Bältområdena norr om Bagdad, som bl.a. omfattar Tarmiyah, Taji, Mushahudah och Soba Saab al-Bour, vittnar om avancerade improviserade sprängladdningar och krypskyttsattacker. Områdena väster och söder om Bagdad, Abu Ghuraib respektive Madain, registrerar en ökning i antalet attacker under 2019 och första kvartalet 2020.²²⁸

3.4.2 Ökad polarisering och politisering av gatuprotesterna

Upptakten till gatuprotesterna som bröt ut i Basra sommaren 2018 spred sig till huvudstaden Bagdad.²²⁹ Protesterna i huvudstaden som till en början var småskaliga, eskalerade när en ny protestvåg bröt ut i oktober 2019.²³⁰ Omåttligt bruk av våld och levande ammunition mot demonstranterna har förekommit, rapporterar FN:s legation i Irak, *United Nations Assistance Mission for Iraq* (UNAMI), i en särskild rapport om demonstrationerna från oktober 2019.²³¹ Läget fortsatte eskalera efter att premiärministern Adel Abdel Mehdi meddelade sin avgång. I början av december 2019 dödades 25 personer och 130 skadades när okända män öppnade eld mot demonstranter på Kilanitorget i centrala Bagdad.²³²

²²⁴ Al-Monitor, Suspected Islamic State gunmen kill 11 at military post outside Baghdad, 2020-11-09, [url](#) (Hämtad 2020-11-12)

²²⁵ Iraqi News Agency (INA), استشهاد و إصابة سبعة اشخاص بتعرض اراهابي ببغداد, 2020-11-09, [url](#) (Hämtad 2020-11-12)

²²⁶ BBC News, Iraq bombing: IS says it was behind deadly suicide attacks in Baghdad, 2021-01-21, [url](#) (Hämtad 2021-01-25)

²²⁷ Knights, M., Almeida, A., CTC, maj 2020, s. 19

²²⁸ Ibid.

²²⁹ Aljazeera, Iraq protests: What you should know, 2018-07-18, [url](#) (Hämtad 2020-10-12)

²³⁰ Financial Times (The), Iraq announces curfew in Baghdad as protests escalate, 2019-10-03, [url](#) (Hämtad 2020-10-12); BBC News, Iraq protests: Capital Baghdad blocked as unrest escalates, 2019-11-03, [url](#) (Hämtad 2020-10-12)

²³¹ United Nations Mission for Iraq (UNAMI), Human Rights Special Report: Demonstrations in Iraq, 1-9 October, 2019, [odaterad], s. 4-5, [url](#) (Hämtad 2020-10-12)

²³² BBC News, Iraq protests: Gunmen kill at least 20 people in Baghdad, 2019-12-07, [url](#) (Hämtad 2020-10-13)

I januari 2020 stormade hundratals Iranstödda miliser och deras anhängare den amerikanska ambassaden, belägen i den hårdbevakade gröna zonen, i vredesmod efter mordet på Soleimani och al-Muhandis i en amerikansk drönarattack. Milisernas attack gav upphov till motdemonstrationer mot Irans inblandning i Irak.²³³ I slutet av januari manade den shiitiska ledaren Muqtada al-Sadr till "miljonmarsch" i protest mot den amerikanska truppnärvaron. Tiotusentals demonstranter deltog i marschen, samtidigt som regeringsmotståndarna höll antiregeringsprotester vid Tahrirtorget i centrala Bagdad.²³⁴ Muqtada al-Sadrs agerande har splittrat proteströrelsen i två läger, och därmed påverkat al-Sadrs popularitet som nu ser ut att dala hos demonstranterna. I februari 2020 drabbade al-Sadr-anhängare (även kallade blåhattar)²³⁵ samman med regeringsmotståndare efter nomineringen av Mohamed Allawi till premiärminister, något som regeringsmotståndarna uppfattade som ett försök av al-Sadr och Iranlierade grupper att kväsa protesterna. Händelseutvecklingen föranledde al-Sadr och hans anhängare att dra sig tillbaka från protestområdet.²³⁶

Protesterna ebade ut i mars 2020 till att omfatta mindre skaror av sittstrejkande vid Tahrirtorget ²³⁷, efter att regeringen beslutat om nedstängning på grund av pandemiutbrottet.²³⁸ I maj tog nya protester fart – om än i betydligt mindre omfattning – med krav på nya reformer efter utfästelser från den nyttillträdde premiärministern al-Kadhimi om att frige demonstranter som gripits i samband med tidigare protester.²³⁹ I oktober 2020 fick protesterna ännu fler deltagare när tusentals människor tog till gatorna för att manifesteras årsdagen av oktober-protesterna och för att hedra dödsoffren samt skadade och försvunna.²⁴⁰ I januari i år högtidlighölls en manifestation på ettårsdagen av mordet på Soleimani och al-Munhadis. Tusentals anhängare till de Iranstödda miliserna som samlats vid Tahrirtorget krävde vedergällning och ett tillbakadragande av amerikanska trupper från Irak. Manifestationen kom mitt i de regionala spänningarna mellan Iran och vita husets avgående administration.²⁴¹

3.4.3 Iranstödda milisers vedergällningsaktioner fortsätter

Det spända läget mellan USA och Iran har haft en tydlig inverkan på huvudstaden och bältområdena där USA har militärbaser. I juli och augusti 2019 attackerades fyra Iranstödda PMF-baser i olika delar av landet, i vad som uppfattades vara en israelisk drönarattack.²⁴² En raket

²³³ Atlantic (The), The world paid attention to the wrong Iraqi protests, 2020-01-07, [url](#) (Hämtad 2020-10-13)

²³⁴ Aljazeera, Thousands of Iraqi rally to demand withdrawal of US troops, 2020-01-24, [url](#) (Hämtad 2020-10-13)

²³⁵ Al-Monitor, Who are Sadr's blue hats in Iraq and what side are they on?, 2020-02-13, [url](#) (Hämtad 2020-10-14)

²³⁶ Al-Monitor, Iraqi protests swell despite clash with Sadrist supporters, 2020-02-03, [url](#) (Hämtad 2020-10-13)

²³⁷ EASO, Iraq: The Protest movement and treatment of protesters and activists, October 2020, [url](#), s. 17 (Hämtad 2020-10-21)

²³⁸ Arab Weekly (The), Covid-19 empties Iraq's protest squares as government imposes lockdown, travel bans, 2020-03-29, [url](#) (Hämtad 2020-10-14)

²³⁹ Aljazeera, Hundreds gather in Baghdad in new rounds of anti-gov't protests, 2020-05-10, [url](#) (Hämtad 2020-10-14)

²⁴⁰ Al-Monitor, Iraqi protests hit one year mark, 2020-10-01, [url](#) (Hämtad 2020-10-14)

²⁴¹ Aljazeera, Iraqis demand US troops pull out on Soleimani killing anniversary, 2021-01-03, [url](#) (Hämtad 2021-01-14)

²⁴² Military Times, US officials confirm Israeli strike in Iraq, 2019-08-23, [url](#) (Hämtad 2020-10-15); Middle East Center for Reporting and Analysis (MECR), Timeline: Tracking reports of mysterious explosions and "airstrikes" in Iraq directed at PMU bases, 2019-08-21, [url](#) (Hämtad 2020-10-15)

slog ner i PMF:s vapendepå i al-Saqr-basen, i bostadsområdet al-Dora i centrala Bagdad. 1 person dödades och 29 skadades.²⁴³ Den amerikanska drönarattacken i januari 2020 har gjort amerikanska ambassaden till huvudmål för Irans proxymiliser. Ambassaden utsattes för ett fyrtiotal raket- och IED-attacker under perioden oktober 2019 till juli 2020, rapporterar nyhetssajten Aljazeera.²⁴⁴ Även andra utländska beskickningar har utsatts för attacker, i september 2020 utsattes ett fordon tillhörande brittiska ambassaden för en IED-attack på vägen från flygplatsen.²⁴⁵ I mars samma år dödades en amerikansk och en brittisk soldat i en raketattack mot militärbasen Taji, norr om huvudstaden. Två dagar senare besköts basen igen med 25 raketer. Tre medlemmar från koalitionsstrupperna och två irakier skadades vid tillfället. En av KH:s proxymiliser, *Usbat al-Thairen*, uppges ha tagit på sig ansvaret för attackerna, rapporterar USDOD i sin OIR-rapport för första kvartalet 2020.²⁴⁶ I augusti och september utsattes Bagdads flygplats, som hyser en amerikansk militäranläggning,²⁴⁷ för ett flertal raketattacker.²⁴⁸ I den senaste attacken dödades fem civila, varav två kvinnor och tre barn.²⁴⁹ I oktober avfyrades två raketer mot bostadsområdet al-Jadriya i centrala Bagdad. Inga personer skadades i attacken.²⁵⁰ I november avfyrades sju raketer mot gröna zonen. Ett barn dödades och fem civila skadades.²⁵¹ En liknande attack ägde rum påföljande månad, inför årsdagen av drönarattacken mot Soleimani och al-Muhandis. Inga personer kom till skada.²⁵²

3.4.4 Mordet på Hisham al-Hashemi

I juli 2020 sköts analytikern Hisham al-Hashimi till döds utanför sin bostad av två okända män som flydde på motorcykel.²⁵³ Al-Hashimi var en av Iraks, och internationellt ansedd som, mest framstående experter på militanta grupper och terroristgrupper. Han var anlitad som säkerhetsrådgivare till såväl den irakiska staten som internationella makter.²⁵⁴ Han var också en känd kritiker av de Iranstödda miliserna.²⁵⁵ Al-Hashimi hade kort innan sin död uttryckt oro för sin säkerhet efter att ha mottagit dödshot från KH.²⁵⁶ Mordet sände en chockvåg i Irak

²⁴³ Rudaw, PMU leader calls for investigation into weapons depot blast, 2019-08-17, [url](#) (Hämtad 2020-10-15)

²⁴⁴ Aljazeera, Iraq denounces 'dangerous' US embassy pullout threat, 2020-09-30, [url](#) (Hämtad 2020-10-15)

²⁴⁵ Daily Sabah, 3 western targets in Iraq attacked in 24 hours, 2020-09-15, [url](#) (Hämtad 2020-10-15)

²⁴⁶ U.S. Department of Defense (USDOD), Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve (OIR): Quarterly Report to the United States Congress. January 1, -March 31, 2020, s. 34

²⁴⁷ Al-Arabiya, Rocket attack targets US base inside Baghdad airport: Correspondent, 2020-08-14, [url](#) (Hämtad 2020-10-15)

²⁴⁸ Middle East Monitor (MEMO), Iraq: Rockets target Baghdad airport for second time in a week, 2020-09-08, [url](#) (Hämtad 2020-10-15)

²⁴⁹ BBC News, Iraq civilians killed in rocket attack near Baghdad airport, 2020-09-28, [url](#) (Hämtad 2020-10-15)

²⁵⁰ Daily Sabah, 2 rocket attacks target civilian areas in Baghdad, 2020-10-05, [url](#) (Hämtad 2020-10-16)

²⁵¹ National (The), Iraq rocket attack: child killed as missiles hit US embassy in Baghdad, 2020-11-18, [url](#) (Hämtad 2021-01-14)

²⁵² Deutch Welle (DW), Rocket hits near US Embassy in Iraq ahead of Soleimani anniversary, 2020-12-20, [url](#) (Hämtad 2021-01-14)

²⁵³ BBC News, Hisham al-Hashimi: Leading security expert shot dead in Baghdad, 2020-07-07, [url](#) (Hämtad 2021-01-25)

²⁵⁴ Guardian (The), Killing of Islamic State expert in Baghdad marks a critical moment, [odaterad], [url](#) (Hämtad 2021-01-25); New Arab (The), The Iraq Report: Hisham al-Hashimi's killing sends a grim message to opponents of Shia militias, 2020-07-10, [url](#) (Hämtad 2021-01-25)

²⁵⁵ New Arab (The), 2020-07-10

²⁵⁶ Guardian (The), [odaterad]

och världen över som starkt fördömde mordet.²⁵⁷ Hans död ses som en direkt utmaning av premiärministerns auktoritet, uppgav bland annat Storbritanniens tidigare ambassadör till The Guardian.²⁵⁸ Ingen har hittills gripits för dådet.

3.5 Södra provinserna

Södra Irak omfattar provinserna: Babil, Basra, Dhi Qar, Karbala, Missan, Muthana, Najaf, Qadis-siya och Wasit. Befolkningssammansättningen består huvudsakligen av shiaaraber samt betydligt mindre grupper av feilikurder, kristna och sabeér/mandeér.²⁵⁹

Södra Irak påverkades inte direkt av IS härjningar under konflikten. Regionen är emellertid rekryteringsbas för de tiotusentals milismän som underordnats i mobiliseringsstyrkorna PMF. Basraprovinen räknas som den centrala rekryteringsorten för PMF:s mest prominenta milisgrupper, t.ex. Baderbrigaderna, AAH, KH och Muqtada al-Sadrs fredsbrigader.²⁶⁰

Säkerhetsläget i södra Irak har länge varit turbulent. Säkerhetsvakuumet som uppstod i söder efter att regeringen 2014 tvingats mobilisera sina styrkor i kampen mot IS, banade vägen för klanrivaliteter och utbredd kriminalitet. Något som präglat våldsinslaget i regionen sedan dess. Situationen kulminerade 2018 när tiotusentals av regionens innevånare deltog i massdemonstrationer mot arbetslöshet, bristfälliga samhällstjänster och vanvårdad infrastruktur, orsakade av årtal av ekonomisk försummelse och korruption.²⁶¹

Provinserna Basra, Karabla, Nassirya och Najaf är de provinser som upplevt de största, och tillika våldsammaste, demonstrationerna, rapporterar EASO i sin rapport om proteströrelsen – [Iraq: The protest movement and treatment of protesters and activists](#).²⁶² Basra står för huvuddelen av antalet protester (329), följt av Muthana (226) och Thi-Qar (217), rapporterar EASO i en sammanställning av inhämtade data från tankesmedjan *The Armed Conflict and Event Data Project* (ACLED) för perioden januari 2019 fram till och med juni 2020.²⁶³

Protesterna under 2019 vittnar om närmare samordning mellan oberoende grupper i Bagdad och i söder, men även med politiska partier, t.ex. Sadriströrelsen.²⁶⁴ I maj och juni 2019 hölls protester i Basra mot bristfälliga samhällstjänster och för att regeringen inte fått bukt med elförsörjningen inför de heta sommarmånaderna.²⁶⁵ I maj anordnade Sadriströrelsen protester i Najaf, och i juli samma år mobiliserade al-Hikmarörelsen (ledd av shialedaren Ammar al-Hakim) liknande protestermarscher i olika provinser i söder.²⁶⁶ Protesterna tog en

²⁵⁷ Inside Arabia, Murder of analyst Hisham al-Hashimi spotlights fractured Iraqi politics, 2020-07-16, [url](#) (Hämtad 2021-01-25)

²⁵⁸ Guardian (The), [odaterad]

²⁵⁹ EASO, mars 2019, s. 159

²⁶⁰ Ibid., s. 161

²⁶¹ Ibid., s. 165

²⁶² EASO, oktober 2020, s. 16

²⁶³ EASO, Analysis based on publicly available ACLED data. ALECD, Curated Data Files, Middle East, 2020-08-01, [url](#) (Hämtad 2020-10-21)

²⁶⁴ Al-Monitor, Basra protests build in Iraq as substandard services persist, 2019-06-29, [url](#) (Hämtad 2020-10-19)

²⁶⁵ EASO, oktober 2020, s. 13; Al-Monitor, Basra protests build in Iraq as substandard services persist, 2019-06-2, [url](#) (Hämtad 2020-10-19)

²⁶⁶ EASO, oktober 2020, s. 13

våldsammare vändning i oktober 2019. I Karabla dödades 18 demonstranter och hundratals skadades när maskerade män öppnade eld mot folkmassorna.²⁶⁷ I Nassirya dödades fem demonstranter. Flera byggnader tillhörande provinsstyret och shiitiska partier sattes i brand.²⁶⁸ Liknande attacker rapporterades även i provinserna Al-Qadisiya (al-Diwaniya)²⁶⁹ respektive Wasit.²⁷⁰ I november och december 2019 sattes iranska konsulatet i Najaf i brand vid flera tillfällen i protest mot Irans inblandning i landet.²⁷¹ I Basra tvingades landets strategiskt viktiga oljehamn i Umm Qasr att lägga ner arbetet i november 2019 på grund av avbrott i oljeleveranser efter att demonstranter blockerat motorvägen till hamnen.²⁷²

Våldsdynamiken varierar mellan de olika provinserna, framhåller en studie som gjorts av *London School of Economics* (LSE) i augusti 2020. För mer information rekommenderas LSE:s rapport [Violence and Protest in South Iraq](#).²⁷³

En annan central utveckling som tillskrivs protesterna under denna period är ökningen i antalet övergrepp och mord på aktivister, något som liknas med rensningsaktioner menar Ali al-Bayati, talesperson för Iraks MR-kommission. Iranstödda miliser misstänkts ligga bakom de flesta dåden (se 4.2.1).²⁷⁴

I likhet med Bagdad tog demonstrationerna i söder ny riktning i januari 2020, denna gång mot USA och Irans inblandning i Irak.²⁷⁵ Protesterna upphörde i det närmaste mellan mars och maj med anledning av coronapandemin och återupptogs därefter i betydligt mindre omfattning, rapporterar EASO i sin rapport om proteströrelsen från oktober 2020.²⁷⁶

Nya våldsamheter bröt ut i Dhi Qar-provinsen i början av januari 2021 när demonstranter drabbade samman i samband med att polisen gripit flera aktivister. Två aktivister och en polisman dödades och flera skadades. Videoinslag på sociala medier vittnar om övervåld mot

²⁶⁷ Associated Press (AP), Masked gunmen attack protesters in Iraq holy city; 18 killed, 2019-10-29, [url](#) (Hämtad 2020-10-19)

²⁶⁸ Iraqi News, Five more Iraqi killed as deadly protests continue in Dhi Qar, 2019-10-05, [url](#) (Hämtad 2020-10-19)

²⁶⁹ Al-Sumaria, الديوانية تعلن تعطيل الدوام الرسمي ليوم غداً الأحد واستمرار حظر التجوال, 2019-10-26, [url](#) (Hämtad 2020-10-19)

²⁷⁰ Rudaw, واسط.. متظاهرون يحرقون منزل وزير الداخلية السابق قاسم الأعرجي, 2019-10-25, [روداو.نيت](#), (Hämtad 2021-02-26)

²⁷¹ Guardian (The), Protestors burn down Iranian consulate in southern Iraq, 2019-11-27, [url](#) (Hämtad 2020-10-19); Al-Arabiya, Iraqi protesters torch Iranian consulate in Najaf for the third time in a week, 2019-12-04, [url](#) (Hämtad 2020-10-19)

²⁷² Associated Press (AP), Anti-government protests cripple major Iraqi port, 2019-11-18, [url](#) (Hämtad 2020-10-21)

²⁷³ London School of Economics (LSE), Violence and Protest in South Iraq, 2020-08-18, [url](#) (Hämtad 2020-11-26)

²⁷⁴ Associated Press (AP), Rights groups sound alarms on the jump in Iraqi activist killings, 2020-08-20, [url](#) (Hämtad 2020-10-19)

²⁷⁵ Radio Farda, Overshadowed by U.S-Iran escalation. Iraq protesters keep movement alive, 2020-01-06, [url](#) (Hämtad 2020-10-19)

²⁷⁶ EASO, Iraq: The Protest movement and treatment of protesters and activists, oktober 2020

demonstranter under upploppen. Händelserna utlöste en våg av protester i andra provinser: Bagdad, Babel, Maysan, Najaf, al-Qadisiya och Wasit.²⁷⁷

3.6 Kurdiska regionen i Irak – KRI

Den Kurdiska regionen i Irak är den enda regionen i landet med eget självstyre. Regionen omfattar provinserna Erbil, Sulaimaniya och Dohuk.²⁷⁸ Den demografiska sammansättningen består i huvudsak av kurder och mindre minoritetsgrupper av kristna, yazidier, turkmener och araber.²⁷⁹

Säkerhetsläget i KRI har varit relativt stabilt under IS-kampanjen.²⁸⁰ I likhet med provinserna i söder har KRI inte heller varit skådeplats för direkta stridigheter mot IS. Istället kom kurdiska peshmergastyrkorna att spela en central roll i att trycka tillbaka IS planerade avancemang i början av konflikten 2014²⁸¹, och samtidigt fylla säkerhetsvakuemet längs med de omstridda områdena, efter att de irakiska säkerhetsstyrkorna tvingats slå till reträtt.²⁸²

Trots peshmergastyrkornas insatser att stoppa IS, har organisationen och andra likasinnade grupper, t.ex. *Ansar al-Islam*, lyckats etablera, om än begränsad, närvaro i regionen, huvudsakligen i Halabjabergen i Sulaimaniyaproinsen och Makhmourdistriktet i Erbilprovinsen [Makhmour tillräknas även en del av de omstridda områdena inom Ninewaproinsen], rapporterar EASO i sin säkerhetsrapport för 2018.²⁸³ Säkerhetsläget under 2018 vittnar också om militära tillslag från Turkiet mot PKK-baser kring Qandil- och Zabbergen, längs med gränsen till Turkiet. Liknande operationer har också rapporterats i KRI:s södra delar, där iransk militär attackerat iransk-kurdiska motståndsgupper: Komala, Kurdiska demokratiska partiet i Iran (KDPI) och Kurdistans frihetsparti *Partiya Jiyana Azad a Kurdistanê* (PJAK).²⁸⁴

IS återhämtning och säkerhetsvakuemet efter de kurdiska styrkornas tillbakadragande från de omstridda områdena 2017 påverkar säkerhetsläget negativt, uppgav KRG:s premiärminister Masrour Barazani i en intervju med tidningen *The Atlantic* i februari 2020.²⁸⁵ De ansträngda relationerna mellan centralregeringen och KRI har som konsekvens utökat IS manöverutrymme längs gränsen mellan de omstridda och kurdkontrollerade områdena, där bland annat byar och sådesfält satts i brand och peshmergaposteringar attackerats.²⁸⁶ I januari 2020 kidnappades sju civila vid en falsk vägspärr i Garmiyan/Kalar, vid gränsen mellan provinserna Diyala och Sulaimaniya.²⁸⁷ Flera av gisslan, samtliga turkmener, uppges ha avrättats några dagar senare. Ödet för de övriga i gisslan är fortsatt okänd. I februari 2020 kidnappades

²⁷⁷ Arab weekly (The), Death sparks new protests in Nasiriyah, 2021-01-14, [url](#) (Hämtad 2021-01-14)

²⁷⁸ EASO, mars 2019, s. 148

²⁷⁹ United States Commission on International Religious Freedom (USCIRF), Wilting in the Kurdish Sun, maj 2017, s. 12, [url](#), (Hämtad 2020-10-22)

²⁸⁰ EASO, mars 2019, s. 149

²⁸¹ New Yorker (The), The fight of their lives, 2014-09-22, [url](#) (Hämtad 2020-10-22)

²⁸² Global Public Policy Institute (GPPI), Iraq after ISIL, March 2018, s. 17, [url](#) (Hämtad 2020-10-22); ICG, 2020-06-15, s. 6

²⁸³ EASO, mars 2019, s. 155

²⁸⁴ Ibid., s. 150, 151

²⁸⁵ The Atlantic, 2020-02-14

²⁸⁶ Al-Monitor, IS exploits disputed areas, sets Iraqi fields on fire, 2020-05-29, [url](#) (Hämtad 2020-10-23)

²⁸⁷ Kurdistan 24, ISIS kidnaps 7 civilians at fake checkpoints in Kurdistan's Garmiyan region, 2020-01-31, [url](#) (Hämtad 2020-10-26)

två kurdiska bröder vid en annan falsk vägspärr i Kifridistriktet, i den kurdiskadministrerade delen av Garmiyān. Bröderna släpptes mot en lösensumma motsvarande sjuttiotusen US-dollar.²⁸⁸

Grannländerna Turkiet och Iran har sedan juni 2020 trappat upp sina militäroperationer mot respektive motståndsgupper som haft baser i KRI sedan 1990-talet. Drygt 500 byar har sedan 90-talet övergivits, framhåller en särskild parlamentarisk kommitté i KRI i juni 2020.²⁸⁹ Turkiet har som mål att utvidga säkerhetszonen (efter interventionen i oktober 2019) längs sin gräns med Syrien²⁹⁰ till att omfatta gränsområdena med Irak.²⁹¹ I juni 2020 inledde Turkiet två militära operationer mot PKK-mål inne i Irak. Operationerna, som går under beteckningen tigerklo (*Claw Tiger*) respektive örnklo (*Claw Eagle*)²⁹², syftar till att på sikt undanröja PKK-mål längs med gränsen till KRI, omkring Qandil, Gara och Harkuk, men även utanför KRI-regionen, i Sinjar- och Makhmourdistrikten (Se 3.2.4).²⁹³ I takt med detta har Turkiet utökat antalet baser i Irak, som idag uppskattas till omkring 37, belägna både vid gränsområdena och längre in i landet.²⁹⁴

I juni 2020 angrep iransk militär flera PJAK- och PKK-positioner i gränstrakten kring Haji Omran (Erbilprovinsen) i vad som uppfattas vara en koordinerad operation med Turkiet, rapporterar kurdiska nyhetssajten Rudaw.²⁹⁵ Samma månad dödades en medlem av iranska motståndsgruppen PJAK och tre skadades i en turkisk attack.²⁹⁶ I augusti utsattes flera KDPI-baser för iranska drönarattacker i Barzinområdet (Erbilprovinsen) längs med gränsen till Iran. KDPI har sedan 2016 upprättat baser längs den iranska gränsen, trots KRG:s invändningar.²⁹⁷ Turkisk militär har flygbombat flera mål i Kani Masi-distriktet, Dohukprovinsen, under 2020.²⁹⁸ I augusti dödes två peshmergabefäl i en turkisk drönarattack under en bilfärd i Pardostregionen, norr om Erbil.²⁹⁹ I november dödades en peshmerga soldat och två skadades i sammandrabbningar mellan PKK och peshmergastyrkor i Amedi, Dohukprovinsen, efter att PKK detonerat en sprängladdning längs oljeledningen med Turkiet.³⁰⁰ Turkiets ökade flygatacker har drivit PKK längre in i regionen, vilket föranlett ökade konfrontationer med lokala

²⁸⁸ Kurdistan 24, Video: Freed on \$70K ransom, Kurdish brothers kidnapped by ISIS reunite with family, 2020-02-16, [url](#) (Hämtad 2020-10-26)

²⁸⁹ Rudaw, 504 villages emptied due to Turkey-PKK war: Kurdistan parliament report, 2020-09-05, [url](#) (Hämtad 2020-12-23)

²⁹⁰ New Internationalist, Turkey ramps up war on Kurds in northern Iraq, 2020-07-13, [url](#) (Hämtad 2020-10-26)

²⁹¹ Rudaw, Ankara has built nearly 40 'military points' in Kurdistan region: Turkish presidency, 2020-07-06, [url](#) (Hämtad 2020-10-26)

²⁹² Antolia Agency (AA), Turkey launches operation Claw-Tiger in northern Iraq, 2020-06-17, [url](#) (Hämtad 2020-11-09)

²⁹³ Al-Monitor, Erdogan: Turkey on path to 'unstoppable power' in region, 2020-07-10, [url](#) (Hämtad 2020-10-26); Al-Monitor, 2020-06-15

²⁹⁴ Rudaw, 2020-07-06

²⁹⁵ Rudaw, Iran and Turkey conduct military operations in Haji Omran for second day straight: officials, 2020-06-17, [url](#) (Hämtad 2020-10-28)

²⁹⁶ Al-Monitor, 2020-06-15

²⁹⁷ Rudaw, Iran strikes Kurdish opposition party base in Kurdistan Region territory, 2020-08-03, [url](#) (Hämtad 2020-10-28)

²⁹⁸ Rudaw, Fresh Turkish airstrikes hit Dohuk's Kani Masi. 2020-09-08, [url](#) (Hämtad 2020-10-28)

²⁹⁹ Arab News, Iraq fumes against Turkey over deadly drone strike, 2020-08-13, [url](#) (Hämtad 2020-10-28)

³⁰⁰ Rudaw, One Peshmerga dead, two wounded after PKK attack in Amedi: sources, 2020-11-04, [url](#) (Hämtad 2020-11-09)

peshmergastyrkor. KRG har därför skärpt säkerheten och upprättat vägsräddningar kring PKK:s proviantled.³⁰¹

Samarbetet mellan peshmeger och ISF i de omstridda områdena ser ut att ha förbättrats sedan al-Kadhimi tillträdde, men mycket arbete kvarstår.³⁰² Oktoberöverenskommelsen om Sinjardistriktet (se 3.2.4) ses som ett första närmande i den riktningen.³⁰³

Kurdiska regionen har delvis berörts av protestvägen som drabbat landet det senaste året. Det växande missnöjet över levnadsförhållandena, bristande samhällstjänster och ekonomisk stagnation utlöste folkliga protester på flera håll i regionen, men i mindre skala än södra Irak.³⁰⁴ För mer information om protesterna i KRI rekommenderas EASO:s senaste rapport om proteströrelsen i Irak.³⁰⁵

I december 2020 bröt nya gatuuppropp ut i Sulaimaniya i protest mot nya uteblivna löneutbetalningar till offentliganställda. Tio personer dödades och 65 skadades av säkerhetsstyrkorna, som uppges ha använt tårgas och levande ammunition mot demonstranterna.³⁰⁶

Milisernas vedergällningsattacker under 2020 ser ut att spilla över i KRI. I januari 2020 slog fem missiler ner mot en amerikansk bas vid Erbils internationella flygplats. Attacken sammanföll med 22 andra koordinerade attacker mot amerikanska mål i Irak. Händelsen tolkas som ett försök från iranskt håll att dra in KRI i konfrontationen mellan Iran och USA menar Kamran Mantik, professor i statskunskap vid Salah al-Din-universitetet.³⁰⁷

I oktober 2020 utsattes samma bas vid Erbils flygplats för sex missilattacker. Inga skador rapporterades, men en raket uppges ha träffat en närliggande KDPI-bas. Attacken skedde efter premiärministern al-Kadhimis uttalanden om att stärka säkerheten kring utländska beskickningar i landet.³⁰⁸ PMF dementerade inblandning i händelsen.³⁰⁹ Enligt inrikesministeriet i KRI ska missilerna ha skjutits från PMF-kontrollerade områden.³¹⁰ I februari i år drabbades

³⁰¹ Al-Monitor, Iraqi KRG checkpoints part of crackdown on PKK, 2020-11-16, [url](#) (Hämtad 2021-01-15)

³⁰² Al-Monitor, Kidnapping continue in Iraq's disputed areas, 2020-09-30, [url](#) (Hämtad 2020-10-29)

³⁰³ Al-Monitor, 2020-10-13

³⁰⁴ EASO, oktober 2020, s. 23, 24

³⁰⁵ ibid

³⁰⁶ Deutsche Welle (DW), Do the violent protest in northern Iraq signal a 'Kurdish Spring'?, 2020-12-11, [url](#) (Hämtad 2021-01-19)

³⁰⁷ Al-Monitor, Did Iran's missiles carry a message for the Kurds?, 2020-01-08, [url](#) (Hämtad 2020-10-29)

³⁰⁸ Deutsch Welle (DW), Iraq: Rockets target US-led coalition base in Erbil airport, 2020-10-01, [url](#) (Hämtad 2020-10-29)

³⁰⁹ Middle East Monitor (MEMO), Iraq: PMF denies involvement in Erbil rocket attack, 2020-10-02, [url](#) (2020-10-29)

³¹⁰ Middle East Monitor (MEMO), Rockets target US base in Iraq's Erbil, 2020-10-02, [url](#) (Hämtad 2020-10-29)

koalitionsbasen vid Erbil flygplats för en raketattack. Flera raketer uppges ha gått ner i bostadsområden i staden. En amerikansk entreprenör dödades och sex andra skadades.³¹¹ Milisgruppen *Awliya al Dam* (blodets vaktare), med kopplingar till AAH, tog på sig ansvaret för attacken.³¹²

4 Påverkan på civilbefolkningen – särskilda grupper

4.1 Bakgrund – den humanitära situationen 2020

Det utpräglade våldet, politisk fragmentering och korruption har lamslagit stora delar av samhällsfunktionerna och likaså civilsamhällets möjlighet att nå de mest behövande. Även om antalet biståndsberoende har mer än halverats sedan 2017, då antalet omfattade 11 miljoner personer, är situationen fortsatt prekär framhåller FN:s samordningsorgan för humanitärt bistånd – *United Nations Office for the Coordination of Human Affairs* (UNOCHA). Omkring 4,1 miljoner människor är i behov av humanitär hjälp, varav 1,7 miljoner är i akut behov av hjälp³¹³, rapporterade UNOCHA i sin humanitära plan för Irak 2020 – *Humanitarian Response Plan-Iraq* (härefter HRP).³¹⁴ Hälften av de akut nödställda är koncentrerade i provinserna Anbar och Ninewa.³¹⁵ Återbyggnadsarbetet i tidigare konfliktdrabbade områden är eftersatt. Myndighetsfunktionerna är tillika försinkade, tyngd av en inte alltför ofta utdragen byråkrati, som i det närmaste stannat av sedan protesterna bröt ut 2019, framhåller UNOCHA i sin bedömning av det humanitära läget för 2020.³¹⁶ Brist på samhällstjänster, basala förnödenheter samt det bräckliga säkerhetsläget är avgörande faktorer vid bedömningen av livskvaliteten för samhällets mest sårbara grupper, såsom internflyktingar och våldsoffer, uppger samma rapport.³¹⁷

Den rotfasta korruptionen ligger till grund för många av de rådande missförhållandena som plågat landet i decennier. Al-Kakdimis senaste utfästelser i kampen mot korruptionen visar på positiva tecken, men kommer troligen inte att råda bot på problematiken så länge makteliten fortsätter att dra fördel av korruptionen för att främja sina egna intressen och avancera sina positioner, menar frilansjournalisten Azhar al-Rubaie i en artikel publicerad i amerikanska tankesmedjan *The Washington Institute for Near East Policy* (TWI) i november 2020.³¹⁸

³¹¹ New York Times (The), Rocket attack in Iraq kills a U.S. military contractor, 2021-02-15, [url](#) (Hämtad 2021-03-01)

³¹² The Washington Institute for Near East Policy (The) (TWI), Attributing the Erbil attack: The role of open-source monitoring, 2021-02-24, [url](#) (Hämtad 2021-03-01)

³¹³ United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), Humanitarian Response-Iraq, January 2020, s. 10, 14, [url](#) (Hämtad 2020-11-13)

³¹⁴ Ibid., s. 10–11

³¹⁵ UNOCHA, Humanitarian Needs Overview-Iraq, November 2019, s. 5, [url](#) (Hämtad 2020-11-18)

³¹⁶ UNOCHA, januari 2020, s. 10–11

³¹⁷ Ibid., s. 14

³¹⁸ Fikra Forum, Washington Institution for Near East Policy (The) (TWI), The price of corruption in Iraq, 2020-11-10, [url](#) (Hämtad 2020-11-17)

Centrala samhällsinstitutioner som t.ex. sjukvård, utbildning och energiförsörjning tillhör de värst drabbade sektorerna. Sjukvården som allvarligt försumrats under åren tilldelades endast 2,5 procent av statsbudgeten 2019. Medan säkerhets- och försvarssektorn, för att nämna som exempel, fick allokera 18 respektive 13,5 procent av budgeten.³¹⁹ Sjukvårdssystemet har i det närmaste havererat. Det råder akut brist på mediciner och sjukvårdspersonal. Tusentals läkare har flytt landet. Barndödligheten ligger långt över snittet för regionen. Iraks årliga kostnader för sjukvården per capita är cirka 160 US-dollar. Det är betydligt lägre än andra jämförbara ekonomiskt utsatta länder i regionen, t.ex. Jordanien och Libanon som årligen spenderar cirka 300 respektive 650 US-dollar per capita på sjukvården, rapporterar Världshälsoorganisationen WHO (*World Health Organisation*). Läkare i landets södra delar vänder sig till KRI, där situationen är något bättre, för att inhandla mediciner, rapporterar Reuters i en rapport om sjukvården i Irak.³²⁰

Utbildningssektorn är en annan statlig funktion som drabbats hårt av årtal av försummelse och korruption. Irak var under 1970-talet en av de ledande nationerna i regionen inom utbildningsväsendet. Men landets finns inte längre med i *World Economic Forums* globala kvalitetsindex för utbildning – *global education quality index*.³²¹ Cirka två och en halv miljoner barn saknar regelbunden skolundervisning. Varannan skola i landet är i behov av rehabilitering och i var tredje skola sker undervisningen i skift för att hantera det stora elevunderlaget³²² och kompensera för lärarbristen. Särskilt utsatta är internflyktingar och barn från de konfliktdrabbade områdena, där miljontals barn tvingades avbryta sin skolgång under IS-konflikten.³²³ Mer än hälften av skolorna skadades eller förstördes under offensiven mot IS.³²⁴ Tusentals barn från de konfliktdrabbade områdena har förvägrats skolgång på grund av föräldrars/nära anhörigas presumtiva kopplingar till IS, eller för att de saknar id-dokument eftersom de fötts i områden som tidigare kontrollerats av terrororganisationen, detta trots utbildningsministeriets beslut från 2018 om att häva restriktionerna för dokumentlösa barn.³²⁵

Iraks vanskötta och vittrande energisektor är en annan central utmaning som landet fortsätter tampa med och som var den antändande gnistan till den folkliga protestvägen som bröt ut år 2018. Elförsörjningen är långt ifrån tillfredsställande och lär i fortsättning ge upphov till nya gatuprotester. Situationen har försatt landet i en beroendeställning gentemot grannländerna,³²⁶ och särskilt Iran, som står för en tredjedel av landets elimport. I och med detta bryter Irak de facto mot USA:s införda sanktioner mot Iran. I september 2020 beviljade USA al-Kadhimis regering ytterligare 60 dagars anstånd för fortsatt gasimport från Iran.³²⁷

³¹⁹ Ibid.

³²⁰ Reuters, The medical crisis that's aggravating Iraq's unrest, 2020-03-02, [url](#) (2020-11-17)

³²¹ Fikra Forum, 2020-11-20

³²² UNICEF, Through education, Iraqi children aspire towards a better future, 2020-05-13, [url](#) (Hämtad 2020-11-18)

³²³ Norwegian Refugee Council (NRC), Urgent measures needed to stop Iraq's displaced children being left behind, November 2019, s. 6, [url](#) (Hämtad 2020-11-18)

³²⁴ Aljazeera, Rights groups: Iraq education system on the brink of collapse, 2019-11-02, [url](#) (Hämtad 2020-11-18)

³²⁵ HRW, Iraq: School doors barred to many children, 2019-08-28, [url](#) (Hämtad 2020-11-18)

³²⁶ Georgetown University, Georgetown Journal of International Affairs (GJIA), Iraq's power sector: Problems and prospects, 2020-01-13, [url](#) (Hämtad 2020-11-19)

³²⁷ Reuters, U.S. renews waiver for Iraq to import Iranian energy for 60 days, 2020-09-24, [url](#) (Hämtad 2020-11-19)

Arbetslösheten och fattigdomen fortsätter att öka. Drygt 31 procent av befolkningen (mot-svarande 11,4 miljoner personer) lever idag i fattigdom, jämfört med 2018 då siffran var 20 procent, enligt en ny studie som sammanställts av planeringsministeriet i samarbete med världsbanken, UNICEF och Oxford Initiative i juli 2020.³²⁸ Fattigdomen i vissa delar av landet ligger över snittet, som t.ex. i Muthanaprovinsen där siffran är 52 procent.³²⁹ Arbetslösheten som idag ligger på närmare 13 procent³³⁰ är den största orsaken bakom den resignation som landet genomlider idag. Detta gäller särskilt de unga, som utgör 70 procent av befolkningen, och där arbetslösheten är över 25 procent.³³¹ Själv mord bland unga har ökat markant sedan 2003, från 298 rapporterade fall till 519 fall 2019. Och mörkertalet är ännu högre eftersom samhällets stigmatisering gör att efterlevande avstår från att rapportera in självmord.³³² Missbruk och kriminalitet är sammankopplade attribut till ungdomsarbetslösheten. Narkotikasmugglingen, som i huvudsak sker i de södra provinserna (och i mindre omfattning i KRI), har noterat en stor ökning. Irak som länge var ett transitland för narkotikasmugglingen har till följd av utvecklingen blivit en marknad för missbruk. I al-Qadisyah-provinsen ökade narkotikamissbruket med 40 procent, uppgav provinsens guvernör i en tv-intervju i oktober 2020. Missbruket har lett till ökat våld bland unga.³³³

4.2 Särskilda grupper

4.2.1 Aktivister och demonstranter

Aktivister och demonstranter som tagit del i antiregeringsprotesterna under 2018 respektive 2019 är särskilt utsatta. Övervåld mot och regelmässiga gripanden av demonstranter och aktivister dominerar rapporteringen från gatuprotesterna. Omkring 487 demonstranter döddes och 7 715 som befann sig vid demonstrationerna eller i närheten skadades under perioden 1 oktober 2019–30 april 2020, rapporterar FN:s legation i Irak, UNAMI, och FN:s kommission för mänskliga rättigheter, *Office of the High Commissioner for Human Rights* (OHCHR), i en gemensam rapport från augusti 2020. ISF uppges ligga bakom 74 procent av dödfallen, medan "oidentifierade väpnade grupper" stod för 22 procent av dödsfallen vid demonstrationsplatserna, framhåller UNAMI/OHCHR.³³⁴ Iraks kommission för mänskliga rättigheter har rapporterat 571 dödsfall och över 20 500 skadade under protesterna mellan 1 oktober 2019 och 10 juni 2020, varav större delen av offren är hemmahörande i provinserna Bagdad och Dhi Qar.³³⁵

I oktober 2019 tillsatte dåvarande premiärminister Adel Abdel Mehdi en särskild kommitté för att utreda våldsamheterna och säkerhetsstyrkornas agerande under demonstrationerna. Kommittén har hittills identifierat 44 ISF-medlemmar som på olika sätt varit involverade i

³²⁸ Ministry of Planning, Corona pandemic caused an increase in the poverty rate in Iraq, 2020-07-19, [url](#) (Hämtad 2020-11-19)

³²⁹ Fikra Forum, 2020-11-10

³³⁰ Statista, Iraq: Unemployment rate from 1999 to 2020, October 2020, [url](#) (Hämtad 2020-11-19)

³³¹ Statista, Iraq: Youth unemployment rate from 1999 to 2020, October 2020, [url](#) (Hämtad 2020-11-19)

³³² Al-Monitor, Suicide rate among youth on the rise in Iraq, 2020-10-06, [url](#) (Hämtad 2020-11-19)

³³³ Al-Monitor, Drug smuggling, abuse on the rise in Iraq, 2020-11-05, [url](#) (Hämtad 2020-11-20)

³³⁴ United Nations Assistance Mission for Iraq (UNAMI)/Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR), Human Rights Violations and Abuse in the Context of Demonstrations in Iraq, October 2019 to April 2020, augusti 2020, s. 14, [url](#) (Hämtad 2020-11-23)

³³⁵ Ibid., s. 15

dödligt våld och kränkningar mot demonstranter. Åtal har väckts i ett fåtal ärenden, där endast två fall lett till fällande domar, enligt UNAMI/OHCHR.³³⁶ Utöver Basras polischef, som avskedades i augusti 2020, tycks inga andra disciplinära åtgärder vidtagits mot höga officerare där överträdelser begåtts under deras befäl.³³⁷

Tusentals demonstranter greps i samband med protesterna. De flesta har släppts. I december 2019 hade 2 700 personer släppts ur häktet, rapporterade amerikanska utrikesdepartementet i sin MR-rapport för 2019.³³⁸ De som är fortsatt anhållna är misstänkta för olika brott, bland annat allmän skadegörelse.³³⁹

Kidnappningar och försvinnanden är också ett förekommande inslag i våldsdynamiken. PMF-styrkorna uppges stå för en stor del av dödligt våld och kidnappningar av demonstranterna i jämförelse med de reguljära styrkorna, uppger London School of Economics (LSE).³⁴⁰ UNAMI/OHCHR rapporterade 123 försvinnande i sin rapport om protesterna i augusti 2020, varav 103 fall har bekräftats.³⁴¹ Personer och aktivister som haft en framträdande roll under demonstrationerna tillhör majoriteten av kidnappningsoffren, menar UNAMI/OHCHR i samma rapport.³⁴²

Aktivister som kritiserat våldsverkarna via sociala medier eller i samband med demonstrationerna har utsatts för hot och trakasserier. Aktivister och demonstranter, och särskilt kvinnliga deltagare, har som följd hängts ut i sociala medier. Förövarna, som oftast agerat anonymt, har inte gått att knyta till någon specifik grupp, men framställs ofta som miliser av vittnen.³⁴³

Antalet mord, mordförsök och attacker på aktivister ökade i takt med att demonstrationerna intensifierades, detta gäller i södra Irak och särskilt i Barsaprovinsen, rapporterar Arab Reform Initiative. Under augusti 2020 dödades nio aktivister i Basra, Maysan och Dhi Qar.³⁴⁴ Aktivisterna framställs som amerikanska agenter i iranvänliga kretsar, som t.ex. i media och av shiitiska parlamentsledamöter,³⁴⁵ eller för att vara sekulära icke-troende.³⁴⁶ De etablerade politiska partierna ser aktivisterna som framtida konkurrenter i det kommande valet 2021. Ökningen i attackerna ses också som vedergällning mot premiärministern al-Kadhimis försök att bryta milisernas inflytande och kriminella nätverk.³⁴⁷

³³⁶ Ibid., s. 22

³³⁷ HRW, Iraq: Basra Political Group Targeted, 2020-08-26, [url](#) (Hämtad 2020-11-27)

³³⁸ U.S. Department of State (USDOS), 2019 Country Reports on Human Rights Practices: Iraq, 2020-03-11, s. 6, [url](#) (Hämtad 2020-11-23)

³³⁹ UNAMI/OHCHR, augusti 2020, s. 24

³⁴⁰ London School of Economics (LSE), 2020-08-18

³⁴¹ UNAMI/OHCHR, augusti 2020, s. 35

³⁴² Ibid., s. 36

³⁴³ Ibid., s. 27–28

³⁴⁴ Arab Reform Initiative, Eliminating the Protestors? The Motives and Circumstances of Basra Assassinations, 2020-09-11, s. 2, [url](#) (Hämtad 2020-11-26)

³⁴⁵ Ibid., s. 8

³⁴⁶ HRW, 2020-08-26

³⁴⁷ Arab Reform Initiative, 2020-09-11, s. 8–9

För mer information om behandlingen av aktivister och demonstranter rekommenderas EASO:s rapport [Iraq: The protest movement and treatment of protestors and activists](#) och UN-AMI/OHCHR:s rapport [Human rights violations and abuses in the context of demonstrations in Iraq October 2019 to April 2020](#).

4.2.2 Internflyktingar och återvändare

Dynamiken bakom internflykt- respektive återvändandetrenderna är till stor del sammankopplad till säkerhetsläget i landet. IS fortsatta närvaro i de befriade områdena och den rådande instabiliteten som frambringats därefter präglar rörelsetrenderna. Det fragmenterade politiska läget och befolkningens bristande tillit till säkerhetsapparaten, vilket förstärkts under demonstrationerna 2019, är andra utmaningar som hotar stabiliteten framöver, framhåller IOM i sin krisplan för 2020.³⁴⁸

4.2.2.1 Internflyktingar

Internflyktingsituationen under IS framryckningar har räknats till de mest akuta i världen. Över 4 miljoner människor tvingades då i internflykt. Internflyktingströmmarna har minskat drastiskt sedan IS territoriella förluster 2017. Trenden har istället vänt till ett stigande återvändande.³⁴⁹ Idag finns cirka 1,2 miljoner internflyktingar i landet, uppger IOM i sin senaste DTM (*Displacement Tracking Matrix*) från december 2020. Provinserna Ninewa, Dohuk respektive Erbil hyser det största antalet internflyktingar (se [diagram](#), s. 1).³⁵⁰ De största grupperna internflyktingar är hemmahörande i provinserna Ninewa (ca 700 000 individer), Salah al-Din (ca 140 000 individer) och Anbar (ca 130 000 individer).³⁵¹ De flesta som befinner sig i fortsatt internflykt idag är grupper som hamnat i en utdragen internflyktsituation, s.k. *protracted displacement*, i över tre år eller längre (se [diagram](#), s. 4).³⁵² Brist på arbete, samhällstjänster och härbärgen är de största hindren för återvändande, rapporterar IOM i sin krisplan för 2020.³⁵³ I sunnidominerade områden som tidigare kontrollerats av IS, råder det fortfarande sociala spänningar mellan grupper som hamnade i internflykt i samband med IS intåg och andra som valde att stanna kvar under IS-väldet, eller flydde senare, och som oftast anklagas för kopplingar till terrororganisationen.³⁵⁴

4.2.2.2 Återvändare

Återvändandet tog fart efter 2017. Hittills har drygt 4,8 miljoner personer återvänt. Ninewa-provinsen står för huvudparten av återvändandet, med närmare 1,9 miljon individer, följt därefter av Anbar med cirka 1,5 miljon individer och Salah al-Din med cirka 700 000 individer,

³⁴⁸ IOM, 2020-11-06

³⁴⁹ Lifos, Irak: Internflyktingar, återvändare och rörelsefrihet, 2019-09-10, s. 9, [url](#) (Hämtad 2020-11-27)

³⁵⁰ IOM, Displacement Tracking Matrix (DTM): Displacement overview, 2020-12-31, [url](#) (Hämtad 2021-01-20)

³⁵¹ International Organization for Migration (IOM), Displacement Tracking Matrix (DTM): Iraq master list report 116, May-June 2020, 2020-07-23, s. 4, [url](#) (Hämtad 2020-11-27)

³⁵² IOM, 2020-12-31

³⁵³ IOM, Iraq Crisis Response Plan 2020, 2020-11-06, [url](#) (Hämtad 2020-12-01)

³⁵⁴ Ibid.

enligt IOM:s DTM för december 2020.³⁵⁵ Återvändandet avtog något i mars 2020 med anledning av covid-19 och regeringens beslut om nedstängning.³⁵⁶ Några av incitamenten till att återvända är stabiliseringen i säkerhetsläget och tillgången till samhällstjänster samt försörjningsmöjligheter. Nedstängningen till följd av pandemiutbrottet är en annan faktor som bidragit till återvändandet, om än i mindre omfattning, allteftersom internflyktingarnas försörjningsmöjligheter inskränkts på tillflyktsorten.³⁵⁷

Men återvändande är inte en hållbar utgång i längden för alla hemvändande internflyktingar. Förhållandena på hemorten eller på tillflyktsorten riskerar att trigga sekundär internflykt, s. k. *Re-displacement*. Sekundära rörelser i samband med återvändande rapporterades på 292 orter, mellan mars 2018 och december 2019, och omfattade drygt 37 000 individer, uppgav IOM i en rapport om sekundär internflykt från februari 2020.³⁵⁸ Bostadsbrist är den primära orsaken till sekundär internflykt framhåller ovannämnda rapport. Andra bakomliggande omständigheter som nämns är ofrivilligt återvändande (*involuntary return*), sociala spänningar samt brist på samhällstjänster och försörjningsmöjligheter på hemorten.³⁵⁹ Förutsättningar till lokal medling och försoningsåtgärder mellan olika etnisk-religiösa och sektaristiska grupper är en central komponent i återvändandedynamiken. Men förutsättningarna för detta skiljer sig åt på internflyktingarnas hemorter. Skillnaderna beror dels på den demografiska uppsättningen på orten, dels på viljan och kapaciteten hos lokala och nationella aktörer att medla mellan de berörda grupperna.³⁶⁰ För mer information om medlings- och försoningsinsatser påverkan på återvändanderörelser rekommenderas IOM:s temarapport: *The Growing Role of Reconciliation in Return Movements*³⁶¹

I augusti 2020 började den federala regeringen att stänga internflyktinglägren. I oktober beslutade regeringen att påskynda nedstängningen med målet att utrymma samtliga federala läger till årsskiftet.³⁶² Beslutet riskerar att lämna tusentals internflyktingar hemlösa, utan möjlighet att återvända. Över 100 000 internflyktingar har tidigare vistats i läger i den federala regionen (d.v.s. utanför KRI), medan 150 000 flyktingar uppges vara kvar i läger i KRI, där myndigheterna ännu inte beslutat om nedstängning.³⁶³ De drabbade riskerar att stoppas vid vägspärrar när de saknar id-handlingar och nödvändig säkerhetsklarering för att återvända till hemorten.³⁶⁴ Dessutom ökar risken för sekundära internflyktingrörelser eftersom fler obemedlade och marginaliserade familjer som inte kan återvända tvingas flytta runt.³⁶⁵

³⁵⁵ IOM, 2020-10-31

³⁵⁶ IOM, 2020-07-23, s. 6

³⁵⁷ Ibid.

³⁵⁸ IOM, Return Index Thematic Series Briefing #3: Re-Displaced: An exploration of re-displacement after attempted return in Iraq, februari 2020, s. 4–6, [url](#) (Hämtad 2020-12-07)

³⁵⁹ Ibid., s. 7–8

³⁶⁰ IOM, Return Index Thematic Series Briefing #2: The Growing Role of Reconciliation in Return Movements: snapshots from the return index, November 2019, s. 5, 11–14, [url](#) (Hämtad 2020-12-07)

³⁶¹ IOM, Return Index Thematic Series Briefing #2: The Growing Role of Reconciliation in Return Movements: snapshots from the return index, november 2019

³⁶² BBC News, Iraq camp closure 'closure leave 100,000 displaced people homeless', 2020-11-09, [url](#) (Hämtad 2020-12-09)

³⁶³ New Arab (The), Nowhere to go: Iraq's IDP camp closure leave thousands destitute, 2020-11-19, [url](#) (Hämtad 2020-12-09)

³⁶⁴ BBC News, 2020-11-09

³⁶⁵ New Arab (The), 2020-11-19

4.2.3 Presumtiva IS-medlemmar och deras anhöriga (s. k. IS-familjer)

Personer som anklagats eller misstänks för samröre med IS riskerar social utstötning, stigmatisering, hämndaktioner och eventuellt arbiträra rättsföljder, både på tillflyktsorten och vid ett hemvändande. Gripanden och försvinnanden fortsätter att äga rum, framhåller Amnesty International i sin rapport *Marked for Life: Displaced Iraqis in cycle of abuse and stigmatization*.³⁶⁶ Detta gäller även personer som friats från anklagelser. Presumtiva IS-medlemmar utsätts för trakasserier och övergrepp från säkerhetsstyrkorna, inklusive PMF,³⁶⁷ men även av hemortsbefolkningen.³⁶⁸

Lokala restriktioner för anhöriga till presumtiva IS-medlemmar – även kallad IS-familjer – fortsätter att rapporteras. Många lever i långdragen internflykt eftersom de riskerar repressiva följder på hemorten, oftast av tidigare IS-offer.³⁶⁹ Det finns inga exakta siffror över antalet IS-familjer som lever i internflykt i landet idag och inte heller en enhällig definition av begreppet IS-familj. Och situationen kompliceras ytterligare ju längre internflykten drar ut på tiden.³⁷⁰ Många har hamnat i ett limbo och kan varken återvända eller etablera sig på tillflyktsorten. Därtill nekas de tillgång till basala samhällstjänster som sjukvård och utbildning.³⁷¹ Presumtiva IS-familjer avkrävs säkerhetsklarering för att återvända. Processen är krångligt och involverar flera administrativa instanser och säkerhetsinstanser. Många familjemedlemmar saknar id-dokumentation och kan således inte fullgöra proceduren.³⁷² Vidare har det framkommit uppgifter om att folkbokföringsmyndigheterna nekat familjemedlemmar identitetshandlingar.³⁷³

IS fortsatta närvaro i de befriade områdena frammanar social stigmatisering av presumtiva IS-familjer. Flera familjer har till följd av det tvingats att flytta till andra läger.³⁷⁴ Regeringens beslut att stänga lägren lär leda till ökad sekundär internflykt, rapporterar Amnesty International.³⁷⁵ I maj 2020 beslutade flera klanledare i Shirikat, Salah al-din-provinsen, att avhysa 250 familjer med påstådda kopplingar till IS, detta sedan provinsen och grannprovinserna Kirkuk och Diyala sett en ökning i antalet IS-attacker.³⁷⁶

³⁶⁶ Amnesty International (AI), *Marked for life: Displaced Iraqis in cycle of abuse and stigmatization*, november 2020, s. 5, 36–37, [url](#) (Hämtad 2020-12-10)

³⁶⁷ New Arab (The), 2020-11-23

³⁶⁸ AI, november 2020, s. 5

³⁶⁹ ICG, *Exiles in their own country: Dealing with displacement in post-ISIS Iraq*, 2020-10-19, s. 3, [url](#), (Hämtad 2020-12-08)

³⁷⁰ Ibid.

³⁷¹ Just Security, *Ignoring Iraq's most vulnerable displaced families undermines US stabilization agenda in Iraq*, 2020-08-18, [url](#) (Hämtad 2020-12-08)

³⁷² ICG, 2020-10-19, s. 5, 6

³⁷³ New Arab (The), 'Thousands' of Iraqi refugees faces abuse, stigmatization over perceived IS links: Amnesty, 2020-11-23, [url](#) (Hämtad 2020-12-10)

³⁷⁴ IGC, 2020-10-19, s. 8

³⁷⁵ AI, November 2020, s. 37

³⁷⁶ ISHM: April 30 - May 7, 2020, 2020-05-07

För mer information om situationen för anhöriga till personer anklagade för samröre med IS rekommenderas ICG:s rapport: *Exiles in their Own Country: Dealing with Displacement in post-ISIS Iraq*.³⁷⁷

4.2.4 Journalister och andra förespråkare av yttrandefriheten

Irakiska konstitutionens artikel 38 föreskriver yttrande- och pressfrihet.³⁷⁸ Men konstitutionens tonvikt på att skydda allmän ordning och moral har skett på bekostnad av yttrandefriheten och det fria ordets oberoende.³⁷⁹ Därtill saknar konstitutionen adekvata föreskrifter att motverka censur.³⁸⁰ Myndigheterna fortsätter således att inskränka mediers kritik av statsmakten och dess väpnade grupper, där bland annat PMF ingår, som stått för en stor del av kränkningarna mot yttrandefriheten i landet.³⁸¹ 190 journalister har dödats mellan 1992 och 2020, rapporterar kommittén för skydd av journalister, *Committee to Protect Journalists* (CPJ).³⁸² Strafflagens (från 1969) vaga tolkningar av brottsrubriceringar rörande ärekränkningar ger myndigheterna utrymme att systematiskt trycka ner kritiker och förespråkare av det fria ordet.³⁸³

Efter Saddams fall upprättades en oberoende kommunikations- och mediekommission – *Communication and Media Commission* (CMC) – i syfte att reglera medias arbete samt utfärda licenser till mediebolag.³⁸⁴ År 2014 införde kommissionen särskilda riktlinjer för medias arbete under kriget mot terror (dvs. IS-kampanjen).³⁸⁵ Riktlinjerna skärptes ytterligare i maj 2019 avseende bland annat uttalanden som manar till konfrontationer mellan olika samhällsgrupper, t.ex. partier, klaner m.m. I november samma år beordrade CMC stängningen av åtta tv- och radiokanaler för att ha brutit mot riktlinjerna.³⁸⁶ I augusti 2020 satte demonstranter eld på den oberoende tv-kanalen al-Dijla, för att ha spelat musik under shiahögtiden *Ashura*.³⁸⁷ Istället för att utreda attacken valde myndigheterna att stänga kanalen och gripa

³⁷⁷ ICG, *Exiles in their own country: Dealing with displacement in post-ISIS Iraq*, 2020-10-19, [url](#)

³⁷⁸ UNDP, XI Article 19, *Free Speech in Iraq: Recent Developments*, August 2007, s. 4, [url](#) (Hämtad 2020-12-21)

³⁷⁹ Freedom House, *Freedom in the world 2020: Iraq*, februari 2020, [url](#) (Hämtad 2020-12-10); UNDP, augusti 2007, s. 4

³⁸⁰ UNDP, augusti 2007, s. 5

³⁸¹ HRW, "We might call you in at any time": Free speech under threat in Iraq, June 2020, s. 1, [url](#) (Hämtad 2020-12-11)

³⁸² Committee to Protect Journalists (CPJ), 190 journalists killed in Iraq, [odaterad], [url](#) (Hämtad 2020-12-21)

³⁸³ HRW, juni 2020, s.2

³⁸⁴ Ibid, s. 27; Al-Tamimi & CO, *Security concerns in Iraq increase media regulation*, [odaterad], [url](#) (Hämtad 2020-12-21)

³⁸⁵ Al-Tamimi & CO, [odaterad]

³⁸⁶ HRW, juni 2020, s. 28

³⁸⁷ MEMO, *Iraq closes TV channel for broadcasting songs on Ashura*, 2020-09-01, [url](#) (Hämtad 2020-12-28)

ägaren och sunnipolitikern Ahmed al-Karboli.³⁸⁸ I oktober 2020 beordrade de kurdiska myndigheterna nedstängningen av den privatägda mediekanalen NRT (*Nalia Radio and Television*) för sin bevakning av demonstrationerna.³⁸⁹

I november 2020 återupptogs diskussionerna i parlamentet kring förslaget om den kontroversiella cyberlagen. Lagförslaget från 2011 innehåller en rad omtvistade föreskrifter gällande uttalanden som uppfattas hota statens intressen, likaledes sociala och religiösa intressen eller som anses terrorfrämjande, utan något närmare förtydligande av innebörden. Förslaget förordar hårda straffsatser³⁹⁰ som kan ge uppemot tio års fängelse.³⁹¹ Förslaget kriminaliserar användningen av sociala medier och direkt eller indirekt teknologi (t.ex. datorer) som syftar till att åsamka skada för nationens eller andras säkerhet.³⁹² Lagförslaget lär ge statsapparaten ytterligare befogenheter att kväsa yttrandefriheten i landet, menar Human Rights Watch.³⁹³ Lagförslaget lär också trigga stora protester i mediekåren – som riskerar se fler inskränkningar i yrkesutövandet under det kommande valet 2021 – om förslaget röstas igenom i parlamentet de kommande månaderna.³⁹⁴

Journalister och aktivister som rapporterat om missförhållanden och korruption eller kritiserat säkerhetsstyrkorna har gripits, oftast på lösa grunder, och anklagats för att urholka nationens säkerhet och politiska intressen. Liknande ingripanden har utförts i KRI mot personer som t.ex. kritiserat Turkiets flygattacker mot civila mål. Även om de flesta släpps kort därefter, hamnar de oftast i flerfaldiga och utdragna rättsprocesser. Samtidigt riskerar de åtalade att när som helst kallas av myndigheterna, uppger HRW i sin rapport om yttrandefriheten i Irak från juni 2020: *"You Might be Called in at Any Time"*.³⁹⁵

Flera journalister dödades och kidnappades under demonstrationerna 2019/2020.³⁹⁶ Journalister som själva drabbats av säkerhetsstyrkornas övervåld har hängts ut i sociala medier när de försökt väcka åtal mot förövarna.³⁹⁷

4.2.5 Minoritetsgrupper

IS framryckningar 2014 omfattade stora områden där majoriteten av Iraks etnisk-religiösa minoritetsgrupper har sin hemvist. Konflikten tvingande hundratusentals individer på flykt. En stor del av landets minoriteter lever fortfarande i internflykt idag. Yazidier, kristna och andra minoritetsgrupper uppges utgöra cirka 40 procent av internflyktningbefolkningen i KRI

³⁸⁸ Ibid.; HRW, When will Iraq start protecting journalists?, 2020-10-20, [url](#) (Hämtad 2020-12-28)

³⁸⁹ Al-Monitor, Kurdish news outlet linked to opposition party remains closed in Iraq, 2020-10-14, [url](#) (Hämtad 2020-12-28)

³⁹⁰ Al-Monitor, Activists fear Iraqi cybercrime law could limit press freedom, 2020-12-03, [url](#) (Hämtad 2020-12-28)

³⁹¹ HRW, Iraq: Scrap bill to restrict free speech, 2020-11-25, [url](#) (Hämtad 2020-12-28)

³⁹² Al-Monitor, 2020-12-03

³⁹³ HRW, 2020-10-20

³⁹⁴ Al-Monitor, 2020-12-03

³⁹⁵ HRW, juni 2020, s. 5

³⁹⁶ Arab News, Gunmen kill 2 journalists covering Iraq protests, 2020-01-11, [url](#) (Hämtad 2020-12-23); Reporters without Borders (RSF), Iraq: Another Iraqi journalist killed, third since start of protests, 2019-12-10, [url](#) (Hämtad 2020-12-23)

³⁹⁷ HRW, 2020-08-26

idag.³⁹⁸ Många har valt att lämna landet istället för att återvända till hemorten, detta gäller särskilt kristna³⁹⁹ och yazidier,⁴⁰⁰ vilket hotar den demografiska balansen i dessa områden.⁴⁰¹

FN:s kommitté för att motverka rasdiskriminering – *Committee on the Elimination of Racial Discrimination* (CERD) – har uttryckt oro för landets minoritetsgrupper i sin rapport från januari 2019. Minoritetsgrupper fortsätter att diskrimineras i sviterna av IS-konflikten, och där väpnade grupper fortsätter att dominera de IS-befriade områdena, framhåller CERD.⁴⁰²

Shiamuslimska PMF-miliser fortsätter begå överträdelser mot minoritetsgrupper, i syfte att rucka den demografiska balansen i de befriade områden som erövrats av miliserna efter IS nederlag. Detta har bland annat noterats i Diyala-provinsen där sunnimuslimer trycks tillbaka från gränsområden till Iran. Detta rapporteras även från Ninewaslätten, där myndigheterna omlokaliserat sunni- och shiaaraber till kristna områden som Bartelladistriktet.⁴⁰³ PMF och lokala milisgrupper, 30:e shabakbrigader respektive 50:e Babylonbrigader, rapporteras trakassera kristna på Ninewaslätten. Handelsmän tvingas betala mutor. I Tal Kayf har Babylonbrigaderna banat vägen för bosättning av sunniaraber och shia shabak.⁴⁰⁴ Präster som agiterar för milisstyrkornas tillbakadragande har hotats och hängts ut i sociala medier, rapporterar USDOS i sin årsrapport för 2019 om religionsfrihet i Irak.⁴⁰⁵ Vidare rapporteras om påtryckningar mot kristna och sabéer/mandéer i södra Irak. Grupperna har t.ex. fått tona ner firandet av sina högtider om de sammanfallit med shiitiska högtider, och icke-muslimska kvinnor har tvingats bära hijab under fastemånaden ramadan.⁴⁰⁶ Allt fler icke-muslimska kvinnor och flickor utanför KRI, väljer att bära hijab för att undvika trakasserier, uppger USDOS.⁴⁰⁷

Yazidiska samfundet, en av de hårdast drabbade av IS härjningar, har nu kommit i kläm i den nya maktodynamiken som råder på Ninewaslätten, hemvist för landets omkring en halv miljon yazidier. Sinjardistriktet tillhör de mest omtvistade, där företrädesvis KDP och PKK konkurrerat om att fylla vakuumet efter IS förluster. Därtill har PMF och deras underordnade milisgrupper begått överträdelser mot befolkningen. Säkerhetsavtalet om Sinjars status som slöts i oktober 2020 mellan KRG och Bagdad, har ökat oron bland yazidierna. De befärar en eskalering i våldet i samband med ett tillbakadragande av PKK, PMF och lokala miliser från Sinjar.⁴⁰⁸

³⁹⁸ United States Institute of Peace (USIP), Iraq and its minorities face a new challenge with Coronavirus, 2020-05-05, [url](#) (Hämtad 2020-12-30)

³⁹⁹ Arab Weekly (The), Feeling alienated, Iraqi Christians tempted to emigrate, 2020-11-23, [url](#) (Hämtad 2020-12-30)

⁴⁰⁰ Infomigrants, 6 years after genocide, German development minister urges to continue protection of Yazidis, 2020-08-03, [url](#) (Hämtad 2020-12-30)

⁴⁰¹ Migrationsanalys kommentar.

⁴⁰² United Nations Committee on the Elimination of Racial Discrimination (CERD), Concluding observations on the combined twenty second to twenty fifth periodic reports of Iraq, 2019-01-11, paragraf 17, [url](#) (Hämtad 2020-12-29)

⁴⁰³ USDOS, 2019 Report on International Religious Freedom: Iraq, 2020-06-10, s. 9, [url](#) (Hämtad 2021-01-04)

⁴⁰⁴ Ibid., s. 11

⁴⁰⁵ Ibid., s. 10

⁴⁰⁶ Ibid., s. 19

⁴⁰⁷ Ibid.

⁴⁰⁸ TWI, Iraqi Yazidis: Trapped between the KDP and the PKK, 2020-12-23, [url](#) (Hämtad 2020-12-30)

Endast 100 000 yazidier har hittills återvänt till Sinjar, drygt sex år efter folkmordet som tvingade 350 000 på flykt, uppger FN-källor.⁴⁰⁹ Omkring 80 procent av infrastrukturen och 70 procent av bostäderna i Sinjar är ödelagda.⁴¹⁰ Coronapandemin och det försämrade ekonomiska läget i KRI har fått flera att återvända, då man inte längre kan försörja sig på internflyktsorten.⁴¹¹ Ödet för över 3 000 yazidier som togs till fånga av IS är fortsatt ovisst.⁴¹² Överlevande sexslavar och deras barn riskerar fortsatt stigmatisering, rapporterar FN:s särskilda MR-rapportör för internflyktingar i maj 2020.⁴¹³ Flera kvinnor som fött barn till följd av övergreppen tvingas överge sina barn, efter att yazidiska ledare vägrat acceptera barnen i samfundet.⁴¹⁴

Icke-muslimska minoritetsgrupper som kakaier fortsätter vara måltavla för IS repressalier. Tolv kakaibyar i Khaniqområdet (Diyalaprovinzen) har evakuerats de senaste tre åren sedan de attackerats av IS.⁴¹⁵ I mars 2020 vandaliserades flera gravvalv i Kirkuk och Ninewa av okända män, rapporterar *United State Institute of Peace* (USIP) i juli 2020.⁴¹⁶ I maj 2020 dödades två jordbrukare i Khaniqin när krypskyttar med kopplingar till IS öppnade eld mot en grupp jordbrukare ute på fältet. Ytterligare 15 attacker mot kakaier rapporterades under en tvåmånaders period på olika orter i provinserna Kirkuk, Diyala och Ninewa, rapporterar *Minority Rights Group* i maj 2020.⁴¹⁷

För mer information om minoritetsgruppers rättigheter rekommenderas EASO:s *COI Query: Ethnoreligious minorities and stateless person (January 2019-August 2020)*⁴¹⁸

4.2.6 Palestinier

Situationen för palestinier är inte direkt kopplad till den senaste utvecklingen i landet, utan bör ses i kontexten av den pågående händelseutvecklingen sedan Saddamregimens fall. Palestinierna, som tidigare åtnjöt lika förmåner och rättigheter (dekret 202 från 2001) som irakiska medborgare (med undantag för rätten till medborgarskap), kom efter fallet att kopplas

⁴⁰⁹ Emirates Policy Center (EPC), Ongoing displacement crisis in Iraq: causes and government efforts, 2020-08-25, [url](#) (Hämtad 2021-01-04)

⁴¹⁰ UNOCHA, Six years after Sinjar massacre, support is vital for returning Yazidis, 2020-08-02, [url](#) (Hämtad 2020-12-30)

⁴¹¹ Arab News, Displaced Yazidis head back to Sinjar as lockdown bites, 2020-07-07, [url](#) (Hämtad 2021-01-04)

⁴¹² Voice of America (VOA), Tracking missed Yazidis increasingly harder six years after IS genocide 2020-08-07, [url](#) (Hämtad 2021-01-04)

⁴¹³ UN Human Rights Council, Visit to Iraq - Report of the Special Rapporteur on the human rights of internally displaced persons [A/HRC/44/41/Add.1], 2020-05-13, paragraf 53, [url](#) (Hämtad 2021-01-04)

⁴¹⁴ Guardian (The), After Isis, Yazidi women forced to leave their children behind, 2020-10-16, [url](#) (Hämtad 2021-01-04)

⁴¹⁵ Minority Rights Group, Kakais' anguish in search for security, 2020-05-23, [url](#) (Hämtad 2021-01-04)

⁴¹⁶ USIP, Threat to Kakai community poses broader challenges for Iraq's democracy, 2020-07-27, [url](#) (Hämtad 2021-01-04)

⁴¹⁷ Minority Rights Group, 2020-05-23

⁴¹⁸ EASO, COI Query: Ethnoreligious minorities and stateless persons (January 2019-August 2020), 2020-10-02, [url](#) (Hämtad 2021-01-05)

till den forna regimen.⁴¹⁹ Uppemot 25 000 (av totalt 34 000) palestinier har lämnat landet sedan 2003. Idag finns drygt 8 000 registrerade palestinier, rapporterar UNHCR.⁴²⁰

Situationen är fortsatt prekär. 2017 godkände parlamentet en lagändring – Lag Nr. 76 för 2017 – som inskränker flera av gruppens rättigheter, såsom permanenta uppehållstillstånd samt rätten för läkare, ingenjörer och lärare att utöva sina yrken.⁴²¹

För mer information om situationen för palestinier rekommenderas följande rapporter: [COI Query: Ethnoreligious minorities and stateless person \(January 2019-August 2020\)](#) och [Stateless Journeys: Country Position Paper: Statelessness in Iraq](#).

4.2.7 Kvinnor och barn

4.2.7.1 Kvinnor

Landets konstitution föreskriver medborgarnas lika rättigheter inför lagen samt förbjuder all form av våld inom familjen.⁴²² Konstitutionen saknar dock särskilt lagrum mot våld i hemmet. Därtill reglerar brottsbalkens artikel 41, från 1969, makens rätt att tukta sin hustru, inom ramen för föreskriven lag och sedvänja.⁴²³ År 2019 lämnades ett lagförslag om våld i hemmet till parlamentet,⁴²⁴ men förslaget bordlades under 2020 efter att vissa ledamöter motsatte sig straffläggningen av hedersmord och barnaga.⁴²⁵ KRI har sedan 2011 fastställt en lag mot våld i hemmet.⁴²⁶

Åratal av repression, konflikter samt politisk och socioekonomisk instabilitet har försämrat kvinnors rättigheter och välfärd. Kvinnor utgör hälften av Iraks befolkning. Tio procent av landets familjehushåll förestås av kvinnor.⁴²⁷

Sociala och kulturella faktorer samt diskriminerande sedvanor hämmar kvinnors rättigheter vad gäller tillgång till arbetsmarknaden och nödvändiga samhällstjänster.⁴²⁸ Kvinnor som inte rättar sig efter könsgivna normer, som syftar till att skydda och värna om familjens heder, riskerar repressalier från manliga familjemedlemmar. Social stigmatisering, inadekvata rättsinstitutioner och brist på, eller underfinansierade, härbärgen hindrar kvinnor från att anmäla hedersrelaterade våldsbrott. Medlingsmekanismer är oftast fokuserade på att säkerställa familjesammanhållningen, istället för att skydda våldsoffren.⁴²⁹

⁴¹⁹ Lifos, *Palestinians in Iraq*, 2014-03-07, s. 8, [url](#) (Hämtad 2021-01-05)

⁴²⁰ Institute on Statelessness and Inclusion, *Stateless Journeys: Country Position Paper: Statelessness in Iraq*, november 2019, s. 15, [url](#) (Hämtad 2021-01-05)

⁴²¹ EASO, 2020-10-02, s. 8–9

⁴²² Minority Rights Group, *The lost women of Iraq: Family-based violence during armed conflict*, november 2015, s. 7, [url](#) (Hämtad 2021-01-07)

⁴²³ Ibid.

⁴²⁴ Iraqi Presidency, *نص مشروع قانون مناهضة العنف الأسري الذي أرسلته رئاسة الجمهورية الى مجلس النواب*, 2019-09-16, [url](#) (Hämtad 2021-01-07)

⁴²⁵ HRW, *Iraq: Urgent need for domestic violence law*, 2020-04-22, [url](#) (Hämtad 2021-01-07)

⁴²⁶ Minority Rights Group, november 2015, s. 9

⁴²⁷ Oxfam, *Gender analysis of the Covid-19 pandemic in Iraq*, June 2020, s. 6, [url](#) (Hämtad 2021-01-07)

⁴²⁸ Ibid.

⁴²⁹ LSE, *Iraqi women are engaged in a struggle for their rights*, 2020-06-15, [url](#) (Hämtad 2021-01-08)

Särskilt utsatta är internflyktingar, ensamstående kvinnor ur denna grupp fortsätter utstå svåra umbäranden, bland annat våld i hemmet, exploatering och tvångsgifte.⁴³⁰ Återvändande är tillika en stor utmaning för kvinnor som levt i internflykt. Ensamstående kvinnor hindras tillträde till sina egendomar vid ett återvändande, oftast av anhöriga eller lokala ledare, t.ex. klanledare eller miliser, rapporterar *Norwegian Refugee Council* i en ny studie.⁴³¹

Pandemiutbrottet har också föranlett en ökning av våld i hemmet och brotten är underrapporterade med anledning av nedstängningen, rapporterar HRW.⁴³² Vanligaste orsaken bakom ökningen av våldet i hemmet är inkomstbortfall till följd av pandemin, följt av social isolering i hemmet, uppger internationella röda korset – *International Red Cross* (IRC). Stängningen har också hindrat frivilligorganisationer att nå ut till brottsoffer. Därtill har tillgång till sjukvård varit särskilt begränsad för kvinnor under pandemin, som oftast hindrats av manliga släktingar som anser att kvinnor som vårdas på sjukhus, där de isoleras eller sätts i karantän, kan skada familjens anseende. Även kvinnor som arbetar inom sjukvården har tvingats stanna hemma av närstående manliga släktingar.⁴³³ Pandemin har försämrat kvinnors och flickors psykiska hälsa. Själv mord och självmordsförsök har ökat uppger IRC som rapporterade 123 självmordsförsök under 2020, men som befarar ett högre mörkertal eftersom självmordsfall alltsomoftast underreporteras.⁴³⁴

4.2.7.2 Barn

Det rådande läget i landet fortsätter påverka levnadsförhållandena för de mest sårbara grupperna samhället, inte minst barnen. Den ökade fattigdomen på grund av coronapandemin beräknas drabba cirka 38 procent av landets barn, framhålls i en gemensam rapport från Unicef och världsbanken.⁴³⁵ De socioekonomiska följderna av pandemin har också ökat barns utsatthet och särskilt våld i hemmet.⁴³⁶ Barnåktenskap har också ökat rapporterar IRC.⁴³⁷ Pandemin riskerar att undergräva barns basala rättigheter, såsom tillgång till utbildning och vård, men också risk för undernäring när fler barn hamnar i fattigdom, framhåller Unicef i ett pressmeddelande i november 2020.⁴³⁸ Nedstängningen av skolorna riskerar en ökning av skolavhopp, och särskilt på landsbygden. Mindre än hälften av landets gymnasielever fullgör sin skolgång idag.⁴³⁹

⁴³⁰ UNOCHA, Humanitarian Response-Iraq, januari 2020, s. 16

⁴³¹ Norwegian Refugee Council (NRC), Iraqi women denied their property by relatives, tribes and militias, 2020-05-11, [url](#) (Hämtad 2021-01-08)

⁴³² HRW, 2020-04-22

⁴³³ Atlantic Council, Iraq's government needs more female voices to fight the pandemic, 2020-08-17, [url](#) (Hämtad 2021-01-08)

⁴³⁴ International Rescue Committee, Iraq: Amid a recent rise in reported domestic violence cases, IRC warns of a shadow pandemic spreading across the country, 2020-12-20, [url](#) (Hämtad 2021-01-08)

⁴³⁵ Unicef, World Bank, Ministry of Planning, Assessment of Covid-19 impact on poverty and vulnerability, juli 2020, s. 22, [url](#) (Hämtad 2021-01-11)

⁴³⁶ MEMO, Unicef warns of escalating violence against Iraqi children, 2020-08-19, [url](#) (Hämtad 2021-01-11)

⁴³⁷ International Rescue Committee, 2020-12-20

⁴³⁸ Unicef, Press release: Covid-19 and its impact threaten to undo many of the achievements made in Iraq and around the world on the path to fulfilling the United Nations Convention of the Rights of the Child, 2020-11-20, [url](#) (Hämtad 2021-01-11)

⁴³⁹ World Bank, Blogs: Iraq: Can COVID teach us how to build a better education system for all children?, 2020-11-06, [url](#) (Hämtad 2021-01-11)

Barn hemmahörande i de befriade områdena är särskilt drabbade. Många tvingades till internflykt i många år, och barnen står idag för närmare hälften av internflyktsbefolkningen (cirka 648 000 i juni 2020).⁴⁴⁰ Barn i internflykt saknar tillgång till utbildning då det råder brist på platser i de redan överbelagda skolorna. Barn till s. k. IS-familjer får inte vistas utanför lägren utan tillstånd. Flertalet saknar dessutom id-handlingar, vilket också hindrar dem från att få tillgång till basala samhällstjänster som t.ex. utbildning.⁴⁴¹ Och för de som återvänt efter IS nederlag är läget prekärt. Återbyggnadsarbetet efter IS härjningar är eftersatt och likaså samhällstjänsterna. Bristande resurser och fattigdom är andra utmaningar som oftast hindrar barn från att fullfölja sin utbildning.⁴⁴² Regeringens beslut att stänga lägren har tvingat tusentals återvändande familjer⁴⁴³ att leva bland spillror, döda kroppar och odetonerade sprängladdningar, utan basala samhällstjänster som vatten och elektricitet, rapporterar *Save the Children*.⁴⁴⁴ Cirka 45 000 barn som bor i läger riskerar ett liv i samhällets skugga eftersom de saknar identitetshandlingar, utan framtida utsikter till vare sig arbete eller giftermål, menar Norwegian Refugee Council i en artikel publicerad i *The New Humanitarian*.⁴⁴⁵

5 Sammanfattande analys

Det allmänna läget i Irak visar på svag återhämtning tre år efter landets seger över IS. De senaste åren vittnar om fortsatta motsättningar, huvudsakligen orsakad av dels interna maktskrider mellan olika koalitioner av politiska aktörer och säkerhetsaktörer, dels den geopolitiska utvecklingen i regionen – som nu omvandlat landet till en stridslinje för globala och regionala aktörer, närmast USA, Iran och Turkiet. Säkerhetsutvecklingen har som konsekvens bredat sig på flera fronter. Från att ha tidigare fokuserat på IS återhämtning efter 2017, har nya interna oroligheter blossat upp: dels våldsamma gatuprotester mot makteliten och den svaga maktapparaten, dels vedergällningsattacker efter mordet på Qassem Soleimani och Abu Mahdi al-Muhandis. Irans proxymiliser lär även framöver manifesteras sitt vredesmod genom nya hämndaktioner mot västerländska mål i landet. Vilket uttryck detta kommer att ta sig beror till stor del på Irans fortsatta agerande i Irak. Men också på Soleimanis och al-Muhandis efterträdare och deras förmåga att hålla samman milisnätverket, bortom rivaliteter och interna konflikter. Oaktat detta, kommer milisernas inflytande och straffrihet utmana premiärminister al-Kadhimi, med risk för nya politiska bakslag inför kommande val i oktober 2021.

Säkerhetsläget efter IS nederlag är fortsatt bräckligt i de befriade områdena. De växande rivaliteterna mellan lokala makteliter och väpnade grupper – statliga, parastatliga och icke-stat-

⁴⁴⁰ Unicef, Iraq 2020 internal displacement crisis humanitarian situation report, 01 April to 30 June 2020, 2020-08-19, s. 2, [url](#) (Hämtad 2021-01-11)

⁴⁴¹ UNAMI, The Right to Education in Iraq, Part One: The legacy of ISIL territorial control on access to education, februari 2020, s. 8, [url](#) (Hämtad 2021-01-11)

⁴⁴² Ibid., s. 8

⁴⁴³ HRW, Iraq: Camp expulsions leave families homeless, vulnerable, 2020-12-02, [url](#) (Hämtad 2021-01-12)

⁴⁴⁴ Save the Children, Iraq: Children forced to live among corpses, unexploded bombs and rubble after camp closures strand thousands, 2020-11-27, [url](#) (Hämtad 2021-01-12)

⁴⁴⁵ New Humanitarian (The), Nowhere to go: Mosuls residents in limbo as camps close, 2020-03-11, [url](#) (Hämtad 2021-01-21)

liga – som söker positionera sig har ruckat den etnisk-religiösa balansen i området. Utvecklingen har således hämmat återvändandet av hundratusentals internflyktingar som tvingats fly undan IS härjningar. Samtidigt som det har ökat IS utrymme att genomföra operationer mot militära och civila mål från de olika kontrollzoner som organisationen besitter i området. En tydlig indikation på detta är IS ökade aktiviteter under 2020. Den våldsamma självmordsattacken i Bagdad i januari i år föranleder närmare bevakning av händelseutvecklingen framöver.

Säkerhetsläget i KRI efter peshmergastyrkornas tillbakadragande från de omstridda områdena 2017 är oroväckande. Utvecklingen ser ut att dels öppna upp för IS aktiviteter längs gränsen till KRI, och dels skapa spänningar mellan KRG och de iranskstödda miliserna som vill dra in kurderna i de regionala konfrontationerna mellan Iran och USA. Turkiets och Irans upptrappade militära operationer i KRI under 2020 lär likaså medföra ytterligare säkerhetskonsekvenser framöver.

Den politiska fragmenteringen och den utbredda korruptionen fortsätter urholka statsapparaternas förmåga att upprätthålla de mest basala samhällsfunktionerna, som i det närmaste stannat av på grund av protesterna och coronapandemin. Regeringens försök att återställa allmänhetens förtroende till det politiska systemet och få bukt med korruptionen, lär inte råda bot på problematiken så länge makteliten fortsätter dra nytta av systemet för att främja sina egna intressen, särskilt inför det stundande valet. Ett fortsatt status quo kommer sannolikt ge upphov till nya protester. Detta kan underminera läget för det politiska etablissemangen – som inte bara riskerar att tappa ytterligare förtroende hos väljarna – utan också hotas av konkurrens från protesterörelsen som söker en politisk plattform för att föra vidare sitt budskap.

Summary

This report examines the security situation in Iraq during 2019 and 2020 and its impact on particular groups. The reports also looks at the various actors and their influence in shaping the country's current and future events.

The general situation shows no signs of tangible recovery following the Iraqi security forces' (ISF) victory over the Islamic State (IS) in 2017. If anything, the situation continues to recede into further instability, brought forward by ongoing internal rivalries between various coalitions of political and armed actors. The regional geopolitical dynamics looks to turning the country into a contentious frontline for various international powerbrokers; USA, Iran and Turkey.

Security incidents have a result exacerbated beyond IS resurgence, which was the country's prime focus in recent years, to encompass multiple fronts, including violent street demonstrations against the weak and corrupt state apparatus, as well as an upsurge of attacks against foreign military presence, predominately the American forces. The attacks carried out by Iran's proxy militias, primarily incorporated within the Popular Mobilization Forces (PMF), culminated following the killing of the Iranian leader of the al-Qudsbrigade, Qasem Soleimani and his Iraqi counterpart, Abu-Hadi al-Muhandis, deputy of the PMF and leader of Kataib Hezbollah militias. The militias growing influence is posing a challenge to the country's prime minister, Mustafa al-Kadhimi, who has to grapple with containing the militias and

their illicit activities, and at the same time deal with prevailing grievances caused by continuous economic stagnation, corruption, as well as the consequences of an ongoing pandemic.

Following a considerable decline in IS attacks in 2018, attacks continued to drop in the beginning of 2019, only to gradually pick up after the second half of 2019 and continue to do so even in 2020. IS operations also appear better coordinated, and with more precision than before.

Growing tensions caused by rival local power elites and a multitude of armed actors, all competing to fill the vacuum after IS's territorial defeat, has had a negative impact on the ethnic demographic balance in the liberated areas. Violations carried out by armed actors, such as the PKK and the Iranian backed PMF, further hamper IDPs from various minority groups looking to return to their areas of origin. The volatile situation has a result allowed IS to spread its insurgent activities undeterred, from the various support zones it has set up along the mountain ranges and desert terrain that make up large areas of the effected provinces of the liberated areas. General tactic trends include attacks on ISF and PMF checkpoints, as well as civilian targets. IS has also stepped up its intimidation tactics which include burning of fields, for the purpose of collecting protection money, and subsequently push civilians out of their places of habitat. Most attacks take place in rural areas. Recent reports suggest attacks taking place in urban areas, such as the attempted suicide attack targeting Kirkuk's intelligence headquarters in April 2020, and the recent suicide attack targeting a marketplace in central Baghdad in January 2021.

Security developments in the liberated area have had a particular impact on returnees and IDPs amongst the minority population who are hesitant to return because of the power dynamics that emerged after 2017. Alleged IS members and their families are particularly targeted, often facing social and security constraints, preventing them from returning to their place of origin.

The situation in the Kurdish region of Iraq has also given rise for security concerns following the withdrawal of the Peshmerga forces from the disputed areas 2017. The security vacuum along the dividing line between the KRI and the federal controlled areas has given IS maneuver to target civilians and Peshmerga postings in the area. The PMU revenge attacks following the killing of Soleimani and al-Muhandis looks to spill over into the KRI, as American facilities operating in the KRI came under attack in 2020. Turkey and Iran have also stepped up their military operations against respective ethnic Kurdish opposition groups – PKK, Komalah, KPDJ and PJAK. Turkish airstrikes against PKK bases along the border areas forced PKK to redeploy its forces further into KRI territory, thereby provoking armed confrontation between Peshmerga forces and the PKK.

The street protests that broke out in 2018 in the southern provinces and Baghdad, against mismanagement of state funds, corruption, and deteriorating living conditions took a violent turn in the end of 2019, leaving nearly 500 dead and thousands injured. Protests subsided as a result of the Corona pandemic and the subsequent shutdown imposed by the government in March 2020. Protests resumed in mid-2020, on a small scale. In January 2021 violent demonstrations broke out in the province of Dhi Qar, resulting in a deadly outcome, further prompting wide spread protests to other provinces in the south.

Protestors and activists were particularly targeted by the turn of events during the demonstrations, as well as journalists.

The humanitarian situation remains cumbersome. The number of persons in need of humanitarian assistance have decreased following the end of the IS-campaign in 2017. However, delays in reconstruction in the liberated areas, lack of community services and endemic corruption continue to impact on the well-being of the civilian population. The outbreak of the Corona pandemic, and plummeting oil prices, looks to exacerbate the situation further, as the country faces a rise in poverty and unemployment, and other social grievances like domestic violence, early marriage and school dropout. Hardest hit are the most vulnerable segments of society, i.e. IDPs, returnees, as well as women and children.

Källförteckning

Al-Arabiya, Iraqi protesters torch Iranian consulate in Najaf for the third time in a week, 2019-12-04, [Iraqi protesters torch Iranian consulate in Najaf for third time in a week | Al Arabiya English](#) (Hämtad 2020-10-19)

Al-Arabiya, Iraq imposes nation-wide lockdown to contain coronavirus, 2020-03-22, [Iraq imposes nation-wide lockdown to contain coronavirus | Al Arabiya English](#) (Hämtad 2021-01-21)

Al-Arabiya, US-led coalition withdraws from Iraqi K1 base where US contractor killed, 2020-05-29, <https://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2020/03/29/US-led-coalition-withdraws-from-Iraqi-K1-base-where-US-contractor-was-killed> (Hämtad 2020-11-02)

Al-Arabiya, Rocket attack targets US base inside Baghdad airport: Correspondent, 2020-08-14, <https://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2020/08/14/Rocket-attack-targets-US-military-base-inside-Baghdad-airport-Correspondent> (Hämtad 2020-10-15)

Aljazeera, Iraq protests: What you should know, 2018-07-18, <https://www.aljazeera.com/features/2018/7/22/iraq-protests-what-you-should-know> (Hämtad 2020-10-12)

Aljazeera, Iraq: Adel Abdul Mahdi named prime minister, 2018-10-03, <https://www.aljazeera.com/news/middleeast/2018/10/iraq-adel-abdul-mahdi-named-prime-minister-181003053509104.html> (Hämtad 2020-06-29)

Aljazeera, Rights groups: Iraq education system on the brink of collapse, 2019-11-02, <https://www.aljazeera.com/news/2019/11/2/rights-group-iraq-education-system-on-brink-of-collapse> (Hämtad 2020-11-18)

Aljazeera, Where did Iran attack US forces in Iraq?, 2020-01-08, <https://www.aljazeera.com/news/2020/1/8/where-did-iran-attack-us-forces-in-iraq> (Hämtad 2020-11-02)

Aljazeera, 'Keep your war away': Iraqi revive protests amid US-Iran tension, 2020-01-11, <https://www.aljazeera.com/news/2020/01/11/keep-your-war-away-iraqis-revive-protests-amid-us-iran-tension/> (Hämtad 2020-10-13)

Aljazeera, Thousands of Iraqi rally to demand withdrawal of US troops, 2020-01-24, <https://www.aljazeera.com/news/2020/1/24/thousands-of-iraqis-rally-to-demand-withdrawal-of-us-troops> (Hämtad 2020-10-13)

Aljazeera, Hundreds gather in Baghdad in new rounds of anti-gov't protests, 2020-05-10, <https://www.aljazeera.com/news/2020/5/10/hundreds-gather-in-baghdad-in-new-round-of-anti-govt-protests> (Hämtad 2020-10-14)

Aljazeera, Iraq denounces 'dangerous' US embassy pullout threat, 2020-09-30, <https://www.aljazeera.com/news/2020/9/30/iraq-hopes-us-reconsiders-embassy-closure-warns-of-danger> (Hämtad 2020-10-15)

Aljazeera, Iraqis demand US troops pull out on Soleimani killing anniversary, 2021-01-03, [Iraqis demand US troops pull out on Soleimani killing anniversary | Soleimani assassination News | Al Jazeera](#) (Hämtad 2021-01-14)

Al-Monitor, Iran wakes up to Salafi recruitment in Kurdish regions, 2017-06-2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/06/iran-tehran-isis-attacks-kurdistan-salafist-recruitment.html> (Hämtad 2020-10-08)

Al-Monitor, IS exploits disputed areas, sets Iraqi fields on fire, 2019-05-29, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/05/iraq-isis-farmers-makhmour.html> (Hämtad 2020-09-23)

Al-Monitor, Basra protests build in Iraq as substandard services persist, 2019-06-29, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/06/iraq-protests-corruption-basra-services.html> (Hämtad 2020-10-19)

Al-Monitor, Iran's influence seen in transfer of Iraqi war hero, 2019-10-04, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/10/iraq-protests-abdul-wahab-al-saadi.html> (Hämtad 2020-07-03)

Al-Monitor, Iraqi parliament takes nonbinding decision to end US troop presence, 2020-01-06, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/01/iraq-iran-us-troops-parliament-pmu.html#ixzz6B1wt755t> (Hämtad 2020-07-06)

Al-Monitor, Did Iran's missiles carry a message for the Kurds?, 2020-01-08, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/01/iraq-iran-us-kurds-erbil-soleimani.html> (Hämtad 2020-10-29)

Al-Monitor, Iraqi PM urges Kurds to help rid Iraq of US troops, 2020-01-15, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/01/iraq-kurdistan-adel-abdul-mahdi-us-troops-isis.html> (Hämtad 2020-07-06)

Al-Monitor, What is in store for Iraq's PMU after the death of top commander?, 2020-01-21, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/01/iraq-iran-pmu-muhandis-sadr.html> (Hämtad 2020-07-09)

Al-Monitor, Qaim residents fearful following conflict between US, Iran-backed militias, 2020-01-27, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/01/iraq-qaim-syria-kataib-hezbollah.html> (Hämtad 2020-11-02)

Al-Monitor, Iraqi protests swell despite clash with Sadrist supporters, 2020-02-03, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/01/iraq-protests-muqtada-sadr.html> (Hämtad 2020-10-13)

Al-Monitor, Who are Sadr's blue hats in Iraq and what side are they on?, 2020-02-13, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/02/muqtada-sadr-iraq-blu-hats.html> (Hämtad 2020-10-14)

Al-Monitor, Islamic State conducts attacks near Iraq's Syrian and Iranian border, 2020-04-28, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/04/iraq-isis-diyala-jelawla-terrorism-security.html> (Hämtad 2020-09-25)

Al-Monitor, Iraqi Intelligence building bombed in Kirkuk, 2020-04-28, https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/04/suicide-bomber-targets-iraqi-intelligence-building-kirkuk.html?utm_campaign=20200429&utm_source=sailthru&utm_medium=email&utm_term=Daily%20Newsletter (Hämtad 2020-09-29)

Al-Monitor, Iraq cuts federal budget from KRG, Kurds defy it as political, 2020-05-05, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/05/iraq-kurdistan-budget-economy.html> (Hämtad 2020-09-04)

Al-Monitor, IS exploits disputed areas, sets Iraqi fields on fire, 2020-05-29, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/05/iraq-isis-farmers-makhmour.html> (Hämtad 2020-10-23)

Al-Monitor, Pro-Iran militias in Iraq wage 'fake news' campaigns against the US, 2020-06-02, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/06/iraq-militias-us-iran-pmu.html> (Hämtad 2020-07-21)

Al-Monitor, US-Iraq Strategic talks launched with increasing national, regional support, 2020-06-11, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/06/iraq-us-strategic-dialogue.html> (Hämtad 2020-07-08)

Al-Monitor, US, Iraq look to continue strategic dialogue in Washington next month, 2020-06-12, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/06/iraq-us-strategic-dialogue-1.html> (Hämtad 2020-07-08)

Al-Monitor, Turkey bombs PKK targets in northern Iraq as government's rating sag, 2020-06-15, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/06/turkey-strikes-pkk-kurdistan-iraq-sinjar-erdogan-hdp-akp.html> (Hämtad 2020-10-27)

Al-Monitor, Iraqi security forces raid militia headquarters, 2020-06-26, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/06/iraq-pmu-militias-iran-kh-aah-nujaba-kadhimi-cts.html> (Hämtad 2020-07-17)

Al-Monitor, Erdogan: Turkey on path to 'unstoppable power' in region, 2020-07-10, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/07/erdogan-turkey-path-unstoppable-power-syria-russia-iran.html#ixzz6SoEd8n85> (Hämtad 2020-10-26)

Al-Monitor, Iraqi Kurds fear Turkey's military campaign aims beyond PKK, 2020-07-20, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/07/turkey-iraq-kurds-fear-pkk-operations-lead-turkish-presence.html> (Hämtad 2020-09-04)

Al-Monitor, Trump, Kadhimi discuss new phase in US-Iraq strategic relationship, 2020-08-21, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/08/iraq-us-kadhimi-iran-trump.html> (Hämtad 2020-09-03)

Al-Monitor, Iraq TV station attacked by mob charged with insulting Shiite Muslims, 2020-09-03, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/09/iraq-tv-station-attacked-fire-dijlah-music-ashura-shiite.html> (Hämtad 2020-10-20)

Al-Monitor, More than 2,000 US troops to leave Iraq in September, CENTCOM says, 2020-09-09, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/09/us-troops-iraq-withdraw-isis.html> (Hämtad 2020-09-30)

Al-Monitor, Iraq, counter –IS coalition kill, capture Islamic state figure, 2020-09-15, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/09/iraq-isis-financier-terrorist-anbar.html> (Hämtad 2020-09-17)

Al-Monitor, Following US warning, Iraq steps on outlawed militias, 2020-09-28 <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/09/iraq-iran-us-pmu-security.html> (Hämtad 2020-09-30)

Al-Monitor, Kidnapping continue in Iraq's disputed areas, 2020-09-30, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/09/iraq-kurdistan-border-security.html> (Hämtad 2020-10-29)

Al-Monitor, Iraqi protests hit one year mark, 2020-10-01, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/10/iraq-protests-october.html> (Hämtad 2020-10-14)

Al-Monitor, Suicide rate among youth on the rise in Iraq, 2020-10-06, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/10/iraq-suicide-politics-society.html> (Hämtad 2020-11-19)

Al-Monitor, Turkey targets Yazidi militia in Iraq over PKK links, 2020-10-07, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/10/sinjar-resistance-units-ybs-iraq-yazidis-pkk-turkey.html> (Hämtad 2020-11-05)

Al-Monitor, Baghdad, Erbil reach security, administrative agreement on Sinjar district, 2020-10-13, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/10/iraq-erbil-kurdistan-krb-baghdad-sinjar-nineveh-yazidis.html> (Hämtad 2020-10-29)

Al-Monitor, Kurdish news outlet linked to opposition party remains closed in Iraq, 2020-10-14, [Kurdish news outlet linked to opposition party remains closed in Iraq - Al-Monitor: the Pulse of the Middle East \(al-monitor.com\)](https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/10/kurdish-news-outlet-linked-to-opposition-party-remains-closed-in-iraq.html) (Hämtad 2020-12-28)

Al-Monitor, Iraqi militias defy government, expand networks and pressure, 2020-10-19, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/10/iraq-us-militias-kurdistan.html> (Hämtad 2020-10-20)

Al-Monitor, Killing of Sunni youths prompts calls for end of impunity in Iraq, 2020-10-19, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/10/iraq-salahuddin-sunni-pmu.html> (Hämtad 2020-11-09)

Al-Monitor, Sunni agreement to expel Popular Mobilization Units from liberated Iraqi cities, 2020-10-20, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/10/iraq-sunni-pmu.html> (Hämtad 2020-11-09)

Al-Monitor, Yazidis react to Sinjar accord amid growing KRG-PKK tensions in Iraq, 2020-10-28, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/10/iraq-yazidis-sinjar-kurdistan-pmu.html> (Hämtad 2020-11-04)

Al-Monitor, Islamic state resurfaces with attacks in Iraq's Diyala province, 2020-11-04, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/11/iraq-diyala-terrorism-isis-sectarianism.html> (Hämtad 2020-11-09)

Al-Monitor, Drug smuggling, abuse on the rise in Iraq, 2020-11-05, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/11/iraq-security-drug-crystal-iran.html> (Hämtad 2020-11-20)

Al-Monitor, Suspected Islamic State gunmen kill 11 at military post outside Baghdad, 2020-11-09, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/11/iraq-isis-baghdad-attack-hashd.html> (Hämtad 2020-11-12)

Al-Monitor, Iraqi KRG checkpoints part of crackdown on PKK, 2020-11-16, [Iraqi KRG checkpoints part of crackdown on PKK - Al-Monitor: the Pulse of the Middle East \(al-monitor.com\)](#) (Hämtad 2021-01-15)

Al-Monitor, Islamic State increases attacks in Iraq's Sunni areas, 2020-12-02, [Islamic State increases attacks in Iraq's Sunni areas - Al-Monitor: the Pulse of the Middle East \(al-monitor.com\)](#) (Hämtad 2021-01-13)

Al-Monitor, Activists fear Iraqi cybercrime law could limit press freedom, 2020-12-03, [Activists fear Iraqi cybercrime law could limit press freedoms - Al-Monitor: the Pulse of the Middle East \(al-monitor.com\)](#) (Hämtad 2020-12-28)

Al-Monitor, Shiite factions close to Sistani move to separate from Iran-Backed militias, 2020-12-06, [Shiite factions close to Sistani move to separate from Iran-backed militias - Al-Monitor: the Pulse of the Middle East \(al-monitor.com\)](#) (Hämtad 2021-01-13)

Al-Sumaria, الديوانية تعلن تعطيل الدوام الرسمي ليوم غداً الأحد واستمرار حظر التجوال , 2019-10-26, <https://www.alsumaria.tv/news/%D8%B3%D9%8A%D8%A7%D8%B3%D8%A9/322939/alsumaria-news> (Hämtad 2020-10-19)

Al-Tamimi & CO, Security concerns in Iraq increase media regulation, [odaterad], [Security Concerns in Iraq Increase Media Regulation | Al Tamimi & Company](#) (Hämtad 2020-12-21)

Amnesty International (AI), Marked for life: Displaced Iraqis in cycle of abuse and stigmatization, november 2020, [Iraq: Marked for life: Displaced Iraqis in cycle of abuse and stigmatization \(amnesty.org\)](#) (Hämtad 2020-12-10)

Anatolia Agency (AA), Turkey launches operation Claw-Tiger in northern Iraq, 2020-06-17, <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/turkey-launches-operation-claw-tiger-in-northern-iraq/1879479> (Hämtad 2020-11-09)

Arab News, Gunmen kill 2 journalists covering Iraq protests, 2020-01-11, [Gunmen kill 2 journalists covering Iraq protests \(arabnews.com\)](#) (Hämtad 2020-12-23)

Arab News, Displaced Yazidis head back to Sinjar as lockdown bites, 2020-07-07, [Displaced Yazidis head back to Sinjar as lockdown bites \(arabnews.com\)](#) (Hämtad 2021-01-04)

Arab News, Iraq fumes against Turkey over deadly drone strike, 2020-08-13, <https://www.arabnews.com/node/1718036/middle-east> (Hämtad 2020-10-28)

Arab Reform Initiative, Eliminating the Protestors? The Motives and Circumstances of Basra Assassinations, 2020-09-11, [Eliminating the Protestors? The Motives and Circumstances of Basra Assassinations \(arab-reform.net\)](#) (Hämtad 2020-11-26)

Arab Weekly (The), Covid-19 empties Iraq's protest squares as government imposes lockdown, travel bans, 2020-03-29, <https://the arabweekly.com/covid-19-empties-iraqs-protest-squares-government-imposes-lockdown-travel-bans> (Hämtad 2020-10-14)

Arab Weekly (The), Khadhimi loses first round of showdown with Iran-backed militias, 2020-07-02, <https://the arabweekly.com/kadhimi-loses-first-round-showdown-iran-backed-militias> (Hämtad 2020-07-20)

Arab Weekly (The), Militias wary of anti-smuggling drive by Iraqi army, Peshmerga. 2020-07-14, <https://the arabweekly.com/militias-wary-anti-smuggling-drive-iraqi-army-peshmerga> (Hämtad 2020-07-21)

Arab Weekly (The), 'Strategic dialogue', to bring Kadhim, Trump together later this month, 2020-08-08, <https://the arabweekly.com/strategic-dialogue-bring-kadhim-trump-together-later-month> (Hämtad 2020-09-03)

Arab Weekly (The), Feeling alienated, Iraqi Christians tempted to emigrate, 2020-11-23, [Feeling alienated, Iraqi Christians tempted to emigrate | | AW \(the arabweekly.com\)](https://the arabweekly.com/feeling-alienated-iraqi-christians-tempted-to-emigrate) (Hämtad 2020-12-30)

Arab Weekly (The), Death sparks new protests in Nasiriyah, 2021-01-14, [Deaths spark new protests in Nasiriyah | Azhar Al-Rubaie | AW \(the arabweekly.com\)](https://the arabweekly.com/deaths-spark-new-protests-in-nasiriyah) (Hämtad 2021-01-14)

Associated Press (AP), Masked gunmen attack protester in Iraq holy city; 18 killed, 2019-10-29, <https://apnews.com/article/5ddc471b6b6e4051aa5188cfbe526768> (Hämtad 2020-10-19)

Associated Press (AP), Anti-government protests cripple major Iraqi port, 2019-11-18, <https://apnews.com/article/1f77f93a74e341449c197e344d6b5163> (Hämtad 2020-10-21)

Associated Press (AP), Rights groups sound alarms on the jump in Iraqi activist killings, 2020-08-20, <https://apnews.com/article/08d186cb72002f6fbc9c7df989d147c3> (Hämtad 2020-10-19)

Associated Press (AP), UN: Over 10,000 Islamic State fighters active in Iraq, Syria, 2020-08-25, <https://apnews.com/article/2c8b169591a6b21e73dc253d997f038e> (Hämtad 2020-10-02)

Atlantic (The), ISIS never went away in Iraq, 2018-08-31, <https://www.theatlantic.com/international/archive/2018/08/iraq-isis/569047/> (Hämtad 2020-09-19)

Atlantic (The), The world paid attention to the wrong Iraqi protests, 2020-01-07, <https://www.theatlantic.com/ideas/archive/2020/01/iraqs-real-protesters-are-caught-in-the-middle/604537/> (Hämtad 2020-10-13)

Atlantic (The), The inconvenient truth about ISIS, 2020-02-12, <https://www.theatlantic.com/politics/archive/2020/02/kurdish-leader-isis-conflict-iraq-iran/606502/> (Hämtad 2020-09-17)

Atlantic Council, Consequences of Iraq's vote to end coalition troop presence, 2020-01-16, <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/consequences-of-iraqs-vote-to-end-coalition-troop-presence/> (Hämtad 2020-07-06)

Atlantic Council, Why Arab Sunnis are disengaged from Iraq's protests, 2020-02-07, <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/why-arab-sunnis-are-disengaged-from-iraqs-protests/> (Hämtad 2020-09-22)

Atlantic Council, Challenges for Iraq's new government under Mustafa al-Kadhimi, 2020-04-22, <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/challenges-for-iraqs-new-government-under-mustafa-al-kadhimi/> (Hämtad 2020-07-22)

Atlantic Council, Iraq's government needs more female voices to fight the pandemic, 2020-08-17, [Iraq's government needs more female voices to fight the pandemic - Atlantic Council](https://atlanticcouncil.org/blogs/menasource/iraqs-government-needs-more-female-voices-to-fight-the-pandemic) (Hämtad 2021-01-08)

Atlantic Council (The), How attacks on US forces in Iraq became the new normal, 2020-08-28, <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/how-attacks-on-us-forces-in-iraq-became-a-new-normal/> (Hämtad 2020-10-26)

- BBC News, ISIS declare 'Islamic State' in Iraq and Syria, 2014-06-20, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-28082962> (Hämtad 2020-09-09)
- BBC News, Tikrit: Iraq's city of palaces, 2015-03-13, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-31850648> (Hämtad 2020-10-05)
- BBC, IS Yazidi attacks may be genocide, says UN, 2015-03-19, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-31962755> (Hämtad 2020-11-05)
- BBC News, Iraq forces retake town of Hawija, 2017-10-05, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-41509085> (Hämtad 2020-09-28)
- BBC News, Iraq Kurds: Army claims full control of Kirkuk province, 2017-10-20, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-41693143> (Hämtad 2020-09-28)
- BBC News, Abu Bakr al-Baghdadi: IS leader 'dead after US raid' in Syria, 2019-10-28, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-50200339> (Hämtad 2020-09-17)
- BBC News, Iraq protests: Capital Baghdad blocked as unrest escalates, 2019-11-03, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-50280498> (Hämtad 2020-10-12)
- BBC News, The Iraq protests explained in 100 and 500 words, 2019-12-02, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-505a95212> (Hämtad 2020-07-01)
- BBC News, Iraq protests: Gunmen kill at least 20 people in Baghdad, 2019-12-07, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-50698924> (Hämtad 2020-10-13)
- BBC News, ISIS I Iraq: Militants 'getting stronger again', 2019-12-23, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-50850325> (Hämtad 2020-09-18)
- BBC News, Qasem Soleimani: Iraqi MPs back call to expel US troops, 2020-01-05, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-50998065> (Hämtad 2020-07-06)
- BBC News, Rockets hit US embassy in Baghdad amid protests, 2020-01-27, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-51259295> (Hämtad 2020-10-15)
- BBC News, New Iraq prime minister after five months deadlock, 2020-05-07, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-52571220> (Hämtad 2020-07-02)
- BBC News, Hisham al-Hashimi: Leading security expert shot dead in Baghdad, 2020-07-07, [Hisham al-Hashimi: Leading Iraqi security expert shot dead in Baghdad - BBC News](https://www.bbc.com/news/world-middle-east-52571220) (Hämtad 2021-01-25)
- BBC News, Iraq civilians killed in rocket attack near Baghdad airport, 2020-09-28, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-54333250> (Hämtad 2020-10-15)
- BBC News, Iraq camp closure could leave 100,000 displaced people homeless', 2020-11-09, [Iraq camp closures 'could leave 100,000 displaced people homeless' - BBC News](https://www.bbc.com/news/world-middle-east-54333250) (Hämtad 2020-12-09)
- BBC News, Iraq bombing: IS says it was behind deadly suicide attacks in Baghdad, 2021-01-21, [Iraq bombing: IS says it was behind deadly suicide attacks in Baghdad - BBC News](https://www.bbc.com/news/world-middle-east-54333250) (Hämtad 2021-01-25)

Brookings Institute (The), What will happen to Iraqi Shiite militias after one key leader's death?, 2020-03-03, <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2020/03/03/what-will-happen-to-iraqi-shiite-militias-after-one-key-leaders-death/> (Hämtad 2020-07-09)

Carnegie Middle East Center, The transformation of the Iraqi-Syrian border: From a national to a regional frontier, 2020-03-31, <https://carnegie-mec.org/2020/03/31/transformation-of-iraqi-syrian-border-from-national-to-regional-frontier-pub-81396> (Hämtad 2020-09-21)

Civilians in Conflict, Caught in the middle, oktober 2020, [CIVIC_Sinjar_Report_Draft3.pdf](https://civiliansinconflict.org/CIVIC_Sinjar_Report_Draft3.pdf) (civiliansinconflict.org) (Hämtad 2021-01-14)

Committee to Protect Journalists (CPJ), 190 journalists killed in Iraq, [odaterad], [Explore CPJ's database of attacks on the press](https://www.cpj.org/en/press-releases/190-journalists-killed-in-iraq) (Hämtad 2020-12-21)

Daily Sabah, 3 western targets in Iraq attacked in 24 hours, 2020-09-15, <https://www.dailysabah.com/world/mid-east/3-western-targets-in-iraq-attacked-in-24-hours> (Hämtad 2020-10-15)

Daily Sabah, 2 rocket attacks target civilian areas in Baghdad, 2020-10-05, <https://www.dailysabah.com/world/mid-east/2-rocket-attacks-target-civilian-areas-in-baghdad> (Hämtad 2020-10-16)

Danish Immigration Service/Landinfo, Iraq: Security situation and the situation for internally displaced persons (IDPs) in the disputed areas, incl. possibility to enter the Kurdistan Region of Iraq, 2018-11-08, [file:///C:/Users/NCSNAG/Downloads/iraq_report_security_IDPs_and_access_nov2018%20\(1\).pdf](https://landinfo.dk/media/45846/iraq_report_security_IDPs_and_access_nov2018%20(1).pdf) (Hämtad 2020-10-05)

Deutsche Welle (DW), Kurdish independence referendum: Iraq court rejects results, 2017-11-06, <https://www.dw.com/en/kurdish-independence-referendum-iraq-court-rejects-result/a-41256723> (Hämtad 2020-07-24)

Deutsche Welle (DW), Iraq: Rockets target US-led coalition base in Erbil airport, 2020-10-01, <https://www.dw.com/en/iraq-rockets-target-us-led-coalition-base-in-erbil-airport/a-55113186> (Hämtad 2020-10-29)

Deutsche Welle (DW), Do violent protest in northern Iraq signal a 'Kurdish Spring'?, 2020-12-11, [Do the violent protests in northern Iraq signal a 'Kurdish Spring'? | Middle East | News and analysis of events in the Arab world | DW | 11.12.2020](https://www.dw.com/en/do-the-violent-protests-in-northern-iraq-signal-a-kurdish-spring/a-55113186) (Hämtad 2021-01-19)

Deutsche Welle (DW), Rocket hits near US Embassy in Iraq of Soleimani, 2020-12-20, [Rockets hit near US Embassy in Iraq ahead of Soleimani anniversary | News | DW | 20.12.2020](https://www.dw.com/en/rocket-hits-near-us-embassy-in-iraq-ahead-of-soleimani-anniversary/a-55113186) (Hämtad 2021-01-14)

Diyaruna, Iraq launches 3rd phase of 'Heroes of Iraq' campaign, 2020-06-23, https://diyaruna.com/en_GB/articles/cnmi_di/features/2020/06/23/feature-02 (Hämtad 2020-09-21)

EASO, Country of Origin Information Report, Iraq: Security Situation, mars 2019, https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Iraq_security_situation.pdf (Hämtad 2020-09-07)

EASO Analysis based on publicly available ACLED data. ALECD, Curated Data Files, Middle East, 2020-08-01, <https://acleddata.com/download/2915/> (Hämtad 2020-10-21)

EASO, Iraq: Key Socio-economic indicators, september 2020, [2019_Template_EASO_COI_report \(europa.eu\)](https://easo.europa.eu/easo-coi-reports/iraq-key-socio-economic-indicators-september-2020) (Hämtad 2021-01-25)

EASO, Iraq: The Protest movement and treatment of protesters and activists, oktober 2020, https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/publications/10_2020_EASO_COI_Report_Iraq_The_protest_movement_and_treatment_of_protesters.pdf (Hämtad 2020-10-21)

EASO, Iraq: Security Situation, oktober 2020, [2020_Template_EASO_COI_report \(europa.eu\)](#) (Hämtad 2021-03-01)

EASO, COI Query: Iraq: Ethnoreligious minorities and stateless persons (January 2019-August 2020), 2020-10-02, [201217902 \(6\).pdf](#) (Hämtad 2021-01-05)

Emirates Policy Center (EPC), Ongoing displacement crisis in Iraq: Causes and government efforts, 2020-08-25, [Ongoing Displacement Crisis in Iraq: Causes and Government Efforts | Emirates Policy Center \(epc.ae\)](#) (Hämtad 2021-01-04)

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), Iraq security and Humanitarian Monitor (ISHM): ISHM: September 26-October 3, 2019, 2019-10-03, <https://enablingpeace.org/ishm224/> (Hämtad 2020-10-05)

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), Iraq security and Humanitarian Monitor (ISHM): ISHM: December 19, 2019- January 2, 2020, 2020-01-02, <https://enablingpeace.org/ishm235/> (Hämtad 2020-10-05)

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), Iraq security and Humanitarian Monitor (ISHM): ISHM: January 30-February 6, 2020, 2020-02-06, <https://enablingpeace.org/ishm240/> (Hämtad 2020-09-25)

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), Iraq security and Humanitarian Monitor (ISHM): ISHM: April 30- May 7, 2020, 2020-05-07, <https://enablingpeace.org/ishm253/#Headline3> (Hämtad 2020-10-07)

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), Iraq security and Humanitarian Monitor (ISHM): ISHM: October 1-October 8, 2020, 2020-10-08, <https://enablingpeace.org/ishm275/#Headline2> (Hämtad 2020-10-14)

Fikra Forum, Washington Institution for Near East Policy (The) (TWI), The price of corruption in Iraq, 2020-11-10, <https://www.washingtoninstitute.org/fikraforum/view/the-price-of-corruption-in-iraq-kadhimi-faces-the-challenge-of-systemic-ref> (Hämtad 2020-11-17)

Financial Times (The), Iraq announces curfew in Baghdad as protests escalate, 2019-10-03, <https://www.ft.com/content/6922ff3a-e5b9-11e9-b112-9624ec9edc59> (Hämtad 2020-10-12)

Flood, D., Combating Terrorism Center at West Point (CTC), From Caliphates to Caves: The Islamic State's Asymmetric War in Northern Iraq, september 2018, vol. 11, nr 8, <https://ctc.usma.edu/wp-content/uploads/2018/09/CTC-SENTINEL-092018.pdf> (Hämtad 2020-09-23)

Freedom House, Freedom in the world 2020: Iraq, februari 2020, [Iraq | Freedom House](#) (Hämtad 2020-12-10)

Georgetown University, Georgetown Journal of International Affairs (GJIA), Iraq's power sector: Problems and prospects, 2020-01-13, <https://gjia.georgetown.edu/2020/01/13/iraqs-power-sector-problems-and-prospects/> (Hämtad 2020-11-19)

Global Public Policy Institute (GPPI), Iraq after ISIL: Tikrit and Surrounding Areas, 2017-08-29, <https://www.gppi.net/2017/08/29/iraq-after-isil-tikrit-and-surrounding-areas> (Hämtad 2020.10-05)

Global Public Policy Institute (GPPI), Iraq after ISIL: Kirkuk, 2017-08-30, <https://www.gppi.net/2017/08/30/iraq-after-isil-kirkuk> (Hämtad 2020-09-28)

Global Public Policy Institute (GPPI), Iraq after ISIL, mars 2018, https://www.gppi.net/media/Gaston_Derzsi-Horvath_Iraq_After_ISIL_180830_132652.pdf (Hämtad 2020-10-22)

Guardian (The), Protestors burn down Iranian consulate in southern Iraq, 2019-11-27, <https://www.theguardian.com/world/2019/nov/27/protesters-burn-down-iranian-consulate-in-southern-iraq> (Hämtad 2020-10-19)

<https://www.theguardian.com/world/2020/jan/03/baghdad-airport-iraq-attack-deaths-iran-us-tensions> (Hämtad 2020-07-03)

Guardian (The), After Isis, Yazidi women forced to leave their children behind, 2020-10-16, [After Isis, Yazidi women forced to leave their children behind | Islamic State | The Guardian](https://www.theguardian.com/world/2020/oct/16/after-isis-yazidi-women-forced-to-leave-their-children-behind) (Hämtad 2021-01-04)

Guardian (The), Killing of Islamic State expert in Baghdad marks a critical moment, [odaterad], [Killing of Islamic State expert in Baghdad marks critical moment for Iraq | Iraq | The Guardian](https://www.theguardian.com/world/2021/jan/25/killing-of-islamic-state-expert-in-baghdad-marks-critical-moment-for-iraq), (Hämtad 2021-01-25)

Human Rights Watch (HRW), Iraq: School doors barred to many children, 2019-08-28, <https://www.hrw.org/news/2019/08/28/iraq-school-doors-barred-many-children> (Hämtad 2020-11-18)

Human Rights Watch (HRW), Iraq: Lethal force used against protesters, 2019-10-11, <https://www.hrw.org/news/2019/10/10/iraq-lethal-force-used-against-protesters> (Hämtad 2020-06-30)

Human Rights Watch (HRW), Iraq: Arrests for voicing protest solidarity, 2019-11-04, <https://www.hrw.org/news/2019/11/04/iraq-arrests-voicing-protest-solidarity> (Hämtad 2020-09-22)

Human Rights Watch (HRW), "We might call you in at any time": Free speech under threat in Iraq, juni 2020, [iraq0520_reportcover_8.5x11 \(hrw.org\)](https://www.hrw.org/report/2020/06/01/we-might-call-you-in-at-any-time-free-speech-under-threat-in-iraq) (Hämtad 2020-12-11)

Human Rights Watch (HRW), Iraq: Basra Political Group Targeted, 2020-08-26, [Iraq: Basra Political Group Targeted | Human Rights Watch \(hrw.org\)](https://www.hrw.org/news/2020/08/26/iraq-basra-political-group-targeted) (Hämtad 2020-11-27)

Human Rights Watch (HRW), When will Iraq start protecting journalists?, 2020-10-20, [When Will Iraq Start Protecting Journalists? | Human Rights Watch \(hrw.org\)](https://www.hrw.org/news/2020/10/20/when-will-iraq-start-protecting-journalists) (Hämtad 2020-12-28)

Human Rights Watch (HRW), Iraq: Scrap bill to restrict free speech, 2020-11-25, [Iraq: Scrap Bill to Restrict Free Speech | Human Rights Watch \(hrw.org\)](https://www.hrw.org/news/2020/11/25/iraq-scrap-bill-to-restrict-free-speech) (Hämtad 2020-12-28)

Human Rights Watch (HRW), Iraq: Camp expulsions leave families homeless, vulnerable, 2020-12-02, [Iraq: Camp Expulsions Leave Families Homeless, Vulnerable | Human Rights Watch \(hrw.org\)](https://www.hrw.org/news/2020/12/02/iraq-camp-expulsions-leave-families-homeless-vulnerable) (Hämtad 2021-01-12)

Infomigrants, 6 years after genocide, German development minister urges to continue protection of Yazidis, 2020-08-03, [6 years after genocide, German development minister urges to continue protection of Yazidis - InfoMigrants](https://www.infomigrants.net/en/post/12345) (Hämtad 2020-12-30)

Information Management and Mine Action Programs (iMMAP), iMMAP-Humanitarian Access Response. Weekly Explosive Hazard Incidents Flash News (18 -24 June 2020), [odaterad],

https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/weekly_explosive_incidents_flash_news_18-24_jun_2020.pdf (Hämtad 2020-10-07)

Information Management and Mine Action Programs (iMMAP), iMMAP-Humanitarian Access Response. Weekly Explosive Hazard Incidents Flash News (24-30 September 2020), [odaterad], https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/weekly_explosive_incidents_flash_news_sep_24_-_30_2020.pdf (Hämtad 2020-10-07)

Inside Arabia, Murder of analyst Hisham al-Hashimi spotlights fractured Iraqi politics, 2020-07-16, [Murder of Analyst Hisham al-Hashimi Spotlights Fractured Iraqi Politics \(insidearabia.com\)](https://insidearabia.com) (Hämtad 2021-01-25)

Institute on Statelessness and Inclusion, Stateless Journeys: Country Position Paper: Statelessness in Iraq, november 2019, [StatelessJourneys-Iraq-final.pdf \(ecoi.net\)](https://ecoi.net) (Hämtad 2021-01-05)

Institute for the Study of War (ISW), Tigris River Valley, [odaterad], <http://www.understandingwar.org/region/tigris-river-valley-%D9%88%D8%A7%D8%AF%D9%8A-%D9%86%D9%87%D8%B1-%D8%AF%D8%AC%D9%84%D8%A9> (Hämtad 2020-10-02)

Institute for the Study of War (ISW), Baghdad Belts, [odaterad], <http://www.understandingwar.org/region/baghdad-belts> (Hämtad 2020-10-08)

Institute for the Study of War (ISW), ISIS Second Comeback, juni 2019, <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/ISW%20Report%20-%20ISIS%27s%20Second%20Comeback%20-%20June%202019.pdf> (Hämtad 2020-09-10)

Institute for the Study of War (ISW), Iran's proxies accelerate Soleimani's campaign to compel US withdrawal from Iraq, 2020-04-02, <http://www.understandingwar.org/backgrounder/irans-proxies-accelerate-soleimanis-campaign-compel-us-withdrawal-iraq> (Hämtad 2020-07-10)

Institute for the Study of War, Iraq Situation Report: May 20-26, 2020 , <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Iraq%20Situation%20Report%20May%2020-26%202020.pdf> (Hämtad 2020-09-28)

International Crisis Group (ICG), Winning the Post-ISIS Battle for Iraq in Sinjar, 2018-02-20, https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/183-winning-the-post-isis-battle-for-iraq-in-sinjar_0.pdf (Hämtad 2020-11-04)

International Crisis Group (ICG), Reviving UN Mediation on Iraq's Disputed Internal Boundaries, 2018-12-14, <https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/194-reviving-un-mediation-on-iraq-s-disputed-internal-boundaries.pdf> (Hämtad 2020-09-28)

International Crisis Group (ICG), Averting an ISIS Resurgence in Iraq and Syria, 2019-10-11, <https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/207-averting-an-isis-resurgence.pdf> (Hämtad 2020-10-12)

International Crisis Group (ICG), When Measuring ISIS's "Resurgence" Use the Right Standard, 2020-05-13, <https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/13-may-isis-2.pdf> (Hämtad 2020-10-23)

International Crisis Group (ICG), Iraq: Fixing Security in Kirkuk, 2020-06-15, <https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/215-iraq-fixing-security-in-kirkuk.pdf> (Hämtad 2020-09-29)

International Crisis Group (ICG), Exiles in their own country: Dealing with displacement in post-ISIS Iraq, 2020-10-19, [Exiles in Their Own Country: Dealing with Displacement in Post-ISIS Iraq \(reliefweb.int\)](https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/3082423649CF709EC125746E0031076F-Full_Report.pdf) (Hämtad 2020-12-08)

International Organization for Migration (IOM), Kirkuk, Ninewa & Salah al-Din, Governorate Profile, juni 2008, https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/3082423649CF709EC125746E0031076F-Full_Report.pdf (Hämtad 2020-10-05)

International Organization for Migration (IOM), Return Index Thematic Series Briefing #2: The Growing Role of Reconciliation in Return Movements: Snapshots from return index, november 2019, [20203145217451_iom_returnindex_thematic_seriesNov2019.pdf](https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/20203145217451_iom_returnindex_thematic_seriesNov2019.pdf) (Hämtad 2020-12-07)

International Organization for Migration (IOM), Return Index Thematic Series Briefing #3: Re-Displaced: An exploration of re-displacement after attempted return in Iraq, februari 2020, [20203143631558_iom_returnindex_thematic_seriesFeb2020.pdf](https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/20203143631558_iom_returnindex_thematic_seriesFeb2020.pdf) (Hämtad 2020-12-07)

International Organization for Migration (IOM), Displacement Tracking Matrix (DTM): Iraq master list report 116, May-June 2020, 2020-07-23, [2020721134581_DTM_116_Report_May_June_2020.pdf](https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/2020721134581_DTM_116_Report_May_June_2020.pdf) (iom.int) (Hämtad 2020-11-27)

International Organization for Migration (IOM), Iraq Crisis Response Plan 2020, 2020-11-06, [Iraq Crisis Response Plan 2020 \(reliefweb.int\)](https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Iraq_Crisis_Response_Plan_2020.pdf) (Hämtad 2020-12-01)

International Organization for Migration (IOM), Displacement Tracking Matrix (DTM): Displacement overview, 2020-12-31, [Dashboard - IRAQ DTM \(iom.int\)](https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Dashboard_-_IRAQ_DTM.pdf) (Hämtad 2021-01-20)

International Rescue Committee, Iraq: Amid a recent rise in reported domestic violence case, IRC warns of a shadow pandemic spreading across the country, 2020-12-20, [Iraq: Amid a recent rise in reported domestic violence cases, IRC warns of a shadow pandemic spreading across the country | International Rescue Committee \(IRC\)](https://www.rescue.org/story/2020/12/20/iraq-amid-a-recent-rise-in-reported-domestic-violence-cases-irc-warns-of-a-shadow-pandemic-spreading-across-the-country) (Hämtad 2021-01-08)

Iraqi News, Islamic State kills two Iraqis, kidnaps another in Iraq's Anbar, 2019-01-28, <https://www.iraqinews.com/iraq-war/islamic-state-kills-two-iraqis-kidnaps-another-in-iraqs-anbar/> (Hämtad 2020-09-17)

Iraqi News, 3 people dead and 4 wounded in armed attack in Iraq's Salah al-Din, 2019-05-08, <https://www.iraqinews.com/iraq-war/3-people-dead-4-wounded-in-armed-attack-in-iraqs-salahuddin/> (Hämtad 2020-10-07)

Iraqi News, Five more Iraqi killed as deadly protests continue in Dhi Qar, 2019-10-05, <https://www.iraqinews.com/iraq-war/five-more-iraqis-killed-as-deadly-protests-continue-in-dhi-qar/> (Hämtad 2020-10-19)

Iraqi News, Bomb explosion kills Iraqi major in Mosul city, 2020-09-22, <https://www.iraqinews.com/iraq-war/bomb-explosion-kills-iraqi-major-in-mosul-city/> (Hämtad 2020-10-22)

Iraqi News Agency (INA), Iraqi heroes operation launches in Anba province, 2020-02-18, <https://www.ina.iq/eng/7547/iraqi-heroes-operation-launched-in-anbar-province> (Hämtad 2020-09-21)

Iraqi News Agency (INA), استشهاد و إصابة سبعة اشخاص بتعرض ارهابي ببغداد, 2020-11-09, [url](#) (Hämtad 2020-11-12)

Iraqi Presidency, نص مشروع قانون مناهضة العنف الأسري الذي أرسلته رئاسة الجمهورية الى مجلس النواب, 2019-09-16, [نص مشروع قانون مناهضة العنف الأسري الذي أرسلته رئاسة الجمهورية الى مجلس النواب \(presidency.iq\)](https://presidency.iq/) (Hämtad 2021-01-07)

Jamestown Foundation, Terrorism Monitor: How will Kadhimi confront Kataib Hezbollah?, 2020-07-15, <https://jamestown.org/program/how-will-khadimi-confront-kataib-hezbollah/> (Hämtad 2020-07-20)

Just Security, Ignoring Iraq's most vulnerable displaced families undermines US stabilization agenda in Iraq, 2020-08-18, [Ignoring Iraq's Most Vulnerable Displaced Families Undermines US Stabilization Agenda in Iraq \(justsecurity.org\)](https://justsecurity.org/) (Hämtad 2020-12-08)

Knights, M., Combating Terrorism Center at West Point (CTC), ISIL's Stand in the Ramadi-Fallujah Corridor, vol. 7, nr 5, maj 2014, <https://ctc.usma.edu/wp-content/uploads/2014/05/CTCSentinel-Vol7Iss5.pdf> (Hämtad 2020-09-09)

Knights, M., Combating Terrorism Center at West Point (CTC), The Islamic State Inside Iraq: Losing Power or preserving Strength, vol. 11, nr 11, december 2018, <https://ctc.usma.edu/wp-content/uploads/2018/12/CTC-SENTINEL-122018.pdf> (Hämtad 2020-09-28)

Knights, M., Almeida, A., Combating Terrorism Center at West Point (CTC), Remaining and Expanding: The Recovery of Islamic State Operations in Iraq in 2019-2020, vol. 13, nr 5, maj 2020, <https://ctc.usma.edu/remaining-and-expanding-the-recovery-of-islamic-state-operations-in-iraq-in-2019-2020/> (Hämtad 2020-09-10)

Kurdistan 24, ISIS kidnaps 7 civilians at fake checkpoints in Kurdistan's Garbiyan region, 2020-01-31, <https://www.kurdistan24.net/en/news/c892a042-13a6-4ec3-ac52-85167309d41b> (Hämtad 2020-10-26)

Kurdistan 24, ISIS attacks villages in Iraq's disputed Khanaqin, kills 2 civilians, 2020-02-07, <https://www.kurdistan24.net/en/news/4d694012-e50d-424b-943a-9cabf95da193> (Hämtad 2020-09-25)

Kurdistan 24, Video: Freed on \$70K ransom, Kurdish brothers kidnapped by ISIS reunite with family, 2020-02-16, <https://www.kurdistan24.net/en/news/a5ef475e-d3f7-4269-9f3e-87cc3340a07a> (Hämtad 2020-10-26)

Kurdistan 24, ISIS claims suicide attack targeting Kirkuk's intelligence headquarters, 2020-04-28, <https://www.kurdistan24.net/en/news/21e1f76f-f65c-4896-b03d-5278302d97df> (Hämtad 2020-09-29)

Kurdistan Regional Government, Dashboard Coronavirus (Covid-19), [odaterad], [COVID-19: Dashboard - GOV.KRD](https://gov.krd/covid19/) (Hämtad 2021-01-25)

Lifos, Palestinians in Iraq, 2014-03-07, [140307500\(1\).pdf](https://lifos.se/140307500(1).pdf) (Hämtad 2021-01-05)

Lifos, Temarapport: Irak-Säkerhetsläget från slutet av 2014 till början av 2016, 2016-03-15, [file:///C:/Users/NCSNAG/Downloads/160707601%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/NCSNAG/Downloads/160707601%20(2).pdf) (Hämtad 2020-10-08)

Lifos, Irak: Internflyktingar, återvändare och rörelsefrihet, 2019-09-10, [19092480\(1\).pdf](https://lifos.se/19092480(1).pdf) (Hämtad 2020-11-27)

London School of Economics (LSE), Iraqi Women are engaged in a struggle for their rights, 2020-06-15, [Iraqi Women are Engaged in a Struggle for their Rights | Middle East Centre \(lse.ac.uk\)](https://lse.ac.uk/middle-east-centre/) (Hämtad 2021-01-08)

London School of Economics (LSE), Violence and Protest in South Iraq, 2020-08-18, [Violence and Protest in South Iraq | Middle East Centre \(lse.ac.uk\)](#) (Hämtad 2020-11-26)

Medecins San Frontieres (MSF), Covid-19 outbreak in Baghdad is "very alarming", 2020-09-24, [COVID-19 outbreak in Baghdad, Iraq very alarming | MSF](#) (Hämtad 2021-01-22)

Middle East Center for Reporting and Analysis (MECR), Timeline: Tracking reports of mysterious explosions and "airstrikes" in Iraq directed at PMU bases, 2019-08-21, <https://www.middleeastcenter.org/post/tracking-reports-of-mysterious-explosions-and-airstrikes-in-iraq-directed-at-pmu-bases> (Hämtad 2020-10-15)

Middle East Consultancy (MECS), Covid-19 & Iraq: Continued instability, 2020-05-29, <https://www.mideastconsultancy.com/post/isis-and-the-covid-19-crisis-in-iraq> (Hämtad 2020-09-21)

Middle East Eye, Exclusive: Iran tasked Nasrallah with uniting Iraqi proxies after Soleimani's death, 2020-01-14, <https://www.middleeasteye.net/news/exclusive-iran-asked-nasrallah-organise-iraqi-militias-after-soleimanis-death> (Hämtad 2020-07-10)

Middle East Eye, Independence for Iraq's Kurdish region has proved a costly mistake, 2020-08-14, <https://www.middleeasteye.net/opinion/should-iraqs-kurdish-region-return-arms-baghdad> (Hämtad 2020-09-03)

Middle East Institution (MEI), Iraq special briefing: The challenges facing Prime Minister Mustafa al-Khadimi, 2020-05-12, <https://www.mei.edu/blog/iraq-special-briefing-challenges-facing-prime-minister-mustafa-al-kadhimi> (Hämtad 2020-07-03)

Middle East Institute (MEI), Iraq's fragile state in the time of covid-19, 2020-12-08, [Iraq's Fragile State in the Time of Covid-19 | Middle East Institute \(mei.edu\)](#) (Hämtad 2021-01-22)

Middle East Media Research Institution, (MEMRI), Between Baghdad and Erbil: Some outstanding challenges for the government of Iraqi prime minister al-Kadhimi in its relations with the Kurdish Regional Government, 2020-07-01, <https://www.memri.org/reports/between-baghdad-and-erbil-some-outstanding-challenges-government-iraqi-prime-minister-al> (Hämtad 2020-07-24)

Middle East Monitor (MEMO), UNICEF warns escalating violence against Iraqi children, 2020-08-19, [UNICEF warns of 'escalating violence against Iraqi children' – Middle East Monitor](#) (Hämtad 2021-01-11)

Middle East Monitor (MEMO), Economic crisis threatens stability of Kurdistan region, 2020-08-24, <https://www.middleeastmonitor.com/20200814-economic-crisis-threatens-stability-of-kurdistan-region/> (Hämtad 2020-09-03)

Middle East Monitor (MEMO), Iraq closes TV channel for broadcasting songs on Ashura, 2020-09-01, [Iraq closes TV channel for broadcasting songs on Ashura – Middle East Monitor](#) (Hämtad 2020-12-28)

Middle East Monitor (MEMO), Iraq: Rockets target Bagdad airport for second time in a week, 2020-09-08, <https://www.middleeastmonitor.com/20200908-iraq-rockets-target-baghdad-airport-for-second-time-in-a-week/> (Hämtad 2020-10-15)

Middle East Monitor (MEMO), Iraq: PMF denies involvement in Erbil rocket attack, 2020-10-02, <https://www.middleeastmonitor.com/20201002-iraq-pmf-denies-involvement-in-erbil-rocket-attack/> (Hämtad 2020-10-29)

- Middle East Monitor (MEMO), Rockets target US base in Iraq's Erbil, 2020-10-02, <https://www.middleeastmonitor.com/20201001-rockets-target-us-base-in-iraq/> (Hämtad 2020-10-29)
- Middle East Online (MEO), The Kurdish parties and the PKK, 2019-10-01, <https://middle-east-online.com/en/iraqi-kurdish-parties-and-pkk> (Hämtad 2020-09-04)
- Middle East Research Institute (MERI), Iraqi Kurdistan: Priority issues for international mediation, 2020-07-10, <http://www.meri-k.org/publication/iraqi-kurdistan-priority-issues-for-international-mediation/> (Hämtad 2020-09-07)
- Military Times, US officials confirm Israeli strike in Iraq, 2019-08-23, <https://www.militarytimes.com/flashpoints/2019/08/23/us-officials-confirm-israeli-strike-in-iraq/> (Hämtad 2020-10-15)
- Ministry of Planning, Corona pandemic caused an increase in the poverty rate in Iraq, 2020-07-19, https://mop.gov.iq/en/activities_minister/view/details?id=1219 (Hämtad 2020-11-19)
- Minority Rights Group, The Lost women of Iraq: Family-based violence during armed conflict, november 2015, [MRG-report-A4_OCTOBER-2015_WEB.pdf](http://www.minorityrights.org/reports/MRG-report-A4_OCTOBER-2015_WEB.pdf) ([minorityrights.org](http://www.minorityrights.org)) (Hämtad 2021-01-07)
- Minority Rights Group, Kakais' anguish in search for security, 2020-05-23, [Kakais' anguish in search for security - Minority Rights Group](http://www.minorityrights.org/reports/Kakais-anguish-in-search-for-security-Minority-Rights-Group.pdf) (Hämtad 2021-01-04)
- National (The), Iraq launches military operation in the north to combat remaining ISIS militants, 2020-06-02, <https://www.thenational.ae/world/mena/iraq-launches-military-operation-in-the-north-to-combat-remaining-isis-militants-1.1027987> (Hämtad 2020-09-21)
- National (The), Coronavirus: Iraq eases restrictions despite lack of respite from covid-19, 2020-07-19, [url](https://www.thenational.ae/world/mena/coronavirus-iraq-eases-restrictions-despite-lack-of-respite-from-covid-19-1.1027987) (Hämtad 2021-01-21)
- National (The), Iraq rocket attack: child killed as missiles hit US embassy in Baghdad, 2020-11-18, [Iraq rocket attack: child killed as missiles hit US embassy in Baghdad | The National \(the-nationalnews.com\)](https://www.thenationalnews.com/middle-east/iraq-rocket-attack-child-killed-as-missiles-hit-us-embassy-in-baghdad-20201118) (Hämtad 2021-01-14)
- National (The), Eleven Iraqi fighters killed ISIS in Iraq, 2021-01-24, [Eleven Iraqi fighters killed by ISIS in Iraq | The National \(thenationalnews.com\)](https://www.thenationalnews.com/middle-east/iraq-isis-killed-11-fighters-20210124) (Hämtad 2021-01-28)
- New Arab (The), العراق يعلن أجزاء من صحراء الأنبار "منطقة عسكرية" بحثاً عن متسللين لـ"داعش", 2019-03-04, [Länk](https://www.al-arab.co.uk/en/news/iraq-announces-parts-of-anbar-desert-as-a-military-zone-to-search-for-dacsh-infiltrators) (Hämtad 2020-09-021)
- New Arab (The), Iraq parliament demands foreign troops expulsion after Soleimani killing, 2020-01-05, <https://english.alaraby.co.uk/english/news/2020/1/5/iraq-parliament-demands-foreign-troops-expulsion-after-soleimani-killing> (Hämtad 2020-07-06)
- New Arab (The), The Iraq Report: Mustafa al-Kadhimi takes aim at pro-Iran militias, 2020-05-15, <https://english.alaraby.co.uk/english/indepth/2020/5/15/the-iraq-report-kadhimi-takes-aim-at-pro-iran-militias> (Hämtad 2020-07-17)
- New Arab (The), قصف علي مواقع لـ"حزبالعمال" في سنجار واعلان تركي عن عمليات بالعراق, 2020-06-15, [Länk](https://www.al-arab.co.uk/en/news/iraq-air-strikes-on-kabala-positions-in-sinjara-and-announcement-of-turkey-on-operations-in-iraq) (Hämtad 2020-11-05)

New Arab (The), Iraq frees militia fighters hoed over rocker fire, 2020-06-30, <https://english.alaraby.co.uk/english/news/2020/6/30/iraq-frees-pro-iran-fighters-held-over-rocket-fire> (Hämtad 2020-07-20)

New Arab (The), The Iraq Report: Pro-Iran militias reassert dominance over Mustafa al-Kadhimi, 2020-07-03, <https://english.alaraby.co.uk/english/indepth/2020/7/3/the-iraq-report-pro-iran-militias-reassert-dominance-over-kadhimi> (Hämtad 2020-07-20)

New Arab (The), The Iraq Reort: Hisham al-Hashimi's killing sends a grim message to opponents of Shia militias, 2020-07-10, [The Iraq Report: Hisham al-Hashimi's killing sends a grim message \(alaraby.co.uk\)](https://english.alaraby.co.uk/english/news/2020/7/10/hisham-al-hashimi-killing-sends-grim-message) (Hämtad 2021-01-25)

New Arab (The), Mosul officials, residents hopeful after Iraqi PM issues order to expel militias, 2020-08-08, <https://english.alaraby.co.uk/english/news/2020/8/8/iraqi-pm-orders-expulsion-of-militias-from-mosul> (Hämtad 2020-10-29)

New Arab (The), Nowhere to go: Iraq's IDP camp closure leave thousands destitute, 2020-11-19, [Nowhere to go: Iraq's IDP camp closures leave thousands destitute \(alaraby.co.uk\)](https://english.alaraby.co.uk/english/news/2020/11/19/iraq-idp-camp-closure-leave-thousands-destitute) (Hämtad 2020-12-09)

New Arab (The), 'Thousands' of Iraqi refugees faces abuse, stigmatization over perceived IS links: Amnesty, 2020-11-23, ['Thousands' of Iraqi refugees faces abuse, stigmatization over pe \(alaraby.co.uk\)](https://english.alaraby.co.uk/english/news/2020/11/23/thousands-of-iraqi-refugees-faces-abuse-stigmatization-over-pe) (Hämtad 2020-12-10)

New Humanitarian (The), Nowhere to go: Mosuls residents in limbo as camps close, 2020-03-11, [The New Humanitarian | In northern Iraq, camp closures but no homes to go to](https://www.newhumanitarian.org/en/news/2020/03/11/nowhere-to-go-mosul-residents-in-limbo-as-camps-close) (Hämtad 2021-01-21)

New Internationalist, Turkey ramps up war on Kurds in northern Iraq, 2020-07-13, <https://newint.org/features/2020/07/13/turkey-ramps-war-kurds-northern-iraq%C2%A0> (Hämtad 2020-10-26)

New Yorker (The), The fight of their lives, 2014-09-22, <https://www.newyorker.com/magazine/2014/09/29/fight-lives> (Hämtad 2020-10-22)

New York Times (The), ISIS is regaining strength in Iraq and Syria, 2019-08-11, <https://www.nytimes.com/2019/08/19/us/politics/isis-iraq-syria.html> (Hämtad 2020-10-07)

New York Times (The), Iraqis rise against a reviled occupier: Iran, 2019-11-04, <https://www.nytimes.com/2019/11/04/world/middleeast/iraq-protests-iran.html> (Hämtad 2020-06-30)

New York Times (The), Iraqi prime minister resigns in deepening political crisis, 2019-11-30, <https://www.nytimes.com/2019/11/30/world/middleeast/adel-abdul-mahdi-resigns-iraq.html> (Hämtad 2020-07-02)

New York Times (The), Was U.S. wrong about attack that nealy started a war with Iran, 2020-02-06, <https://www.nytimes.com/2020/02/06/world/middleeast/iraq-iran-hezbollah-evidence.html> (Hämtad 2020-11-02)

New York Times (The), Rocket attack in Iraq kills a U.S. military contractor, 2021-02-15, [Rocket Attack in Iraq Kills a U.S. Military Contractor - The New York Times \(nytimes.com\)](https://www.nytimes.com/2021/02/15/middleeast/iraq-rocket-attack-kills-us-military-contractor.html) (Hämtad 2021-03-01)

NGO Coordination Committee for Iraq (NCCI), Kirkuk: NCCI Governorate Profile, [odaterad], https://www.ncciraq.org/images/infobygov/NCCI_Kirkuk_Governorate_Profile.pdf (Hämtad 2020-09-28)

NGO Coordination Committee for Iraq (NCCI), NCCI Governorate Profile: Anbar, 2004-03-31, https://www.ncciraq.org/images/infobygov/NCCI_Anbar_Governorate_Profile.pdf (Hämtad 2020-09-18)

NGO Coordination Committee for Iraq (NCCI), Ninewa: NCCI Governorate Profile, december 2010, https://www.ncciraq.org/images/infobygov/NCCI_Ninewa_Governorate_Profile.pdf (Hämtad 2020-10-02)

NGO Coordination Committee for Iraq (NCCI), Baghdad Governorate Profile, december 2015, http://www.ncciraq.org/images/infobygov/NCCI_Baghdad_Governorate_Profile.pdf (Hämtad 2020-10-08)

NGO Coordination Committee for Iraq (NCCI), Diyala Governorate Profile, januari 2016, https://www.ncciraq.org/images/infobygov/NCCI_Diyala_Governorate_Profile.pdf (Hämtad 2020-09-23)

Norwegian Refugee Council (NRC), Urgent measures needed to stop Iraq's displaced children being left behind, november 2019, [url](#) (Hämtad 2020-11-18)

Norwegian Refugee Council (NRC), Iraqi women denied their property by relatives, tribes and militias, 2020-05-11, [Iraqi women denied their property by relatives, tribes and militias | NRC](#) (Hämtad 2021-01-08)

Oxfam, Gender analysis of the Covid-19 pandemic in Iraq, juni 2020, [OXFAM1.cdr \(reliefweb.int\)](#) (Hämtad 2021-01-07)

Radio Farda, Overshadowed by U.S-Iran escalation. Iraq protesters keep movement alive, 2020-01-06, <https://en.radiofarda.com/a/overshadowed-by-u-s--iran-escalation-iraq-protesters-keep-movement-alive-/30363179.html> (Hämtad 2020-10-19)

Reporters Without Border (RSF), Iraq: Another Iraqi journalist killed, third since start of protests, 2019-12-10, [Iraq : Another Iraqi journalist killed, third since start of protests | RSF](#) (Hämtad 2020-12-23)

Reuters, Iraq's parliament confirms cabinet ministers, but divisions remain, 2018-12-18, <https://uk.reuters.com/article/uk-iraq-politics-parliament-idUKKBN1OH1JG> (Hämtad 2020-06-29)

Reuters, Iraq reopens Syria crossing in win for mutual ally Iran, 2019-09-30, <https://www.reuters.com/article/us-iraq-syria-border-idUSKBN1WF1G1> (Hämtad 2020-09-21)

Reuters, Iraqi Kurdistan agrees with Baghdad on 2020 budget share: state media, 2020-02-05, www.reuters.com/article/us-iraq-oil-budget/iraqi-kurdistan-agrees-with-baghdad-on-2020-budget-share-state-media-idUSKBN1ZZ0UG (Hämtad 2020-09-07)

Reuters, Iraq reports first coronavirus case in Baghdad, sixth overall, 2020-02-27, [Iraq reports first coronavirus case in Baghdad, sixth overall | Reuters](#) (Hämtad 2021-01-21)

Reuters, The medical crisis that's aggravating Iraq's unrest, 2020-03-02, <https://www.reuters.com/investigates/special-report/iraq-health/> (2020-11-17)

- Reuters, Iraq PM calls early election for June 6, 2021, 2020-07-31, <https://www.reuters.com/article/us-iraq-politics-election/iraq-pm-calls-early-election-for-june-6-2021-idUSKCN24W2S6> (Hämtad 2020-09-03)
- Reuters, U.S. renews waiver for Iraq to import Iranian energy for 60 days, 2020-09-24, <https://www.reuters.com/article/iraq-energy-usa-int-idUSKCN26F2GH> (Hämtad 2020-11-19)
- Reuters, Iraq delays general elections to Oct. 10: state media, 2021-01-19, [Iraq delays general election to Oct. 10: state media | Reuters](https://www.reuters.com/article/iraq-delays-general-election-to-oct-10-state-media/iraq-delays-general-election-to-oct-10-state-media-idUSKCN26F2GH) (Hämtad 2021-01-25)
- Rudaw, ISIS burns corps fields in Makhmour after farmers refuse to pay tax, 2019-05-14, <https://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/140520191> (Hämtad 2020-09-23)
- Rudaw, PMU leader calls for investigation into weapons depot blast, 2019-08-17, <https://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/17082019> (Hämtad 2020-10-15)
- Rudaw, [متظاهرون يحرقون منزل وزير الداخلية السابق قاسم الاعرجي](https://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/17082019), 2019-10-25, [واسط. \(rudaw.net\)](https://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/17082019) (Hämtad 2021-02-26)
- Rudaw, Iran and Turkey conduct military operations in Haji Omran for second day straight: officials, 2020-06-17, <https://www.rudaw.net/english/kurdistan/170620201> (Hämtad 2020-10-28)
- Rudaw, Ankara has built nearly 40 'military points' in Kurdistan region: Turkish presidency, 2020-07-06, <https://www.rudaw.net/english/kurdistan/06072020> (Hämtad 2020-10-26)
- Rudaw, Iran strikes Kurdish opposition party base in Kurdistan Region territory, 2020-08-03, <https://www.rudaw.net/english/middleeast/iran/03082020> (Hämtad 2020-10-28)
- Rudaw, 504 villages emptied due to Turkey-PKK war: Kurdistan parliament report, 2020-09-05, [504 villages emptied due to Turkey-PKK war:... | Rudaw.net](https://www.rudaw.net/english/kurdistan/050920201) (Hämtad 2020-12-23)
- Rudaw, Fresh Turkish airstrikes hit Dohuk's Kani Masi. 2020-09-08, <https://www.rudaw.net/english/kurdistan/080920202> (Hämtad 2020-10-28)
- Rudaw, One Peshmerga dead, two wounded after PKK attack in Amedi; sources, 2020-11-04, <https://www.rudaw.net/english/kurdistan/04112020> (Hämtad 2020-11-09)
- Save the Children, Iraq: Children forced to live among corpses, unexploded bombs and rubble after camp closures strand thousands, 2020-11-27, [IRAQ: Children forced to live among corpses, unexploded bombs and rubble after camp closures strand thousands | Save the Children International](https://www.savethechildren.org/global/en/iraq-children-forced-to-live-among-corpse-unexploded-bombs-and-rubble-after-camp-closures-strand-thousands/) (Hämtad 2021-01-12)
- Shafaq News, [مقتل مدنيين بهجوم لداعش جنوب الموصل](https://www.shafaqnews.com/english/article/iraq/2019/12/28/iraq-iraqi-civilian-killed-by-dacsh-south-mosul), 2019-12, 28, [url](https://www.shafaqnews.com/english/article/iraq/2019/12/28/iraq-iraqi-civilian-killed-by-dacsh-south-mosul) (Hämtad 2020-0-05)
- Statista, Iraq: Unemployment rate from 1999 to 2020, oktober 2020, <https://www.statista.com/statistics/327328/unemployment-rate-in-iraq/> (Hämtad 2020-11-19)
- Statista, Iraq: Youth unemployment rate from 1999 to 2020, oktober 2020, <https://www.statista.com/statistics/812116/youth-unemployment-rate-in-iraq/> (Hämtad 2020-11-19)
- Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI), The resurgence of the Islamic State in Iraq: Political and military responses, 2020-06-09, <https://www.sipri.org/commentary/essay/2020/resurgence-islamic-state-iraq-political-and-military-responses> (Hämtad 2020-09-17)

UNDP, XI Article 19, Free Speech in Iraq: Recent Developments , augusti 2007, [Microsoft Word - Free Speech in Iraq - Recent Developments A19 August 2007.doc \(article19.org\)](#) (Hämtad 2020-12-21)

Unicef, Through education, Iraqi children aspire towards a better future, 2020-05-13, <https://www.unicef.org/iraq/stories/through-education-iraqi-children-aspire-towards-better-future> (Hämtad 2020-11-18)

Unicef, Iraq 2020 internal displacement crisis humanitarian situation report, 01 April to 30 juni 2020, [Microsoft Word - Iraq IDP April to June 2020 \(Q2\) Humanitarian Situation Report Final- external.docx \(reliefweb.int\)](#) (Hämtad 2021-01-11)

Unicef, World Bank, Ministry of Planning, Assessment of Covid-19 impact on poverty and vulnerability, juli 2020, [Assessment of COVID-19 Impact on Poverty and Vulnerability in Iraq.pdf \(unicef.org\)](#) (Hämtad 2021-01-11)

Unicef, Press release, Covid-19 and its impact threaten to undo many of the achievements made in Iraq and around the world on the path to fulfilling the United Nations Convention of the Rights of the Child, 2020-11-20, [COVID-19 and its impact threaten to undo many of the achievements made in Iraq and around the world on the path to fulfilling the United Nations Convention of the Rights of the Child. \(unicef.org\)](#) (Hämtad 2021-01-11)

United Nations Assistance Mission for Iraq (UNAMI), Human Rights Special Report: Demonstrations in Iraq, 1-9 October, 2019, [odaterad], https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/UNAMI%20Special%20Report%20on%20Demonstrations%20in%20Iraq_22%20October%202019.pdf (Hämtad 2020-10-12)

United Nations Assistance Mission for Iraq (UNAMI), The Right to Education in Iraq, Part One: The Legacy of ISIL territorial control on access to education, februari 2020, [2020-02IraqRightEducationreport.pdf \(ohchr.org\)](#) (Hämtad 2021-01-11)

United Nations Assistance Mission for Iraq (UNAMI)/Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR), Human Rights Violations and Abuse in the Context of Demonstrations in Iraq, October 2019 to April 2020, augusti 2020, [Demonstrations in Iraq_UNAMI OHCHR report_08 27 2020.pdf \(reliefweb.int\)](#) (Hämtad 2020-11-23)

United Nations, Committee on the Elimination of Racial Discrimination (CERD), Concluding observations on the combined twenty second to twenty fifth periodic reports of Iraq, 2019-01-11, [CERD/C/IRQ/CO/22-25 - E - CERD/C/IRQ/CO/22-25 -Desktop \(undocs.org\)](#) (Hämtad 2020-12-29)

United Nations Human Rights Council, Visit to Iraq- Report of the Special Rapporteur on the human rights of internally displaced persons [A/HRC/44/41/Add. 1], 2020-05-13, [A/HRC/44/41/Add.1 - E - A/HRC/44/41/Add.1 -Desktop \(undocs.org\)](#) (Hämtad 2021-01-04)

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), Humanitarian Needs Overview-Iraq, november 2019, https://www.sheltercluster.org/sites/default/files/docs/iraq_hno_2020.pdf (Hämtad 2020-11-18)

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), Humanitarian Response-Iraq, januari 2020, https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/iraq_humanitarianresponseplan_2020.pdf (Hämtad 2020-11-13)

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), Six years after Sinjar massacre, support is vital for returning Yazidis, 2020-08-03, [Six years after Sinjar massacre, support is vital for returning Yazidis - Iraq | ReliefWeb](#) (Hämtad 2020-12-30)

United States Commission on International Religious Freedom (USCIRF), Wilting in the Kurdish Sun, maj 2017, <https://www.uscifr.gov/sites/default/files/Kurdistan%20report.%20Long.pdf> (Hämtad 2020-10-22)

U.S. Department of Defense (USDOD), Statement from Assistant to the Secretary of Defense Jonathan Hoffman, 2019-12-29, <https://www.defense.gov/Newsroom/Releases/Release/Article/2047960/statement-from-assistant-to-the-secretary-of-defense-jonathan-hoffman> (Hämtad 2020-11-02)

U.S. Department of Defense (USDOD), Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve (OIR) Quarterly Report to the United States Congress. April 1, 2019 – June 30, 2019, [odaterad], https://media.defense.gov/2019/Aug/06/2002167167/-1/-1/1/Q3FY2019_LEA-DIG_OIR_REPORT.PDF (Hämtad 2020-09-10)

U.S. Department of Defense (USDOD), Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve (OIR) Quarterly Report to the United States Congress. July 1, 2019-October 25, 2019, [odaterad], https://www.stateoig.gov/system/files/q4fy2019_leadig_oir_report.pdf (Hämtad 2020-09-25)

U.S. Department of Defense (USDOD), Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve (OIR) Quarterly Report to the United States Congress. October 1, 2019 – December 31, 2019, [odaterad], https://media.defense.gov/2020/Feb/04/2002243770/-1/-1/1/Q1FY2020_LEA-DIG_OIR_REPORT.PDF (Hämtad 2020-09-17)

U.S. Department of Defense (USDOD), Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve (OIR) Quarterly Report to the United States Congress. January 1, 2020-March 31, 2020, [odaterad], https://media.defense.gov/2020/May/13/2002298979/-1/-1/1/LIG_OIR_Q2_MAR2020_GOLD_508_0513.PDF (Hämtad 2020-09-25)

U.S. Department of Defense (USDOD), Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve (OIR) Quarterly Report to the United States Congress. April 1, 2020 – June 30, 2020, [odaterad], [Länk](#) (Hämtad 2020-09-28)

U.S. Department of State (USDOS), 2019 Country Reports on Human Rights Practices: Iraq, 2020-03-11, [IRAQ 2019 HUMAN RIGHTS REPORT \(state.gov\)](#) (Hämtad 2020-11-23)

U.S. Department of State (USDOS), Report on International Religious Freedom: Iraq, 2020-06-10, [IRAQ 2019 INTERNATIONAL RELIGIOUS FREEDOM REPORT \(state.gov\)](#) (Hämtad 2020-12-29)

U.S. Department of State (USDOS), Joint Statement on the U.S.-Iraq strategic dialogue, 2020-06-11, [Joint Statement on the U.S.-Iraq Strategic Dialogue | U.S. Embassy in Georgia](#) (Hämtad 2020-07-08)

U.S. Department of State (USDOS), Country Reports on Terrorism 2019: Iraq, 2020-06-24, <https://www.state.gov/reports/country-reports-on-terrorism-2019/iraq/> (hämtad 2020-09-10)

United States Institute of Peace (USIP), Iraq and its minorities face a new challenge with Coronavirus, 2020-05-05, [Iraq and its Minorities Face a New Challenge with Coronavirus | United States Institute of Peace \(usip.org\)](#) (Hämtad 2020-12-30)

United States Institute of Peace (USIP), Threat to Kakai community poses broader challenges for Iraq's democracy, 2020-07-27, [Threat to Kakai Community Poses Broader Challenges for Iraq's Democracy | United States Institute of Peace \(usip.org\)](#) (Hämtad 2021-01-04)

Voice of America (VOA), Tracking missed Yazidis increasingly harder six years after IS genocide, 2020-08-07, [Tracking Missed Yazidis Increasingly Harder Six Years After IS Genocide | Voice of America - English \(voanews.com\)](#) (Hämtad 2021-01-04)

Washington Institution for Near East Policy (The) (TWI), Iraqi Kurdistan's new government, 2019-07-11, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/iraqi-kurdistan-new-government> (Hämtad 2020-07-23)

Washington Institution for Near East Policy (The) (TWI), Divisions in Kurdistan are costing the United States a reliable partner, 2020-07-24, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/divisions-in-iraqi-kurdistan-are-costing-the-united-states-a-reliable-partn> (Hämtad 2020-09-03)

Washington Institution for Near East Policy (The) (TWI), Iraqi Yazidis: Trapped between the KDP and the PKK, 2020-12-23, [Iraqi Yazidis: Trapped Between the KDP and the PKK | The Washington Institute](#) (Hämtad 2020-12-30)

Washington Institution for Near East Policy (The) (TWI), Attributing the Erbil attack: World Bank, Blogs: Iraq: Can COVID teach us how to build a better education system for all children?, 2020-11-06, [Iraq: Can COVID teach us how to build a better education system for all children? \(worldbank.org\)](#) (Hämtad 2021-01-11)

Worldometer, Population: Iraq, [odaterad], <https://www.worldometers.info/world-population/iraq-population/> (Hämtad 2020-09-18)

Worldometer, Iraq: Coronavirus cases, [odaterad], [Iraq Coronavirus: 611,407 Cases and 12,977 Deaths - Worldometer \(worldometers.info\)](#) (Hämtad 2020-09-18)